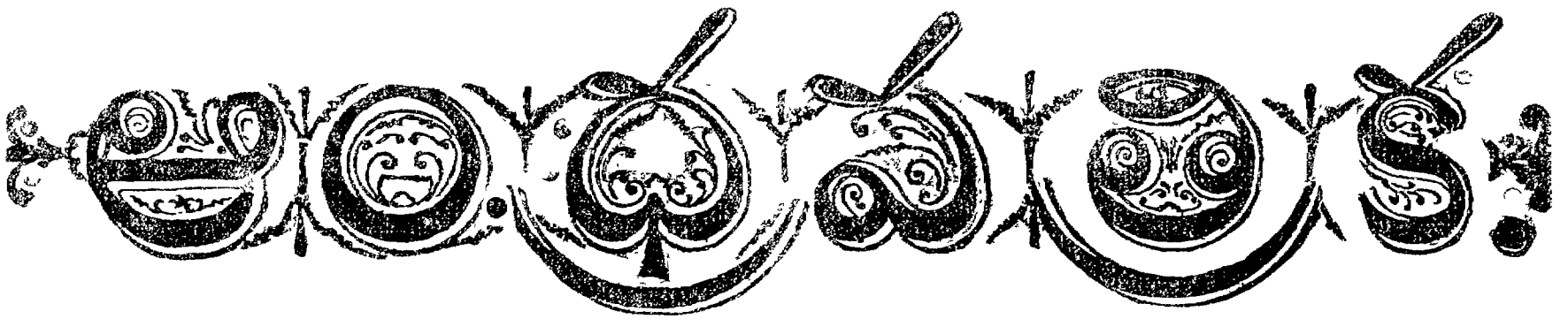

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

వి డి వ త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

311016

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

జెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగస్టు ౧౮-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శావణమాస బహుళ చవతి ౪.

No. 118
సంచిక ౧౧౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు పంపించును

వాపు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రికలు పొందియున్నది పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మూర్చను, పొయ్యిపొట్ల కాపును,
పార్శవు నొప్పుల శాంతియును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివృంతిది

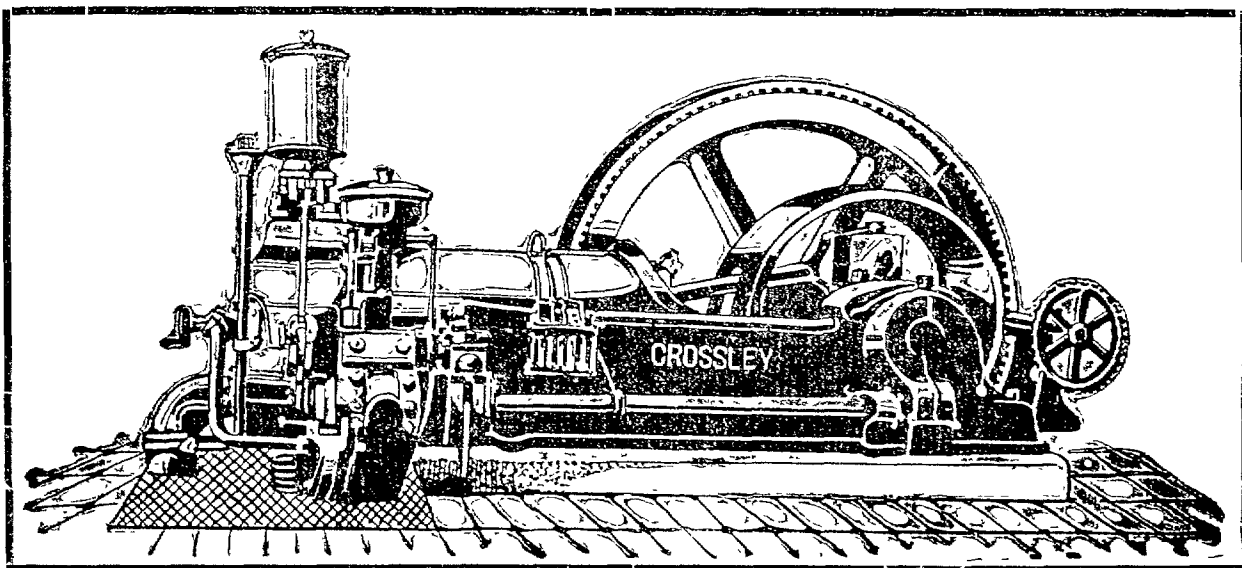
ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

వి.కె.విడచ్చేతో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్టెన్
స్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సం
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
లింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
నప్రకారము సరి
యైన వైపుము
మూలము మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యముగలది.

ఎంజినిర్లు, రైతుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరెదము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14' బ్రాడ్వే, మద్రాసు

భారత సంస్కరణములు

శనివారము (16వ తేది) విచారణ

బొంబాయి శాసనసభ్యుడు సర్వీగారి విచారణ

బొంబాయిలో ద్వంద్వ ప్రభుత్వము తృప్తికరముగ పనిజేసెను

జాతిప్రాతినిధ్య ముండవలెను

(అ. ప్రె. స్పెషలు సర్వీసు.)

సింహ, ఆగస్టు 16;— నేడుసంస్కరణముల విచారణ సంఘమునెదుట బొంబాయి శాసనసభ బ్రాహ్మణేతరసభ్యుడు ను, మహారాష్ట్రజాతి మున్నగు జాతులపక్ష ప్రతినిధి యగు అడ్వోకేటు ఏ. యె. సర్వీగారు సాక్ష్యము నిచ్చుచు వెనుకబడి యున్న జాతులు విద్యాభివృద్ధినిగాంచి ముందుకు వచ్చునరుకును జాతిప్రాతినిధ్య ముండవలెననియు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమియదగదనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునే పోలీసు ఆర్థికశాఖలు మాత్రము ప్రభుత్వయైయు జేసికొని యుంచ వచ్చుననియు చెప్పిరి. బొంబాయిలో ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము తృప్తికరముగ పనిజేసెననుచు ఆయనవారంభించెను. సర్వీగారికి కొంచెము చెను డుండుటచేత ఆయన కార్యదర్శి సహాయమును బొందుట కనుష్ఠ యాయబడెను.

జాతిప్రాతినిధ్య మవసరము

అధ్యక్షునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు సర్వీగారు తాను బొంబాయి పట్టణమునుండి వచ్చినట్లును, ఆయన ప్రజాహిత జీవితమునందలి యనుభవము శాసనసభకు మాత్రము సంబంధించి నట్లును, స్వల్పసంఖ్యాకపక్షము లన్నిటికిని జాతిప్రాతినిధ్య ముండవలెననియు జెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— మీజాతికి అట్టిప్రాతినిధ్య మవసరమని మీరు తలంచెదరా?

సర్వీగారు:—అంతగా అవసరములేదు. కాని రక్షణము మాత్రము అవసరము.

అధ్యక్షుడు:— మీ విజ్ఞప్తిలో ముఖ్యముగ గానలెనని చెప్పియున్నారే?

సర్వీగారు:— అవును.

అధ్యక్షుడు:— కొన్ని వారములు పోలీసుఆర్థికశాఖలు ప్రభుత్వపక్షమున నుండవలయునా?

సర్వీగారు:— అవును.

అధ్యక్షుడు:— ల్యాండు రెవిన్యూ ప్రజాయత్తము జేసెదరా?

సర్వీగారు:— అవును. అట్లే జేసెదను.

అధ్యక్షుడు:— మీరు భూస్వాములూ?

సర్వీగారు:— నేను భూస్వామినిగాను. కాని నాకు కొంచెము భూమిమాత్రము గలదు. నాబంధువులు వ్యవసాయము జేసెదరు.

అధ్యక్షుడు:— ల్యాండు రెవిన్యూ ప్రజాయత్తము జేయునెడల ఉపద్రవ మేమియు లేదుగదా?

సర్వీగారు:— లేదు.

అధ్యక్షుడు:— జాతిప్రాతినిధ్య మవసరమని తలంచి నను యిట్టిపరిస్థితులలో ల్యాండు రెవిన్యూను ప్రజాయత్తము జేయసిద్ధముగ నున్నారా?

ఉ:— అవును.

భారత ప్రభుత్వపీఠికలో వారి యాదర్శము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును స్థాపించుటయేగాక భారతదేశములో ప్రాతినిధ్యము గల సంస్థలను స్థాపించుట యని చెబువబడి నపుడు సాక్షి ప్రభుత్వమునందు అన్ని జాతులకును ప్రాతినిధ్య ముండవలెనని కోరునాయని సర్ మహమ్మద్ షుఫీగారు రదిగిరి.

సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కావలసినది బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమే గాక ప్రాతినిధ్యప్రభుత్వము గూడనని చెప్పెను.

సర్వీగారు తమ విజ్ఞప్తిలో జెయినలను వెనుకబడి యున్న తరగతులతో జేర్చినట్లును, వారు నిజముగా భాగ్యవంతులై చాల వ్యాపారమును వర్తకమును జేయుచున్నట్లును సర్ రేజబహదూరు సప్రూగారు తెలియజేసిరి.

సాక్షి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు జెయినలు విద్యావిషయ మునందును రాజకీయ విషయములందును వెనుకబడి యుండిరి నియు జెప్పెను.

ప్ర:— విద్యావిషయమున వెనుకబడియున్నవారు అంతేనా ఆభేదము మతవిచారణపై నాధారపడి యుండలేదా?

ఉ:— లేదు.

లింగాయతులు - జైనులు

లింగాయతులను గూడ సాక్షి వెనుకబడియున్న జాతు లుకింద జేర్చగా అందుపట్టద్రులును మిల్లయజమానులు నున్న టుల డాక్టరు సప్రూ నూచించెను.

సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు లింగాయతులలో కొందరు పట్టద్రులు గలరనియు మిల్లయజమా బున్నారేమో తెలియ దనియు జెప్పిరి.

లింగాయతులు శివుభక్తులవారు గాదాయని డాక్టరు సప్రూ అడిగెను.

అవునని సాక్షి ఒప్పుకొనెను. హిందువులకును జెయినల కును అంతర్వివాహములు లేవా? వీనిని బొంబాయి హైకోర్టు సమర్థించుట లేదాయని డాక్టరు సప్రూ అడిగెను.

అట్టివి కలవని సాక్షి జెప్పి యెక్కడనో సకృత్తుగా జరుగును గాని సాధారణముగ జరుగుటలేదని చెప్పెను.

డాక్టరు సప్రూగారు యీప్రశ్న లడుగుటలో చెలుసు కొనగోరిన దేమని అధ్యక్షు డడిగెను.

డాక్టరు సప్రూగారు, యీజాతులు హిందుజాతినుండి వేరేమో తెలిసికొన గోరినట్లు జెప్పెను.

నిమ్నజాతులద్రులు

డాక్టరు సప్రూగారు అనేకప్రశ్నల నడుగగా సంస్కరణముల శాసనసభలు వచ్చినపిమ్మట ప్రజాయత్తశాఖజేసిన ప్రయత్నములవలన వెనుకబడియున్న జాతు లభివృద్ధి గాంచెనని సాక్షి అంగీకరించెను. వారి విద్యాభివృద్ధికి డాక్టరు సరంజిపైకారకు లని ఆయన చెప్పెను. వెనుకబడియున్నవారు అభివృద్ధిగాంచుట ఉన్నతతరగతుల కిష్టము లేదని ఆయన తలంపు. ఏలనగా కొన్ని మ్యూనిసిపాలిటీలు, బొంబాయిశాసనసభలో బావులు, జలయంత్రములనుగూర్చి గావించిన తీర్మానముల విషయమై తిరస్కరించిన విధమే అందుకు తార్కాణము. విద్యాశాఖా మాతృకుడు బ్రాహ్మణేతరుడు. కాని స్థానిక స్వపరిపాలకశాఖ హింద్యులట్లాగారి చేతిలో నుండెను.

డాక్టరు సప్రూ:—ఆయన మహమ్మదీయుడైనయెడల మీరు కోరినదానికి నిష్పక్షపాతబుద్ధితో నుండవలయునుగదా? కొన్ని మ్యూనిసిపాలిటీలు 'యీతిర్మానమును ఆచరణలో పెట్ట లేదని ఆయనకు తెలియవరుపలేదా?

ఉ:— తెలియవరచితిని. ఈవిషయ మింకను విచారణలో నున్నదని చెబువబడెను.

సర్ ఆర్థరు ప్రూ:—ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము బొంబాయిలో నెట్లు పనిజేసెను?

సాక్షి:—తృప్తికరముగనే పనిజేసెను.

సర్ ఆర్థరు:— అసహాయవారులలో మంచి శక్తిసామర్థ్యములను హోదాగలవారును లేరా? వారు మొదటియెన్నికలను బహిష్కరింపలేదా?

సర్వీగారు:— అవును.

సర్ ఆర్థరు:—స్వరాజ్య పక్షమువారు శాసనసభలలో ఉద్యోగము లంగీకరింపకున్నను వారిలో హోదాగలవారును శక్తిసామర్థ్యములను గలవారులేరా?

సర్వీగారు:—వారు మొదట ఉద్యోగము లక్కరలేదని రి. కానియిప్పుడు అంగీకరించుచున్నారు. (నవ్వు) రెయిల్వే అ

డ్రైజరీ కాన్సిలులో స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు గలరు. శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు కొందరు సమగ్గులు గలరు. కాని అందరునుగారు.

అసహాయవారులు - స్వరాజ్యపక్షము

సర్ ఆర్థరు ప్రూగారు అసహాయవారులను, స్వరాజ్యపక్షమువారును ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమునందు పాల్గొనక పోవుటవల్లను, స్వరాజ్యపక్షము వారిపుడే శాసనసభలలోనికి వచ్చుటవల్లను ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము బాగుగ పరిక్షింపబడలేదని నూచించిరి. అసహాయవారులు ద్వంద్వప్రభుత్వమును బాగుగ పరిక్షింపవలెననిసర్వీగారు జెప్పిరి.

సర్ ఆర్థరు:— మధ్య అంతరిముగ ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము మీ కిష్టములేకపోలేదు గదా?

ఉ:—నాకు యిష్టములేక పోలేదు.

సర్ ఆర్థరు:—ఇప్పుడు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొసంగుట మీ కిష్టములేదా?

ఉ:—ఇష్టములేదు.

సర్ శివస్వామికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి తాను 22 మతములకు ప్రతినిధిని జెప్పగా, ప్రతి జాతియును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరవచ్చునని చెప్పగా జాతి ప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతమునుగూడ ఆచరణలో పెట్టుటలో కొంత హద్దుండవలెనని ఆయన అంగీకరించెను.

వెనుకబడియున్న తరగతులవారు విద్యాసౌకర్యముల బొందుటకు బ్రాహ్మణులును ఉన్నతతరగతులను అడ్డుపడిరిని సాక్షి తన విజ్ఞప్తిలో జెప్పెను.

ప్రభుత్వస్వాధీనమైయున్న విద్యనభివృద్ధిజేయుటకుగాని ఆటంకపరచుటకుగాని బ్రాహ్మణులకైనను యెవరికైనను శక్తి జాలదని సర్. శివస్వామిగారు నూచించిరి.

సర్వీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బ్రాహ్మణులనుచోట్ల నెల్లెపారకాలబుండెననియు ఆయన మతము వారున్నచోట్ల లేవనియు జెప్పెను. ఉన్నతజాతులవారు ప్రత్యక్షముగ వెనుకబడియున్న తరగతుల అభివృద్ధికాటంకముగ నుండరు. కాని చాటుచాటుగ నాపనుల జేయుదురని ఆయన ఆక్షేపించెను.

ప్రభుత్వోద్యోగములు బ్రాహ్మణులకే యాయబడి బ్రాహ్మణేతరులవలకు నెట్టివేయబడుచున్నారని ఆయన ఆక్షేపించెను.

దీనికి కారణము ఆజాహివారు విద్యావిషయమున వెనుకబడియుండుట గాదాయని సర్ శివస్వామి హెచ్చరించెను.

ఆతరగతివారు యెక్కువ విద్యావంతులైయున్నను ఉద్యోగము లీయలేదని సాక్షి జెప్పెను.

సర్ శివస్వామిగారు రింకను విచారింపగా మంత్రులకు సంయుక్త బాధ్యత యుండునెడల పక్షనిర్మాణ మభివృద్ధిగాంచుననియు, అభిలభారతపు సభ్యులలో ముఖ్యముగ ఐ.సి. యస్. ఉద్యోగ నియమకములను జేయుటకు ప్రభుత్వములు తమయవసరమునుబట్టి జేసికొనుటకు వదలివేయవలెననియు జెప్పెను. ఇప్పుడు రాష్ట్రములలో యంతసంఖ్య యుండవలెనని నియోగింపబడుచున్నారు. అవసరము లేకపోవుటచేత రాష్ట్రీయాదాయములు నష్టయగుచున్నవి.

మెన్దను పరిష్కార మాచరణలో పెట్టుట కాక్షేపణను చెల్పుచుబొంబాయికైనను ఇంకంటాళ్ళు రెవిన్యూలో భాగముండవలెనని సాక్షిగోరెను

మద్రాసు కేంద్రప్రభుత్వమునకెక్కువ కప్పమును గట్టుచున్నదని సర్ శివస్వామి అయ్యురుగారు జెప్పిరి. (నవ్వు)

అంతట డాక్టరు పరంజిపైగారు సాక్షినిచాలనేపు యెక్కువ వివరముగ విచారించిరి.

మహారాష్ట్రులు, బ్రాహ్మణేతరులు

సర్వీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బ్రాహ్మణేతరసంస్థల నేకములందు యితరజాతులవారు సభ్యులగ నుండుట మహారాష్ట్రుల కిష్టములేదన్న విషయము తనకు తెలియనియు, దక్కనురైతుల సంఘము, బ్రాహ్మణేతరసంఘములలో మహారాష్ట్రము మాటాడని బ్రాహ్మణేతరసభ్యులు గలరనియు, ఎన్నికలలో ఒక బ్రాహ్మణేతర అభ్యర్థి మరియొక బ్రాహ్మణేతర రాభ్యర్థికి పోటీగ నున్నవిషయము తెలియదనియు, తాను మహారాష్ట్రుడుగాననియు, భారతశాసనసభ యెన్నికలలో మాత్రము ఒకరు మహారాష్ట్రుడును మరియొకరు షింషియు నుండవలెనని జెప్పెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— ఈఅభ్యర్థులు ఒకరికొకరు పోటీగనుండి వీరికొన్ని వారికి కొన్ని వోట్లువచ్చుటచేత నేయెవరును గెలువక పోయిరి.

సర్వీగారు:— తప్పవారి సంఘముని గావచ్చును. ఆ కారణముచేతనే డాక్టరులలోహాకాక్షిగారికి ఈయిద్దరిసభ్యులకు వచ్చిన వోట్లన్న లెక్కన వచ్చినను గెల్చెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— వెనుకబడియున్న తరగతులవిషయమై సుహారాష్ట్రజాతుల వైఖరి యెట్లుండును?

సర్వీగారు:— సానుభూతితోనే యుండును. కాని పశ్చిమవర్ణము, కుల్యూర్నివర్ణము నిమ్మజాతులను నష్టము గల్గిన నిదర్శనములు గలవు.

డాక్టరు పరంజిపై:— ఈ కొన్ని నిదర్శనములను బట్టి సుహారాష్ట్రబంధువులను నిమ్మజాతులకు ప్రతికూలముగ నున్నారన వచ్చునా?

సర్వీగారు:— అనబాలము.

డాక్టరు పరంజిపై:— అట్లే బ్రాహ్మణుల విషయమన గూడ నిట్టినిర్ణయమును జేయబాలదు గదా!

సర్వీగారు:— లేదు. సాక్షియొకను ఇల్లుచెప్పెను. బొంబాయి శాసనసభలో నిమ్మజాతులను బావులవద్దకును పాత కాలలలోనికి రానియ్యలేదని చర్చించినతీర్మానము జ్ఞాపకము ఆ జాతి వారికి ఆచార గుణములు లేవనియు, దానిని ప్రతిఘటించుటకు కారణము రభివృద్ధిగాకపోవుట గావచ్చుననియు అప్పుడి తీర్మానము సకు ప్రతికూలముగ ఒకమాధ్యాదీచహాశయు డొసంగిన యుపన్యాసమునం దాయన ప్రజలలో వ్యాపించియున్న భావమునే తెల్పిననియు దీనికర్థము ప్రజలీతిర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నుండినది కాదనియు బ్రాహ్మణు లిందులకు సహించిననియు, నిమ్మజాతులే అస్పృశ్యతను పోగొట్టుకొన వున్నారనియు, బావులు మున్నగు వానిపక్షమున ప్రకృతిసిద్ధముగ నాణిగల హక్కు యితరులగుండ కాదనుచుండిననియు బ్రాహ్మణేతరు లిందులకు ప్రతికూలముగ నున్నటుల వినలేదనియు ఆయన చెప్పెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— శాసనసభయందు గావించిన తీర్మానమును స్థానికసంఘములకు బంపగా బ్రాహ్మణేతరులే ప్రతిఘటించినది నేనుజెప్పుచున్నాను నమ్మెదరా. పూనామాట యేల సతరాజిల్లాలోని యాతీర్మానమును బ్రాహ్మణుడే యుపపాదించెను.

సర్వీగారు:— కావచ్చును. సాక్షి యొకను జెప్పచు నిమ్మజాతుల ఉచితపరిగృహములు పాతకాలలకు సంబంధించినవి సరికపని జేయకపోటకు కారణము నిమ్మజాతిబాలులే. వారలలో వారు మరభేదము లనేకములను పాటించుచుండిరి.

సర్వీగారు:— నారినోనే బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరవిభేదము గల దన్నమాట. (నవ్వు)

డాక్టరు పరంజిపై:— స్థానముల రిజర్వేషన్లులో మొదటియొన్నికలందు బొంబాయిరాజధానిలో బొంబాయి పట్టణము ఉత్తరనియోజన విధానము తప్ప ప్రయోజనము లేకపోయెనని తలంపరా?

సర్వీగారు:— అవును. ఆగోజులలో ఎన్నికలపుడు అసహాయాద్యము ముందెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— 1923లో మీ మతవిషయముననే ప్రత్యేకముగ నొకస్థానము నుండమాటవచ్చెను. బొంబాయి రాజధానిలో నితరమతముల మాట రాలేదు.

సాక్షి అవునని ప్రత్యుత్తరమిచ్చినటుల వినబడెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— క్రిందటి యొన్నికలలో మీకు ఏడుసానములు ప్రత్యేకింపగా 11 వచ్చెను.

సర్వీగారు:— అవును.

డాక్టరు పరంజిపై:— స్థానముల ప్రత్యేకింపులయే లేకున్నయెడల మీరే రాకుండెడివారు.

సర్వీగారు:— ఇతరులు గూడ రానివారే. బొంబాయిలో బ్రాహ్మణేతరులే కార్మిక పారిశ్రామిక శాఖకు సంబంధించినవారై యుండిరి.

డాక్టరు పరంజిపై:— సర్వీగారికి బదులు బాప్టిస్టాగారిని ప్రతినిధిగ తీసికొనుట తప్పా బాప్టిస్టాగారికి కార్మికవిషయము లెక్కువగ డెలియను గదా.

ఇట్లు డాక్టరు పరంజిపైగా రభిప్రాయబడుటకు కారణము బాప్టిస్టాగారికి తనకంటే యెక్కువ. వోట్లువచ్చుటయే నాయని సాక్షి యడిగెను.

అవునని డాక్టరు పరంజిపైగారు జెప్పగా, బాప్టిస్టాగా ఆయన మతమువారి నుండియే చాలవోట్లువచ్చెనని సాక్షి జెల్చెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— బ్రాహ్మణుడు బ్రాహ్మణేతరుడని విభజించుటకు సకారణము మూలమేమైన గలదా?

సాక్షి:— అట్లున్నదిని నేననుకొనను.

డాక్టరు పరంజిపై:— అన్ని శాఖలకును మంత్రులే గల పూర్ణ బాన్సత్రి విహించు నడల వారిపక్షమువారు యేర్పరుచుకొనగల్గి గూఢచారు లను అనుమానము లేకుండునా?

సర్వీగారు:— వారు ప్రభుత్వ పక్షమువారని తలంపబడుదురో లేదో నాకుడెలియకున్నది.

న్యాయకార్యనిర్వాహక శాఖావిభజనము

సాక్షి తనవిజ్ఞప్తిలో బ్రాహ్మణేతరులకు సంకుచిత దృష్టిలేదని చెప్పెను. దానిపై డాక్టరు పరంజిపైగా రిట్లుప్రశ్నించిరి. ప్ర:— బొంబాయి శాసనసభ న్యాయకార్యనిర్వాహక శాఖావిభజనవిషయము వచ్చినపుడు బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులకెక్కువ ఉద్యోగములు వచ్చునను నుద్దేశముతో ప్రతిఘటించలేదా?

సాక్షి:— అవును. అదేదాదమమీద పనిజరిగెను.

డాక్టరు పరంజిపై:— పోలీసుశాఖను ప్రభుత్వయత్నము జేయవలెనంటే. పోలీసుశాఖలో నధికసంఖ్యాకులు బ్రాహ్మణేతరులుగారా, వారిపై ఉద్యోగము యూరోపియనులు గారా?

సాక్షి అట్లేదని యంగీకరించెను.

ఇంకను ప్రశ్నింపగా శాఖావిభజనమునందు ఆర్థికపోలీసుశాఖలు ప్రభుత్వయత్నము జేయవలెననగా తన యుద్దేశము ఒక్కసభ్యుడును ముగ్గురుమంత్రులు నుండవలెననియే యని చెప్పెను.

డాక్టరు పరంజిపై యందువలన ప్రభుత్వపక్షమునకు గల ఆధికారము తగ్గిననియు దాని ప్రాముఖ్యము తగ్గిననియు జెప్పెను. శాసనసభ మొదటిరోజున అనధికార సభ్యులసభలో వారిపక్షములోని మంత్రుల నేలదీసికొనలేదని అడిగెను.

సర్వీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మంత్రులు ప్రభుత్వపు మునుష్యులను అనుమానముండెనని జెప్పెను.

మంత్రులు- కార్యదర్శులు

నర్ హెన్రీ మాస్ట్రీపు స్పీకరుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, అన్ని శాఖలకును కార్యదర్శులను గవర్నరు గారే 52 పెక్కును ప్రకారము నియోగింపవలెనని గలదనియు, వారలపై ప్రభుత్వసభ్యులకు విశ్వాసముండవలెననియు అందుచేతనే తాను కార్యదర్శిగ నుండెదనన్నను నియమింపరైరనియు (నవ్వు) ప్రభుత్వసభ్యుల విశ్వాసమును బొందుటయేగాక శాసనసభలో అనధికారసభ్యుల విశ్వాసమునకు పాత్రులు గావలయుననియు లేకున్న వారిజీతములను శాసనసభవారు తిరస్కరించెదరనియు, యెట్లుయినను వారిని ప్రభుత్వయత్న ప్రజాయత్నశాఖల నియమించి ప్రభుత్వయంత్రము యెట్లుపనిజేయు మన్నదియు జెల్చిసికొని అనధికారుల మనస్సులలో అనుమానములు తొలగింపవలెననియు దానితో అనధికారసభ్యుల ప్రాతికూల్యము తగ్గిననియు సర్వీగారు జెప్పిరి. జిన్నాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యిప్పుడు మంత్రులు సహాయచతురుగమాత్ర ముండిననియు రాష్ట్రముయొక్క శాంతిరక్షణముల విషయములోడప్పు వారు కలసి ఆలోచించి పనిజేయవలెననియు, యీనామిన నాచరణలో డెట్టునెడల గవర్నరుగారు కాకాష్ట్రీట్యూవనర్ గవర్నరుగా నుండ నుండుననియు, తన సలహాను కమిటీవారంగీకరింపవలెననియు సర్వీగారు జెల్చిరి.

ద్యంధ్యప్రభుత్వ విధానము

జిన్నాగారు:— అప్పుడది ద్యంధ్యప్రభుత్వవిధాన ముందా?

సర్వీగారు:— అప్పుడును రెండుపక్షములుండును గాన ద్యంధ్యప్రభుత్వవిధానమే యగును. పోలీసుశాఖకేసను ఒక ప్రభుత్వసభ్యు డుండును. ఎల్లయినను అది కొన్నివార్డులగుల ద్యంధ్యప్రభుత్వ మగును.

జిన్నాగారు:— ఏదే ప్రస్తుతమున్న ద్యంధ్యప్రభుత్వ విధానము మీకు తృప్తికరముగ లేదనవచ్చునా?

సర్వీగారు:— బొంబాయిలోమాత్రము మేము ద్యంధ్య ప్రభుత్వ విధాన దుష్ఫలితములవలన కష్టపడలేదు.

జిన్నాగారు:— ద్యంధ్యప్రభుత్వ విధానమువలని దుష్ఫలితము లేవి?

సర్వీగారు:— ఏవనగా, గవర్నరుకును, మంత్రులకును, తీవ్రభేదాభిప్రాయము లుండునెడల మంత్రి రాజీనామా నిచ్చును. అప్పుడు మంత్రులు రెండుకార్యముల నెరవేర్చుకొనుటకు సంపూర్ణావకాశ ముండదు. వారికి కావలసినధనముగూడ నీయరు. ఈ దుష్ఫలితము లుండుటవలన మరాష్ట్రములోని మంత్రులు కష్టపడిరేపా నాకు డెలియను.

జిన్నాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, బొంబాయిరాష్ట్రములో విద్యానంతరులైన వారందరును బ్రాహ్మణుడైనను, బ్రాహ్మణేతరుడైనను, మహమ్మదీయుడైనను, పార్సీ

యైనను నిమ్మజాతులక్షేమమునుగూర్చి శ్రద్ధదీసికొనుచుండి రనియు, వారలకు నిమ్మజాతుల విషయమై స్వార్థము వచ్చినపుడు వచ్చు యెట్టి జ్యేష్ఠమును లేదనియు సర్వీగారు జెప్పిరి. ఇంత హాకు జనసామాన్యమును ఉపేక్షతో జూచుచుండిరనియు, వారి కిష్టముల డెలుపుకొనుటకు సరియైన అవకాశ మీయలేదనియు, ప్రస్తుతిమైనను ప్రత్యేక స్థానముల నుండువలెనని గూడ సర్వీగారు జెల్చిరి. బొంబాయి రాజధానిలో మొత్తముమీద హిందువులకును మహమ్మదీయులకును వైరద్ధ్యము లేకుండెను. కాని వారు ఒకరితో నొకరికేమి యని మాత్రముండదు. ఏలయనగా హిందువు ఎంతైనను సరేయని లొంగియుండును. మహమ్మదీయు డెక్కువ యుండును. (నవ్వు)

బర్హాను మహారాజాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు శాసనసభాకార్యదర్శులను నియమించునెడల వారు ప్రభుత్వసభ్యులలో మంత్రులతో వారిపక్షము ననుసరించుచుండవలె ననియు, అందువలన వారి హోదాకుభంగము గలుగవచ్చు ననియు మంచి ప్రభుత్వములో ప్రజాక్షేమము గోరునెడల ప్రభుత్వమునకును శాసనసభావిధానమునకును భేదముండ రాదనియు సర్వీగారు జెప్పిరి. సాక్షి ద్యంధ్యప్రభుత్వవిధానమునకు పూర్తిగ ప్రతికూలముగ లేకుండెను. కాని పోలీసుశాఖ మాత్రము ప్రభుత్వసభ్యుని చేతిలో నుండవలె నని చెప్పెను.

మహారాజాగారు:— ప్రభుత్వమువారు శాఖను చీపు పెక్కుటర్హిద్దారానో మరియొకరద్దారానో నడుపబాలరా?

సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పోలీసు శాఖకు ఒక సభ్యు డుండుట మంచిదనియు, ఉండుటవలన ప్రయోజనముగలదనియు జెప్పెను. ఇంతటితో సర్వీగారి విచారణ ముగిసెను.

ఈవారపు కార్యక్రమము

సోమవారమునాడు (నేడు) సి. జె. చింతామణిగారు ను మంగళవారమునాడు బొంబాయిశాసనసభ్యుడగు ప్రధాను గారను, బుధవారమునాడు పంజాబు మహమ్మదీయసంఘపక్ష మున మలికు చర్చితాలీగారును, గురువారమునాడు దక్కను సభపక్షమున బి. యస్. కామతుగారును విచారింపబడుదురు. శుక్రవారమునాడు విచారణయ్యుండదు. శనివారమునాడు విచారణసంఘమువారు మొత్తముమీద చర్చజరిపెదరు.

అభ్రక పు పెట్టెలు ఆంధ్ర కౌశలము

మొకనైటు మెకాపొడిరుపాక్షి రీ. గూడూరు శ్రీయుత పోల కేశవయ్యనాయుడుగారు గూడూరులో యాపాక్షిరీని పెట్టి 10 ఏండ్లనుండి పనిచేయుచున్నారు. వీరు త్రాగా అభ్రక పు పెట్టెలను చేయవారంభించిరి. వానిని నేడు మాకార్యాలయమునకు తెచ్చిచూపిరి. వానికిపైన అభ్రక పుకేసు, చుట్టును యిత్రేషట్టాలు, లోపల పట్టుగుడ్డచేయబడి తాళములు కమానులు మున్నగునవి అమర్చబడినవి. చూచుటకు చాల అందముగానున్నవి. నూల్గుబాగులవలన పెట్టెలకొస్తరుగానన్నవి. వీనిలో 9 అంగుళములు మొదలు 22 అంగుళముల వరకును పొడుగుగల పెట్టెలున్నవి 2) పొడుగు 18 నెడల్పుగల పెట్టెలవీరి 22 రూపాయలు. 16 1/2 X 10 1/2 పెట్టెలవీరి 16-8 0. “మాఅన్నిరకముల అభ్రక పు పెట్టెలు అందమైనవి. ముద్దులుగుల్కుచుండెడివి. అన్నివిధముల మేలైనవి. అన్ని పెట్టెలకంటెను శ్రేష్ఠమైనవి.

ఇప్పుడు వాడుకలోనున్న ఇసుపపెట్టెలు దొంగభయమును బాపవచ్చునేచాగాని అన్నిప్రమాదము నాపకాలపు మాయభ్రక పు పెట్టెలు కాలాగ్నియందు వైచిను రూపు మారవు. ఒక ఇసుపపెట్టెకు తోడుగ మాయభ్రక పు పెట్టె యెంత ప్రయోజనకారియో యోచించువుడు. దంతముతాపిన గొయ్యిపెట్టెలు గొప్పచెలవకు కొనుచున్నారేగాని అభ్రక పు పెట్టెలు యమూల్యగుణములు వానియందు దనుమంతయైన కాన బడవు. మణియు, రంగులు రాచిన ఆట్టలతోను, లక్కులుపెడిపిన గుడ్డలతోను, మెరుపులుదిద్దిన రేకులతోను పన్నబడిన బూబక పు పెట్టెలవెరగాక మాయభ్రక పు పెట్టెలు శ్రేష్ఠమైన అభ్రక పు పెట్టెలచే గట్టిగ జొడింపబడి ఇత్రేషి పట్టాలతో బింపబడినపై ఉత్తములైన తాళములచే నమర్చబడి, లోపల కాలకుండ తీర్చబడిన పట్టునస్త్రములచే నలంకరింపబడి అగ్నిభయము దొంగభయము బాపగలవై అందమయిన పనితనముగలిగియున్నవి.

అమూల్యాభరణములు, పత్రములు, నోట్లు, మున్నగునవి చోరాగ్నిభయము నుండి భద్రపరుచుకొనుట కింతకన్న చేరువదనముగ ఉపకరణము ఈ ప్రపంచమున లేదు. ఇక అలంకారమునకు సాటిలేదు.” అని వారు ప్రకటనపత్రమున వ్రాసిన విషయములు సరియనియే చెప్పవచ్చును. వలయువారు పైచిరునామాకు గూఢూరుకు వ్రాయవలెను.

వజ్రదలసహాయకసభ

తిరుత్తునిలో 13-వ ఆగస్టు 1924 తేది

సమావేశమగుట

(స్వకీయవిలేజులి)

తిరుత్తుని యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుత బి. అక్కయ్య నాయుడుగారును కిరింగురూం కార్యదర్శి యగు శ్రీయుత చాక్లర్ ఆర్. జి. కృష్ణగారును కరవల్రములు ముద్రించించి విరివిగా పంచిపెట్టి విజయవలస గరిగిన భారతవిజయ వస్త్రముగూర్చి ప్రజలకు బాగుగా తెలియించిరి. ఈనెల 11 వ తేది నుంచును 18 వ తేది యందును వజ్రదల సహాయక సభలు జరుగునట్లు ప్రకటించబడెను. ప్రథమ దినమున కొన్ని యంతరాయములచే సభ మాడలేదుగాని, నిన్నున 13 వ తేది రోజు బుధవారము అనంతపురము సహాయకసభలు జరిగి ఫలవంతములైనవి.

ఆనాడె గ్రామోద్ధోగియలసభయు నీయూర జరుగుటచే వాసభాసంతర మీవిషయమును గూర్చి ఆసభయందు తిరుత్తుని సభామేజిస్ట్రేట్ వారసు శ్రీయుత సి. డి. సుబ్రహ్మణ్యకాస్త్రిలు బి. ఏ. గారిలనను, స్కూల్ ఇన్స్పెక్టరుగా రగు శ్రీ హెచ్. జి. కృష్ణరావుగారిలనను నీ యూరిలోని బోర్డు మనస్సును పారకాబోపాధ్యాయుడును బాలబోపాధ్యాయుడును నగు శ్రీమాన్ బి. రంగస్వామయ్యగారిలనను వాక్షిణాత్య సోదరులకు గరిగిన దానిని గురించి కష్టములను నష్టములను ఉపన్యాసములనుచును విని, సోదరులకు సోదరీమణులకు (నునదేశియలకు వాక్షిణాత్య సోదరులకు) చేతనైనంత సాయము చేయుట విధియని చుచి గ్రామోద్ధోగి మహాసభయు లెట్ల రచ్చడే నొక చందా పట్టికను ప్రారంభించి 109 రూపాయలను వి. శంకర నిమ్మచెట్టు సంకేతములు గావించిరి

అటువెనుక వాటినియు సాయంత్ర మరగంటలకు "కింగ్ బార్ని ఫ్రీ ప్రెసిడెంట్ రూమ్" ఆవరణములో నొకసహాయక సభయు జరుపబడెనది ఆసభకు మాయూరి యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుతులు బి. అక్కయ్య నాయుడుగూడెరి సభాధ్యక్షులుగ గొప్పకొనిరి. విద్యాధికులను పురస్కరించుటకును సహా రోజుకు లాసభకు విజయము చేసెయ్యునది. "వజ్రదల సహాయకసభయు" అనుచేర కొందరసభ్యులతో నొకసంఘ మేర్పాటుగావించబడిన వెనుక, యూరి ఇంచుంటును దిరిగి వజ్రదలబాధితుల సహాయమునకు యి ధమును, ఇతరసహాయములను సేపించుట కీ క్రిందివారిని నొక విమూలసంఘసభ్యులుగా నియమించిరి.

(1) కళెట్టి వెరాసాస్వామి కెట్టిగారు (2) వి. రంగస్వామయ్యగారు (3) యం. సి. కట్టనకెట్టిగారు.

తదుపరి చందాపట్టిని తయారుచేసి సభవారియెదుట నుంచగా నువారెవరులకు మహాసభయు చందాపట్టికి యందు సంకేతములు గావించి తమయదార్యమును ప్రకటించిరి.

మొత్తము 69.8.0 రూపాయలు చందాపడెను. గ్రామోద్ధోగియల సహాయకసభల వచ్చు 109 రూపాయలు జెర 179.8.0 ను యిందు విమూలకాగల ధనభాగ్యాధికులకు నమ్మకమగు సహాయకసంఘములకు బంపి సోదర ప్రజల కష్టముల నివారించ కొంతమట్టునైన తోడుపడగోరును నీయధికారమును సంఘసభ్యుల కీయబడినది. ఇట్లే ఆంధ్రమండలమున నీ చిత్రోపకల్పాయం దంతటను సహాయక సభలుజరిపి ధనము వస్త్రాలను సేపించి తన నన్నయితేక, కట్టబట్టులకేక, నిలసన నీడకేక, వేలకొలదిగ యల్లాగునుండు మన దాక్షిణాత్య సోదరుల శ్రమలను కొంతవరకైనను నివారించువిధము నాలోచించి సాక్షుసభి మండల గౌరవమును ముఖ్యము ఆంధ్రులకేమనీ సమయమున జూపుట విధియొప్పును.

మకర ధ్వజరసాయనం

దీనిని నేపించినచో మూలముతోకలసి పొయ్యిడి శుక్లమును నిలుపుక. పలుచబడిన వీర్యమును గట్టిపరచును. రతిలో అతి శ్రమచేసెప్పులనమవుటను మాన్పును. రక్తమును శుభ్రపరచి చేపాపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, కాంతి, బలము, మిక్కిలి రతి, దౌర్భర్యము, ఇంద్రియపుష్టి, మెదడునకు బలముకలుగును. నెలకు 3.7.0 తపాలాఖర్చులు ఉచితము. కేటలూరు ఉచితం.

పి. ఆర్. మెడికల్ హాల్ రామచంద్రపురం (గోదావరిజిల్లా)

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

16.8.24 శనివారమునుండి 22.8.24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6.15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3.15 మాడ గలదు డిబుల్ సినిమాల్ ట్రాప్ డి బరిగాన్

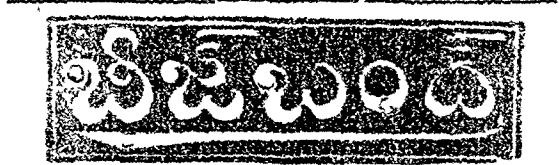
ట్రయల్ కడపటివారి ఎడిటోర్ ఆగస్టు సాహస కార్యములు నా విషింగుభాగగు మొదలగు నవి గలవు ఇంటర్ నేషనల్ న్యూస్ గూడ చూడబడును. (6 భాగములు)

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువళ్ళికేరే

16.8.24 తేది శనివారమునుండి 22.8.24 తేది శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6.15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3.15 మాడ గలదు.

రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శించబడును. కాపైన్ కిడ్నల్ ఎడిటోర్ నాలగనవారము.

2 కవిరత్న కాలిదాస

బిజ్ బిందు:— సీరైపోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నమందు గాని మూత్రముతోగాని వీర్యముస్థితిమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంసత్వమును తొలగించి యవ్వన మొసంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార శుభము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. పుత్రరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మా॥ సీ॥ 1 కి రు 2.0-0 వి. పి. చార్జి వేరు

ఆర్య వైద్యాశ్రమం, 38 బైరాగిమఠం, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అత్యుత్కృంధములో జర్మనీ గారడి, యోగవృష్టి శాస్త్రానుకూలము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక భూతజైద్యము, తమాషాల విచిత్ర విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని యాతమనేయక, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీమతో సమాధియగుట శరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట మొదలైన గజముయొక్కను గానిలో మనుష్యుని నిధారముగా లభ్యుగా మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు వివిధ ఆత్మవృద్ధియుగా మేజిక్ చేయాలగని గాత్రంకి యెచ్చును అన్నాము. దీని ఖల 4.0-0 లు (211488.6 పి. ఆర్. 4 వార్షికం వాయుము, బంగారు, చుంబూరుకల్లా.

శ్రీహదాంద్ర బహుండపురాణము

సంస్కృతము మూలము రు. 5.00-00 లు

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

తమిళము నున్న.

హలాస్యమాసర్వము. స్కాంధపురాణముతో నొక భాగము. ఇందు మధుర, మీనాక్షి సోమసుందరశక్త్యర నీలలలు తెల్పుచియుకటి విచిత్రములగు వర్ణంపడడి యున్నవి.

తద్యములు మూడునెలలు ఖల 0-12-00 అర్జును.

ఆంధ్రులతోపాఖ్యానము. ఇందు అతిభంధానుచును బుల్లులు మొదలగు కథల నేకము లున్నవి.

మంచి లెండు ఖల రూపు 1-8-00.

విశిరి పాదుకాపట్టాభిషేకము. సులక్షణ శాటకము

ఖల 0-12-00 అర్జును.

పాండవానాశవాసము క్రయము 0-12-00 లు.

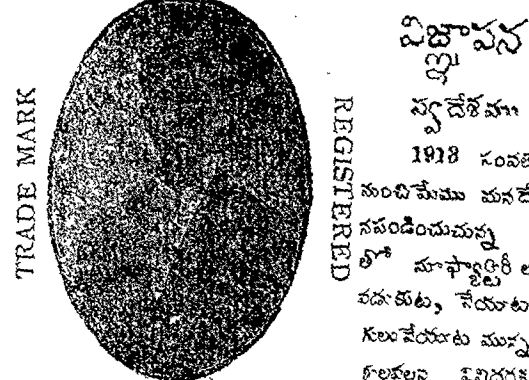
జనమంచి శేషాక్షిశర్మ.

గెయిగుమడితుడు, హైస్కూలు, కడప.

గాంధీదైవజుడు

ధర్మన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపిన, కవచవిష్ణు చూడకయే సరియైన భావిఫలితమును వ్రాసిపంపెదము. మీ కవరునుమాడ మీకే పంపివేసెదము. ప్రశ్న ప్రాయశ్చాలమును కవరుమీద వ్రాయవలెను/ చాతకముయొక్క సకలుపంపిన సంఖ్యలను మాసవారిగ వ్రాసిపంపుదుము. 5 ప్రశ్నలకు రు 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు, 0.4-0 సం॥ ఫలమువ్రాయ, 2.0-0. విలాసము ఆంజనేయస్వామిజ్యోతిషాలయము తిరుత్తణి-చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టు

మి.వృన్దావతిరాజు లండు వీరరాజు. పెద్దాపురము పోస్టు.

చిత్తములపనులంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జరిసాదా అందులు కమ్మలతో మియారుచేయించి వర్తకులకు తెలియజేయుట యిందుచుంటిని. 5 కివాడలో జరిగిన సోక అఖిలభారత కాంగ్రెసువ్యవహారమును మాబట్టులను ప్రదర్శించినటులను అదిచేతములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కడనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిపేయొచ్చును. ప్రదర్శనమును గురించి వ్రాయును మాబట్టులనుగూడ పియూను. కాంతిభంగిమ గాను ఆచ్యుత బలము పత్రికయందు ఇట్లుచాటిరి:

"... ఇతర కాంగ్రెసుసభము వారున్న వరయిలో ప్రజలుగూడ అన్ని రకములఖద్దవన్ను ప్రదర్శించిరి. ఇంకనెవరిదగోకలగు. అందరిని ఇచ్చట నీకరువుచెట్టుటకు పిలువెను. పట్టువస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శించబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పవసామరాజు ప్రిరాజుగారు పట్టుక త్రికిముములును శోకతులను వర్తకులకును తోలుగుడ్డలను తెలగుగడ్డలను పేరలును ముచ్చగురకములు ప్రదర్శించిరి. తెలగుకూరు అన్నామువారు నాడ ప్రదర్శించిరి"

పట్టువస్త్రములగుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అడ్డెన్నును రకములను విపులముగా వ్రాయుటనలన దేశము వ్యవేశము పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి వ్యవేశినిభివృద్ధి పడచెదనుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపక్షము వందును మాబట్టుల దొరకును కొందగువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే వాణ్యము తక్కువఅయిన బహులవికయ వి మారకములని మోపపుట్టుచున్నారగాన అందరియొక్క బాగృతకోరకు మాప్రతి అట్టాంకు భుండేమాటేడే మాకును ఇంగువ ప్రచుదించితిని.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అండు ఔషధసంబంధమైన

వస్తువులు

మగ్గోబిల్లు:— కాల్పాకే ఇతర ఔషధసంబంధమైన నల్లులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్యమును తినివేడుదు. మిక్కిలి నున్నితముగా వానినీర్పరచినది 8 బిల్లుగల చెట్టె 1 కి ఖర రు 0.12-0.

మగ్గోఫ్రెయిసు దంతచూర్ణము:— శతపులలతో దంతభావనము చేయుట అందరిని తెలిసినవిషయము. బ్రహ్మతో మగ్గోఫ్రెయిసు, దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతభావన న మా జేసి గోనుట చాలమంచిది. శతచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-5-0; చిన్న పాటము 1 కి 0-2-0.

మగ్గో పాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్యమునకు వేసానునకు రిగిపిండి.

ధర్మా 1 కి రు 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0.

హిందూశిక్షణనందు హిందూశిక్షణ పరిశ్రమము, ధనము చేత తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 343 Thambu Chetty Street, MADRAS. & Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

ప్రజావరద సహాయసంఘము

చెన్నపురి

కాలికట్టు ఉపసంఘమువారి నివేదికము

మలప్పరం

మొదట మేము మలప్పరమునకు వెళ్లితమి. కాలికట్టునుండి 3 లేదని బయలుదేరితిమి. మాకు దారిపొడుగునకు కూలిపోయిన యిండ్లును నాశనమైన పొలములును కనబడినవి. పొలములలో మన్ను నిలిచి రెండవపంటకుడా పని రాకుండనున్నవి.

నీరీప్రదేశములలో 15 అడుగులవచ్చినట్లుగా గుర్తులకన బడుచున్నవి. మలప్పరమును మాచినంతనే చాలవెచ్చారమైనది. అరవై అడుగులనున్న పీఠిక ప్రక్కలనున్న యిండ్లన్నియు కూలిమంటిబిడ్డలైనవి. గ్రామనివాసుల కిప్పుడు ఆహారము లేదు. నిలువనీడలేదు. గోడలమీద యేర్పడిన గర్బులు ట్రీసీరు 15, 20 అడుగులయెత్తువచ్చినట్లు యుచున్నది. మొదట 3, 4 అడుగుల నీరు నచ్చినపుడు నీరు వెంటనే తగ్గిపోవుననేయు ద్దేశముతో గ్రామస్థులు వారిసామానులు మొదలగు వానిని వదలివేసి ప్రక్కనున్న కొండలలోనికిపోయి దాగుకొనిరి. కావున వారికిప్పుడు ఒక్కవస్తువుగూడ మిగిలియుండలేదు. బియ్యము దొరకుటలేదు. ఉద్యానస్థులు అమ్ముచున్నారు. మేముగూడ ఒక బియ్యపుడిపోను పెట్టవలెనని చూచుచున్నాము.

పెరింతలమన్న

తరువాత పల్లవనాడు తాలూకాకు ప్రధానపట్టణమైన పెరింతలమన్నకు పోయితిమి. దారిలో కుట్టింగాడి అనుచిన్న పట్టణమున్నది. దీనిదుట్టుపట్ల నున్న గ్రామములతో సహాయ పట్టణము నాశనమైనది. కన్నీంట బొత్తుగాపోయినది. రోడ్డు రెండు ప్రక్కలను రెండుమైళ్లవరకు ఏమియులేదు. ఇచ్చట కూడ ఒక బియ్యపు డిపోను పెట్టి అవసరమైనచోట్ల బియ్యము సుచితముగా నిచ్చుటకు ఏర్పాట్లు గావింపవలెనని నూచించుచున్నాము.

పెరింతలమన్నకు పోగానే అచ్చట కొన్ని గ్రామములలో సహాయము చేయుచున్న ఆద్యుతమిననుకరుణాకరమినను గార్లు కనబడిరి. కష్టమని ఎందుకొనక సహాయము జేయుచున్న ఇచ్చటి తహసీల్దారు మాకు స్నేహితుడైనాడు. మిననుగార్లు కొన్ని చోట్ల సహాయము మిక్కిలి యవసరమని చెప్పిరి. ఇవి ఎన్నామలం, పిలంతోలు, విలయూరు, కరీంపూజా, తెరుచెగప్పరం, మేలట్టూరులు. మేము వెంటనే పిలంతోలుకు బయలుదేరితిమి. దారిలో ఎన్నామల మున్నది. ఇచ్చట నూరు ఇండ్లకు పైగా పోయినవి. ఇచ్చట జన్మియొకడు రెండుదినములు గంజిపోసెను గాని తిరిగి సహాయ మెద్దియు జరుగలేదు.

పిలంతోలు

లో తుద్వాధానీడితులగు జనులు బియ్యము కావలెనని గోలచేయుచు నుమ్ముచు చుట్టుకొనిరి. త్వరలోనే బియ్యమును పంపుదుమని చెప్పివారిని శాంతపరచితిమి. విలయూరులో సబరిజి స్త్రీయ ముసాగారుదినమునకొక సారిగంజిపోయించుచున్నారు. ఆగంజిని త్రాగుటకై జనులు జాతిమతభేదములను పాటింపక నేయిమండికి పైగా ప్రోగగుచున్నారని చెప్పిన వివత్తు ఎంత దారుణముగానన్నదో యూహింపవలెను. వారు త్రాగుచున్నప్పుడు వారుపడు ఆకురతను చూచిన గుండెలు కరిగిపోవును. రేపు గంజిపోయెటకు డబ్బులేదని ముసాగారు మాతో చెప్పిరి. అప్పటికి 25 రూపాయలను మాత్రమిచ్చి అచ్చట బియ్యమును పంచి పెట్టుటకు మా యేర్పాట్లను మేము చేపట్టినవలెనని నిశ్చయించుకొంటిమి.

తరువాత తిరుచెగప్పరము వైపు మరలితిమి. అచ్చట రోడ్డు మోటారుపోవుటకు పిలులేకయుండెను. నడచిపోవమన్న ప్రార్థనపోయెను.

కావున పట్టణానికి దిగి వచ్చితిమి. అచ్చట కుస్తీరామమినను గారును సబుమేజిస్ట్రీటును ఆర్యసమాజసహాయదారులు కొంత మందియు కనబడిరి. ఎటు తిరిగిన జనులు బాధపడుచుండుటయే కనబడుచున్నది. సహాయము చేయుటకు చాలినంతడబ్బు లేదు. ఆర్యసమాజమువారు దక్షిణపల్లవనాడులో అనగా పిల్లంతోలు నుండి దక్షిణమున పోన్నానీ తాలూకావరకు సహాయముచేయుచున్న పండితుడు జాతిమతభేదములను పాటింపక సహాయముం దరికిని చేయుటకునున్నదని చెప్పటచే ఆప్రాంతము నాయనకే వదలి వేసితిమి.

ఈడెవల్లిలోను పోన్నానీ తాలూకాలోని చుట్టు ప్రక్క గ్రామములలోను బాధ మిక్కుటముగా నున్నదని మాకు

పట్టణంలో తెలిసినది. అచ్చటికి యిచ్చటికి పరుగెత్తుటవలన లాభము లేదనియు, ఇప్పుడు మేము చూచిన ప్రదేశములలో సహాయముజేయుట కెద్దియైన మార్గముల నాలోచింపవలయుననియు తలంచి మేము పెరింతలమన్నకు పోవలెనని నిశ్చయించితిమి. అర్ధరాత్రికి అచ్చటికి పోతిమి. 9 వ లేదీయుదయమున సి. వి. వెంకటరమణ అయ్యరుగారిని కలసికొంటిమి. వారివలన మాకు చాలసహాయము జరిగెను. అచ్చటికి కరీంపూజా, మేరటూరు, ఎలంతులం, ఈమూడుస్థానములలో సహాయపుపనులను స్థాపింపవలెనని నిశ్చయించితిమి. ఇచ్చట బియ్యము సంపాదించుట చాలకష్టము. కాని తహిసీల్దారెట్లా మాకు 24 బియ్యపుసంచులను సంపాదించిపెట్టెను. వీటిలో 16 బస్తాలు కొల 4 1/2 అణాలచొప్పున అమ్ముబడుటకు కరీంపూజాకు పంపబడినవి. అనగా అసలు రీరుకు బస్తాకు 2 రూపాయలు తక్కువ. చునీలాలుగారి కీపని ఒప్పగింపబడినది. మిగిలిన 8 బస్తాలును ఒక అరబస్తా ఉప్పును మేలటూరులో పంచిపెట్టుటకు పంపబడినది. ఇచ్చటివని మహమ్మదు షాఫీగారికి ఒప్పజెప్పబడినది.

మేలటూరు

తరువాత మేలటూరుకు పోతిమి. ఇది పల్లవనాడు తాలూకాకు యాశాన్యముననున్న మోష్టాస్థానము. ఇచ్చటి మోష్టాదినములలో నూటికి 60 మంది మగవారు నాశనము జేయబడిరి. మగడిక్కులేని సంసారము తెన్నియోనున్నవి. ఇంతతయంగాక నిమ్మజాతుల వారంతమందియో బాధపడుచున్నారు. వీరికి అవసరముగా సాయము చేయవలసియున్నది. ఇచ్చటి జనులు సగ్గు బియ్యపు చెట్టు గుజ్జను అడవి కాయలను తినుచుండగా స్వయముగా చూచితిమి. ఆకలిబాధయు దరిద్రమును వారిముఖమున తాండవమాచుచున్నవి. ప్రజల బాధలను వినలేకపోవుచున్నాము. అనేకచోట్లలో జనులు “మాకు బియ్యము కావలెను. పసికావలెను,” అని గోలచేయుచున్నారు. ఉచితముగా కొరవారు చాలకొద్దిమంది కలరు. అయినను, వారి కెచ్చటనో పసిదొరకువరకు కొన్నిచోట్లలో ఉచితముగాను, కొన్నిచోట్లలో తగ్గు ధరలకును బియ్యము నీయవలసి యుండును.

ఖిలాఫతు సహాయ సంఘమువారు ఎన్నాడు తాలూకాలో యాశాన్యభాగమున పనిచేయుచున్నారగాన మే మచ్చటికి పోలేదు.

ప్రజల మిక్కిలి బాధపడుచున్నట్టియు సహాయము మిక్కిలి అవసరమైనట్టియు ఎన్నాడు తాలూకాలోని యితరభాగములకును పోన్నానీ తాలూకాకును మేము కొద్దికాములలో పోవలచియున్నాము.

మేము చూచినచోట్లలో కలిగిననష్టమును బాధనుబట్టియు, తక్కినచోట్లనుండి వచ్చుచున్న నివేదికలనుబట్టియు బాధితులయిన ప్రజలను రక్షించుటకు లెక్కలేనిధనముకావలసి యున్నది. నివేదికలు వివరముగా తరువాత పంపబడును. ఇంకను డబ్బుకొరకు వేచియున్నాము.

కాలికట్టు } మహాదేవలూల్,
11.8.24 } కె. మాధవకొనాయరు,
                  } కె. ఉప్పి.

* * *
గ. పానుగల్లు రాజాగారు

ఆగస్టు 15 :—ప్రధానమంత్రి గౌ. పానుగల్లురాజాగారు వరదప్రదేశములనుచూచి నేడు చెన్నపురివచ్చి ఒక పత్రికా ప్రతినిధితో వరదలు విశేషనష్టముకలుగజేసినట్లు తమకు గట్టిగా నాటివనని చెప్పిరి. ఈయన మొట్టమొదట మలబారు వెళ్లి చెరువులచేరి, పోరనూరు, కాలికట్టు మొదలగు ప్రదేశములలో వరదలచేసిన నష్టమును వివరములుగా తెలిసికొనిరి. రాకపోకల సదుపాయములు వెంటనే సరిచేయబడవలెనని వీరు తలచుచున్నారు. భూకంపములే సరాసరి రాకపోకల కార్యంతరము కలిగినది. ఇండ్లులేనివారు నిజముగా బాధల ననుభవించుచున్నారు. అనేకచోట్ల పొలములు పాడై పంటలు నాశనమైనట్లు వీరికి కనబడెను. చెన్నపురికి తిరిగినప్పుడు గౌ. మంత్రిగారు యాలోడ్డువద్ద ఆగి కులితలైగుండా మోటారులో తిరుచునాపల్లి వెళ్లిరి. తిరుచునాపల్లి క్రింగములో నడచువచ్చినచోట్లకు చూచి రోడ్లమీదయేర్పడిన గండ్లనుగూడ వీరుతనిఖిచేసిరి. కాలరాను నిరోధించుటకు ప్రయత్నములుచేయుచున్న స్థానములను చూచెను. తరువాత నీటిపనులను తనిఖిచేసి నాటిని సరిచేయుబులననే కాలరా వ్యాధి తగ్గినదని కనుకొనిరి. (అ. వె.)

వరదసహాయనిధి-స్త్రీసభ:— శనివారమునాడు స్త్రీసభ సెనేటుహాలుందు జయప్రదముగా జరిగినది. సదాశివయ్యరుగారిపెండ్లాము అధ్యక్షతనహించినది. ప్రవాహములచే యిండ్లనుండి బయటకుకొట్టబడినవారిస్థితి మీరే యూహించుకొనుదని పండిత కృష్ణవేణుస్వామి గారు చెప్పినది. ఆస్పృశ్యులకు తగినసహాయము చేయవలసినది. వారు అందరికన్న ఎక్కువ కష్టముల ననుభవించుచున్నారు. ఇక్కడ స్థలము లేనిచో ఫీజీదీవులకో, ఏమలయాద్వీపములకో వారు పోయి యనుబాధల ననుభవించవలసియుండురు గాన సహాయము చేయుదని బాలాంబాల్ గారు చెప్పినది. తరువాత గౌరీఅమ్మగారు ఆంగ్లమునహృదయసంగలనకరమగుచుపన్నాసమొసగిరి. తనబంధువులు వరదలచే కష్టపడువారిస్థితితనకు చెప్పిరనిచెప్పి కొన్ని ఉదాహరణముల తెల్పెను. ఒకరోజుప్రార్థన మలబారునందు 4 పార్శ్వరీలు నాశనమైనవి. ఒక ఫ్యాక్టరీలో 500 మందిపనిచేయుదురు. ఆనాలుగుఫ్యాక్టరీలలో మొత్తం 2000 మంది పనిచేయుదురు. వారిస్థితి నాలోచింపును. 17 ఆదుగులు నదిపొంగినపుడు కొట్టుకొనిపోయిన భాగ్యనంతులయిండ్లయొక్కజేతు కలప యెంతఖరీదో ఊహించుకొనుడు. ఒకరోజున హిందూ ఆంగ్ల అధికారులు ఒక బోటులో తప్పించుకొని పోవమన్నించి 89 మైళ్లు కొట్టుకొనిపోయిరి. తుదకొకమామిడిచెట్టుపై పోటును నిలువగగ్గిరి. ఈ ప్రవాహముచే బయటపడినపాములుచేసినహాని, పొట్టికొరకై జరుగదోపిదులు, బ్రతుకులో రోసినవారినిట్టూర్చులు ఆలోచించి స్త్రీలు యిప్పుడు ఆబాధితులకు చేయవలసిన సహాయము చేసి స్త్రీసభారవము నిలువబెట్టుకొనుదని ప్రార్థించెను.

తరువాత మరొందరు తెలుగుఅరవములం దుపన్యసించిరి. కజిస్సుసతిగారు విరాళముల ప్రోసచేయుట మొదలిడిరి. ఈక్రింది విరాళములు సమహారెను.

టి. వి. శేషగిరిఅయ్యరుగారిభార్య	రూ 100
వెంకట సుబ్బారావుగారిభార్య	100
హిందూస్త్రీసంఘము	100
గణపతిరాయగారిభార్య	25
రాధాకృష్ణయ్యగారి భార్య	25
యస్. వి. రామస్వామిమొదలియాగారి భార్య	25
మాకడగల్గారి మాతరు	25
వనజాక్షిగారు	25
వెంకటస్వామినాయుడుగారి భార్య	20
హిందూ స్త్రీసంఘము ఆలంమార్కశాఖ	20
కోమన్ గారి భార్య	25
పిట్టరుగారిభార్య	15
వెంకట్రామకెట్టిగారిభార్య	10
రంగనాథకెట్టిగారి భార్య	5

మొత్తం రూ 520

తగువిధముల నింకాసహాయము చేయుదునని చాలామంది వాగ్దానముచేసిరి. అసగ్గళురాండ్రకు వందనములతో సభముగిసెను.

బండిపోటుదొంగలను పట్టుకొనుట

ఇదివరకు గుజరాతురాష్ట్రమున బండిపోటు దొంగలుగ నుండిన బాబర్ దేవా, మీర్ ఖానులను పట్టుకొనిన బరోడా పోలీసుకమిషనరు రావుచూడ్డర్ ఘట్టేగారు కతేవాడునందున్న బండిపోటుదొంగలను కొందరను పట్టుకొనిరి. సుమారు 2 నెలల క్రిందట ఆయనకతేవాడుమధ్యప్రదేశమునకుజని 11 పోలీసు మురాలను దళిదీశలకు పంపెను. ప్రారంభముననే రాబిల్ ఘట్టేగారి సలహా ననుసరించి భావనగరము పోలీసు నూపరింతుండెంటుగారు 5 గురు దొంగలను చంపి ఇగవురను పట్టుకొనెను. ఘట్టేగారే స్వయముగా 5 గురు దొంగలను పట్టుకొనిరి. రా. బ. ఘట్టేతాలూకు మరియొక పోలీసుదళము సరిహద్దులలో సరియారాముతా వాండ్రతో నిలపడి 2 గంటలకాలము తుపాకుల నుపయోగించి పోరాడి సరియారామును మరియిరువురను చంపివైచెను. అంతట రా. బ. ఘట్టేగారు స్వయముగా కతేవాడులోని దొంగలలో పట్టునడకుండ మిగిలినట్టియు 10 బండిపోటు గావించి కతేవాడునకు కంటకుడుగ నుండిన ఖోదారావాదియాను పట్టుకొననేగిరి. రా. బ. ఘట్టేగారతనితో నర్ధరాత్రిమునదలపడి మరియొక పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ సహాయముతో నతనిని చంపిరి. పిమ్మట మరియిరువురు దొంగలను ఆయుధములతోకూడ పట్టుకొనిరి. అంతట 3 గురుదొంగలు తమంతటామే-రా. బ. ఘట్టేగారికి లోబడిరి. దొంగల మురాలనాయకు లందరను పరాజితు లగుటచే కతేవాడు రాష్ట్రమునందలి గ్రామములలో శాంతి ప్రబలుచున్నది.

అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము

కలకత్తాలో మహాసభ

ఈనెల 16వ తేదీ మధ్యాహ్నము దేశబంధు దాసుగారి అధ్యక్షత క్రింద కలకత్తాలో నిసభ జరిగినది. సభకు వెయ్యిమంది వచ్చిరి. హెచ్చుమంది వంగరాష్ట్రమువారే. ఇతరరాష్ట్రములనుండి కొద్ది మంది నాయకులుమాత్రమే వచ్చిరి. పంజాబు మదరాసు రాష్ట్రములనుండి యెవ్వరును 16 వ తేదీని రాలేదు. 17 వ తేదీని చెన్నపురినుండి ముగ్గురునాయకులు వచ్చిరి. పంజీత మోతీలాలు నెహ్రూ, ఎం.ఆర్. జయకరు, వి. జె. పటేలు, రాఘవేంద్రరావు, షాక్త్యు మూంజీ, అనఘాలీషెర్వానీ, గార్లు మున్నగువారి ఇతరరాష్ట్రములనుండి వచ్చిరి. శ్రీమతి సరోజినీదేవి, మాలానా హజరతు మోహని గార్లుగూడ 17 వ తేదీ వచ్చిరి.

దాసుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

కలకత్తానగరమున 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము స్వరాజ్య పక్షమువారి మహాసభను ప్రారంభించుచు సభ్యక్షులగు దేశ బంధు చిత్తరంజనదాసుగారు స్వరాజ్యపక్షమువారి విధాన మునుగూర్చి ముచ్చటించిరి.

“స్వరాజ్యమును గడించుచున్న మాపక్షమువారి ఆశ యమని నేను నేడుక్రొత్తగా తెలుపుట నవసరముగాని దీనిని గూర్చి చాలకష్టము బయలుదేరితిని. “మీరు కోరునట్టి స్వరా జ్యమెట్టిది. దానివివరములను తెలుపుడని? పలువురు ప్రశ్నింప సాగిరి. మరికొందరు స్వరాజ్యశబ్దమును నిర్వచించుటలో ఏసి ధ్ధాంతము లేనంతయును మూలాధారములో వానిని పూర్తి గా మరచిపోయిరి.” ఇదివర కితరదేశములలోనున్న ప్రభుత్వపద్ధ తు లెవ్వియును పనికిరావు. మేము మాకునుకూలమగుపద్ధతి నే ర్పరచెదము” అనునదియే మూలసిద్ధాంతము. (వినుడువినుడు) ఈవిషయమును నేను పలుసారులు తెలిపియుంటిని నేడు మర ల తెలుపుచున్నాను గాన మనముకొరకునట్టి స్వరాజ్యమును యితర ప్రభుత్వవిధానములతో పోల్చునాడు. ప్రభుత్వవిధా నము లెన్నియోపుట్టివని. ఎన్నియో గిట్టివని. నేడు యేర్పడిన విధానము మున్నాచే రూపుమాపినది. మూడవనా డింకొకటి వెలసినది. “ప్రజల చిత్తవృత్తిని దీక్షిత్తిని అనుసరించి ప్రభుత్వ విధానమును ఏర్పరచుటకు మాకు హక్కుగలదు. విదేశీయులగు పాలకు లీహక్కును గౌరవింపవలెను” అని దేశీయులందరును స్పష్టముగా ప్రకటించవలెను. “స్వరాజ్యము (బ్రిటిషు సామ్రా జ్యాంతతర్గతమా?” బహిర్గతమా అని కొందరడిగిరి. నేను స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యము లను కోరెదను. నాకనుకూలమగు ప్రభు త్వవిధానము నేర్పరచుకొనుటకు హక్కునుకోరెదను. సామ్రా జ్యముతో సంబంధముంచుకొనుట కది అభ్యంతరకరముకానిచో సామ్రాజ్యముతో సంబంధమునుంచుకొనుటకు నాకెట్టి ఆక్షేపణ యునులేదు. అది అభ్యంతరకరముగా తోచినచో నాకు సా మ్రాజ్యముకంటె స్వాతంత్ర్యమే ప్రయత్నముగానకాలగర్భము న నిమిదియన్నదాని నిపుడేమాడవలెనని ఆందోళనపడవలదు. ప్రభుత్వపద్ధతులతోడనే తృప్తినిొంది పనిచేయుడు. మనకు పరి పాలనాధికారముండవలెనను సిద్ధాంతమును మరునకుండ సంరం భమును సాగింపుడు. మన కేప్రభుత్వముపరిపడునో ఏదిపరిపడ డో మనమే నిర్ణయింపవలెనని యితరులునిర్ణయింపగూడదు.

స్వరాజ్యము నేలలు బడయగలుగుదుము?

ఈ విషయమునుగూర్చి పెక్కుసారులు నాఅభిప్రాయ ములను నేను తెలిపియుంటిని. అసహాయోద్యమ మిట్టిదని నేను నిరూపించితిని గాని నానిరూపణము సరిగాదనిరి. మాటలనుగూ ర్చి పోరాటములుకూడవు. అసహాయోద్యమమున కితరులెట్టియ ర్థముచెప్పెదరో నాకు తెలియదు. నాకుతోచిన అభిప్రాయము ప్రకారము నేనుపనిచేసెదను. ఈ దొరతనముతో పోరునలిపి స్వరాజ్యమును బడయుట కన్నితావులలోను అసహాయోద్యమ మునవలంబించుట యొక్కటియేమార్గము. నిరంకుశ, పరిపాలన మును నిరోధింపగల శక్తిని ప్రజలలో కలిగింపవలెను. అటుల కలిగించిన నే గాని నిరంకుశవిధాన ముతరింపదు. అది అక్రమ మునుగాదు. కృత్రిమమును కాదు. అది ఉత్సాహమునకు సహ జమగు ఫలితము. మనము యితరులపై నాధారపడగూడదు. ని రంకుశసంస్థలకు నిర్మాణింపవలెను. నిరోధకశక్తి మనకు కలి గినపిమ్మట మనము దొరతనమునకు తెలుపవలెను.

“ఇదియే నాసంకల్పము, ఇదియే నాహక్కు, స్వపరి పాలనాధికార మదియే మాదేశీయుల కీశక్తి కనుగూర్చుమైన ప్రభుత్వము నేర్పరచుటకు నాకు హక్కుకలదు. ఆహక్కును

ప్రజలు నేనుగర్హించినను కేపుగర్హించినను ఆహక్కు వారిదే గాన మీరాహక్కు నంగీకరించువరకును మేమిసంస్థలనును సాగించుమనె యుండుము” అని మనము ప్రభుత్వమున కెరి గింపవలెను. ఆహక్కు మనకు సహజముగా నున్నది. మనకు దానినెవ్వరు నియ్యనక్కరలేదుగాన ఆహక్కును బలవంతముగ లాగుకొనవలెనేగాని అర్హింపగూడదు. ఆశక్తి మనకు కలదని మనము గ్రహించిననేగాని మన కదివశపడదు.

“ఇది మాకుగలహక్కు. దీనిని మీ రంగీకరించువరకును మీ కెట్టిసహాయమును చేయవలెము. క్రమక్రమముగ మీకు దేశీయులవలన నెట్టిసహాయమును లభింపకుండ చేసెదము. ఆ క్రితిగా యీప్రభుత్వపద్ధతిని సాగకుండ చేసెదము. మీ ప్రభు త్వము సాగకుండపోవునని గాదు. ప్రజలకు లాభకరముగా నట్టి యీప్రత్యేకపద్ధతిని మాత్రము సాగకుండ చేసెదము” అని మనము దొరతనమువారి కెరిగింపవలెను. ఇది రెండును ప్రధా న విశాలసిద్ధాంతములు. మనవిధానమున కివియే మూలాధారము గా నుండవలెను.

మీపద్ధతిఏమి?

అసహాయోద్యమమా? ఎ ధా ను కూ ల స హ య మా? ఎ ధా ను కూ ల అసహాయమా? అని కొందరడుగసాగిరి. నావి ధానమునం దెట్టిసంశయమునకెడములేకుండునటుల స్పష్టపరచ గోరెదను. ప్రజలలాభములకు ప్రతికూలమగునట్టి ఏప్రభుత్వవి ధానమునైన రూపుమాపుటకు నేను వెనుదీయను. “మాహక్కుల ను మీరు అంగీకరింపకపోయినచో మేము ప్రభుత్వవిధానము ను రూపుమాపెదము. అట్లు యీప్రభుత్వవిధానమును రూపు మాపకున్నచో మాస్వరాజ్య విధానము నేర్పరచ వనకాళములే దు” అని మనము దొరతనమునకు స్పష్టముగా తెలియజేయవలె ను. అట్లురూపుమాపుట సరదాచేతకాదు. అడ్డముగానున్నదాని ని తీసివేసినగాని క్రొత్తదానిని నిర్మింపవలెనని. ఈ రెండు సిద్ధాంతములను ఆమోదించినచో వీనిని ప్రస్తుతపరిస్థితులలో నాచరణకు లేవలెను. ఆపరిస్థితులెట్టివి?

శాసనసభలు

అన్ని రాష్ట్రములలోను రాష్ట్రీయశాసనసభ లున్నవి. భారతశాసనసభయున్నది. ఈ సిద్ధాంతమును మధ్యరాష్ట్రము ల శాసనసభలో బాగుగా నాచరణకు తెచ్చితిమి. అచట పూ ర్తిగా కార్యనిర్వహణ మాగిపోయినది. వంగరాష్ట్రమునగూడ చాలవర కాచరణకు లేకలిగితిమి. అచటగూడ కార్యనిరోధము కలుగగలదు. భారత శాసనసభలోగూడ చట్టముప్రకారము ఓలగనంతవరకు కార్యనిరోధమును కలిగింపగలిగితిమి. చట్టము ను తలపెట్టగనే మరల చాలప్రశ్నలు బయలుదేరినవి. మీ ఆం దోళనము చట్టనిరుద్ధము కాదా? అని కొందరడి గిరి. ఇచ్చట మరల చాకృతాతిన్య మే కలుగుచున్నది. సంస్కరణముల చట్టమువలన మనకు లభిం పని హక్కునే మీరు చట్టనియమము (కనిస్టిట్యూషను) అను నెడల శాసనసభలో మేము జరుపుచున్న పని నియమాను గుణ్యమేయగును గాని సంస్కరణచట్టమును మనము ఒప్పు కొనలేదను విషయ మిందువలన తద్దుకానేరదు. ఆక్రితిగా చూచినచో మాపని నియమానుగుణ్యముకాదు. చట్టము ప్రకా రము చూచినచో నియమానుగుణ్యమేయగును. “శాసనసభలో కార్యనిరోధమే కలుగననుండుము. వంగరాష్ట్ర శాసన సభలో మంత్రులశతముల చట్టము త్రోసివేయబడుననుకొనుడు అప్పుడు కర్తవ్యమేమి?” అని కొందరడిగిరి. దొరతనమువా రేమిచేసెదరో తెలిసిననేగాని దీనికి ప్రత్యుత్తరమియ్య నవి కాళములేదు. దొరతనమువారు నేయునట్టి ఎత్తును బట్టియే మాపట్టులుగూడ నేర్పడుచుండును. “మీకు స్థిరవిధానములేదు” అను ఆక్షేపణ అప్పుడు కలుగవచ్చును. మాకు స్థిరవిధానము కలదనియే నేను చెప్పెదను. మేము మాసిద్ధాంతములను సమ

యానుగుణ్యముగా నాచరణలో తెట్టితిమి. దొరతనమును లోబరుచుకొన గలుగువరకును మరలమరల మేముచేయవలసిన డిదియే. “మీరు కృతార్థులైనచో కలుగులాభమేమి? ప్రజా యత్రికాశిలను దొరతనమువారు మరల వశపరచుచుండుదు” అని కొందరనిరి. ఇచ్చట సంస్కరణ ల విచారణ సంఘము వారి ఎదుట సాక్షిమిచ్చుచున్నవారు తెలిపెడు విషయములను చదువుడు. ఇప్పుడున్న మంత్రులిద్దరును పేరునను మాత్రమేగదా మంత్రులు గానున్నారు. అట్టిమంత్రులు పోయినమాత్ర మేమిసంప్రముకలు గును. ప్రజాయత్రికాశిలను మరల దొరతనమువారు వశపరచు కొనినచో మీకేమైన విచారము కలుగునేమాగాని నాకుమాత్ర ముసంతోషమే కలుగును. నాసంకల్పము పూర్తాగానెరవేరిన దనియే నేను చెప్పగలుగును. నిరంకుశుల మోముమునుగును నేను తీసివేయగలిగినవాడనగుదును. మంత్రులపట్టు పెట్టు కొని వారిపుడు చేయుచున్న పనులను మంత్రులపట్టులేకుండ వార పుడు చేయగలుగుదురు. వారినిజస్వరూప ముచ్చును వెల్లడికాగ లదు. కాన నట్టిభాగ్యమే మనకుకలుగనున్నచో మీరందులకు దిగులుజెందకుడు. హతాశులుకావలదు. నేడుమీరు మంత్రులను తొలగించినచో కేపుస్వరాజ్యమును సరిగా నేర్పరచుననిన వారే అగుదురు. ఈజుల్లో ప్రజలకు పరిపాలనాధికార మిచ్చుటకుముందు పైనికప్రభుత్వమే అమలులో నుండె.

ప్రజలలో కట్టుబాటు

దేశమున ప్రజలలో కట్టుబాటు కలిగిననేగాని శాసన సభలలో విజయము కలుగదుగాన ప్రజలలో కట్టుబాటును కలుగజేయవలెను. దేశీయులకు నిజమగుమేలు కలుగవలెననిన నిర్మాణవిధానమును నెరవేర్చుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. అసహాయోద్యమ ము ప్రారంభమయిన సంవత్సర మునందుకంటె యిప్పుడే అందు లకు అధికావకాళ మేర్పడినది కేత్రువులదీక్ష ఎట్టిదియో వారితో పోరుట కుత్తమ సాధనమేదియో యిప్పుడే మనము బాగుగా గ్రహింపగలిగి తిమి. నిర్మాణవిధానమును దేశమునందును శాసనసభలలోను గూడ నత్తికేవలముగా నెరవేర్చ దగిన పద్ధతినే మన మును రింపవలెను. నేను పైని వివరించిన రెండుసిద్ధాంతములపైనే ఆధారపడి రెండేడ్లక్రిము ఆలహాబాదులో స్వరాజ్యపక్ష మేర్పరచబడెను. అప్పటినుండియు అసిద్ధాంతములను మరువ కుండనే శాసనసభలలో పనిచేయుచున్నాను. ఏది ఎట్లులైనను మన జీవితము ఎల్లప్పుడును ఒక్కమాదిరి నియమములప్రకా రము జరుగదు. మన మెంతజా రూకతతో నుండినను ఎంత స్పష్టముగా నియమములను నిర్వచించినను వాని నన్నిటిని తప్పించుకొనజాలిన జీవకళ మనలో నున్నది గాన మనము సమ యానుకూలముగా నడచుకొను చుండవలెను. నిరంకుశపద్ధతిని నిర్మూలించుటయే మన సంకల్పమును విషయముమాత్రము నిశ్చ యము. అది యుండగూడదని దేశీయులు స్పష్టముగా తెలిపిరి.

ద్యుంద్యపరిపాలనము

ద్యుంద్యపరిపాలన విదివరకే అంతరించినది. అది మరల తలయెత్త నారంభించినచో ద్యుంద్యపరిపాలన మంతరించినదని యీ దొరతనమువారే సాధాగ్రములపై నుండి చాటుకొనవలసి వచ్చునట్టి గట్టిపనిని మనము చేయక తప్పదు ద్యుంద్యపరిపాలన మంతరించినదని దొరతనమునకు బాగుగా తెలిసియేయున్నది. కాని స్పష్టముగా నటుల తెలుపుటకు వారింకను భయపడుచున్నారు గాన వారట్లు చెప్పనట్లు మన ము ఒత్తిడి కలిగింపవలెను. ఇది సత్యమని మన మెరుగుదుము గాన నటుల వారినోటనే స్పష్టముగా మనము పరిశీలపవలెను. ద్యుంద్యపరిపాలనము కేవలప్రాయమైనది గాన నేడడుగుల లో తున దానిని భూమిలో పూడ్చివేయవలెను. కాన ప్రతివిషయ ములోను నూత్రములనుబట్టియే నడువకుడు విషయమును బాగు గా గ్రహింపుడు. మీరు మాపద్ధతిని బాగుగా పరిశీలించినచో మే మేర్పరచుకొనిన రెండుసిద్ధాంతములను ఎన్నడును విస్మరింపవలెదని మీకు స్పష్టము కాకపోదు.

స్వరాజ్యపక్షమువారి పద్ధతులు సరిగాలేవని దేశీయుల లో కొందరాక్షేపించిరి. అనేకసారులు అపనిందల మోపిరి. గాన వానిని పత్రికలలో చదివినవారందరును అవి అసత్యపు నిందలని గ్రహింపగలరనియే నేనునమ్మెదను. మనదేశమునందలి వార్తాపత్రికలు మాత్రమే అట్టి నిందలను మోపినచో నేను ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటనవసరమే. వంగరాష్ట్రపు గవర్నరు తరు మగా వింత నిందలను మోపుచుండును గాన వానికిగూడ నేను ప్రత్యుత్తర మియ్య నవసరములేదు గాని యిండియామంత్రి ఆలివియరు ప్రభువుగూడ స్వరాజ్యపక్షముపై గొప్పనింద మో పెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు లంచగొండులు దుర్మితపరులనని ఆప్రభువు నుడిచెను. ఆరిడు చెప్పుడుమాటలు విని అటుల పలికెను. గాని ఆతని ననబనిలేదు. నిరంకుశోద్యోగుల కక్కర కు పచ్చు సాధనములలో నిది యొక ముఖ్యసాధనము. నిజమును మరుగుపరచుట కిది బాగుగా నుపయోగించును. స్వాతంత్ర్యజాతీయప్రయత్నములను నిర్మూలించుట కీసాధనమును తరుమగా నుపయోగించెదరు. ఇది ప్రాత పన్నాగమే ఇదియిచ్చటనే కల్పింపబడెను. నాకాసంగత్యంత

యునుబాగుగా తెలిసియున్నది. అంగ్లోయిండియను పత్రికలును కొన్ని దేశీయపత్రికలునుగూడ నీకథను బలపరచెను. (నవ్య)

పిమ్మట స్వాతంత్ర్యపరులు కొందఱు వారానాంగ్లేయమునకు పంపిరి. స్వరాజ్యము వచ్చినచో కొంతమందికి నష్టముకలుగును. వారి ధనసంపాదనము కట్టుబడిపోవును అందులన వారు స్వరాజ్యప్రయత్నమును ద్వేషించుచున్నారని నేవారు స్వార్థపరులు. వారే యీ అసత్యవార్తను కల్పించి దేశమున వ్యాపింపజేసిరి. పిమ్మట అంగ్లేయమునకును అంగ్లేయదేశమునకును పంపిరి. వానిని చక్కగా నమర్చి కట్టగట్టి యిండియామంత్రికి పంపిరి. నేను యిండియా మంత్రిని నిందించుటలేదు. నేనిందులకు భయపడువాడనుగాను. నేనిందులకు సంసిద్ధుడనుగానే యున్నాను నా మిత్రులతో గూడ నిటల జరుగగలదనియే తెలిపియుంటిని. నా దేబ్బలు వాకి బాగుగా తగలబట్టియే వారివార్తలను పుట్టించిరిగాని లేనిచో ఏల పుట్టించెదరు? ఇంతమంది నాపై నేలకత్తికట్టెదరు నాదేశీయులలో నన్నెరిగినవారెవరును గూడ నిట్టి వార్తలను నమ్మరుగాన దేశీయులు స్వరాజ్యపక్షమువారికి తోడ్పడగోరెదను. స్వరాజ్యపక్షమువారిలో స్వార్థపరులెవరును లేరు. కాన న సభలలో నుద్వేగములవారిలో నొక్కరును స్వీకరింపరు. ఈ అధికారమును నిరంకుశులయొద్దనుండి వశపరుచుకొని దేశీయుల గౌరవమును నిలుపుకొన గోరుచున్నారు. నిరంకుశులకుగాని యిండియామంత్రికిగాని నేను విజ్ఞాపనమును పంపగోరుటలేదు” అని దానుగారు నుడివెరి.

పండిత నెహ్రూగారు

పిమ్మట పండిత నెహ్రూగారు లేచి స్వరాజ్యపక్షమునేర్పరచినది మొదలు జరిగినపనిని భారతశాసనసభలో జరిగినపనిని తెలిపిరి.

“దొరతనమువారు మాతో ప్రతిఘటించినపుడెల్ల దొరతనమునకు పరాజయమే కలిగినది ప్రజలలో నిర్భయకక్షిని ప్రచురించేయుట ప్రభుత్వసంబంధమును క్రమముగ వదలివేయుట అను సిద్ధాంతములకు భిన్నముగా మాపక్షమువా రెన్నడును ప్రవర్తించలేదు. మేము ప్రజలకు లంచమిచ్చితిమని ఇందరనిరి; గాని అట్లు చేయుటకు మానదగినమేలేదు. మొదటినుండియూ ఆదాయము తక్కువగు వ్యయము హెచ్చుకనే యుండెను. సంయుక్త రాష్ట్రములలో శాసనసభల ఎన్నికలు జరిగినపుడు 17 మంది అభ్యర్థులను మేము నిలిపి పోటీ చేసితిమి అందులకు 24 వేల రూపాయలు వ్యయమైనది. పంగరాష్ట్రమున 20 వేలు వ్యయమైనది. ఆమె త్రేమను దానుగారే ప్రోత్సహించిరి. కాన మేము లంచములనిచ్చితిమని నింద సర్వాబద్ధము. అట్టి నిందను మోపినవారే లంచదొంగలలో నగ్రగణ్యాలు. దొరతనమున కనుకూలముగా ఓటునిచ్చిన వారిలో నుండియే మూడవంతుని నియమించెదనని బెంగాలుగవర్నరు ఏనీతిసూత్రము ప్రకారము ప్రకటించెను? లంచదొంగలను నీతిదూరులు నగు వారు మోపెడు నిందలకు సమాధాన మిచ్చుటనవసరము” అని నెహ్రూగారు నుడివెరి.

సరోజినీ, మోహనీగారు

మాలానా హాతుమోహనీ, శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు గూడ 17 వ తేదీని జరిగినసభకు వచ్చిరి. 17 వ తేదీని విధానమునుగూర్చి చర్చజరిగినది. మోహనీగారి సభకు వచ్చెదరనియు స్వరాజ్యపక్షమున చేరదరనియు వెక్కరికిని తెలియదు. ఆయన సభకువచ్చినపిమ్మట సభలోనుపన్యసింపవలెనని దానుగారు కోరగా మోహనీగారు పన్నెంపించిరి గాని అంతవరకును ఆయన పక్షములో చేరలేదు. నేను స్వతంత్రపక్షమువాడనని ఆయన వయే తెలిపెను. “భారత స్వతంత్రసంయుక్త రాష్ట్రములనేర్పరుచుటయే మా ఆశయము” అని పక్షనియమములను సవరింపవలెనని మోహనీగారు నూచించెను. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసులోనొక శాఖకావున కాంగ్రెసు నియమములలో నట్టిసవరణ జరిగినచో గాని పక్షనియమములలో సవరణ జరుగగూడదని దానుగారు నుడివెరి. దానుగారు రనుమరించిన తానట్టితీర్మానము నుపపాదించెదనని మోహనీగారు నుడివెరి. అందులకు దానుగారంగీకరించిరి. తాను స్వరాజ్యపక్షమున చేరితిని తెలిపి మోహనీగారా తీర్మానము నుపపాదించెను. వానిని వి. జె. పటేలుగారు నుడివెరి. తీర్మానమామోదంపబడెను. 16 వ తేదీ కంటె 17 వ తేదీని హెచ్చుమందివచ్చిరి. చెన్నపురినుండి ఏ. రంగసామయ్యగారు, ఎం. కె. ఆచార్య, వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు 17 వ తేదీ సభకు వచ్చిరి.

మహాతునించే ము

స్వరాజ్య బహిష్కరణపక్షములవారికి అన్యోన్యతను కలిగించుటకు మహాతుడు పండిత నెహ్రూగారికి కొన్ని నూనసలను చేసిననియు ఆసందర్భముననే సరోజినీదేవిగారు కలకత్తాకు వచ్చిరనియు తెలియుచున్నది. 19 వ తేదీ మంగళవారమునాడు సరోజినీదేవిగారి అభ్యుత్థానకాలం బహిరంగసభ జరుగును. ఆ సభలో లిటనుప్రభువు ప్రసంగమునుగూర్చి పలువురుపన్యసించెదరు. పిమ్మట సుర్వావాలీసభ కన్యకత్వవహించుటకు సరోజినీదేవిగారు సిలిబుటును వెళ్ళెదరు.

సరోజినీదేవిగారు 17 వ తేదీని కలకత్తాచేరిరి. ఆమె స్వరాజ్యపక్షమువారిసభకు వచ్చినపుడు ఘనమగుస్వాగతమయ్యబడెను. ఆమె స్వరాజ్యపక్షమున చేరలేదు గాని దానుగారి కోరికపైని లిటనుప్రభువు ప్రసంగము నాడేపించునట్టి తీర్మానమును బలపరచుచు నుపన్యసించెను.

17 వ తేదీని స్వరాజ్యపక్షమువారివిధానమును స్థిరపరచు తీర్మానముగూడ నామోదంపబడెను.

చెన్నపురి రాష్ట్రమునందలి వరదలవలన నష్టపడినవారికి సానుభూతిని తెలుపుతీర్మానముగూడ నామోదంపబడెను.

లిటనుప్రభువు (బెంగాలుగవర్నరు) డక్కాలో నిట్టి వల నుపన్యసించుచు “హాలీసువారిపై వట్టినిందలను మోపుటకు వారు భారత స్త్రీలకు మానభంగముజేసిన భారత స్త్రీలను పురుషులును ఆ సత్యపార్థలను చెప్పెదరు” అని నుడువుచు చాల అనుచితమని ఆడేపించునట్టి తీర్మానమును ఎం. ఆర్. జయకరుగారు పపాదించిరి. దానిని అభయకరుగారు నుడివెరి. సరోజినీదేవి, అక్రంభాను గార్లు లలపరచిరి. తీర్మాన మామోదంపబడెను.

“లిటనుప్రభువు గవర్నరుగా నుండి యిట్లు భారతీయులను ముఖ్యముగా వారీకలుల నమూనించుట చాలాభారము. గవర్నరు ఒక రంగముగ తనపాపణ కోరవలెను. లేనిచో నతడు గవర్నరుగా నుండుట కనర్హుడు” అని జయకరుగారు నుడివెరి. “ఆపనింద కలిగినపుడు శ్రీశీతామహాదేవి అగ్నిప్రవేశ మొనరించి పరిపూర్ణస్థితిని ప్రకటించెను. అటులే భారతాంగనల్యగర్భమున ప్రవేశింపవలెను. లేదా భారతీయుల క్రోధాగ్ని యిట్టిఅపనిందలను దహింపజేయవలెను.” అని సరోజినీదేవిగారు నుడివెరి.

పంజాబు అకాలీ సోదరులపట్ల సానుభూతిని తెలుపు తీర్మానమామోదంపబడెను.

వైకం, తారకేశ్వర సత్యాగ్రహోద్యమముల నామోదించు తీర్మానముగూడ నామోదంపబడెను. (అ. ప్రె)

మోహనీగారి తీర్మానము

పిమ్మట మోహనీగారి తీర్మానమును స్వరాజ్యపక్షవిధాన తీర్మానమును గూడ 17 వ తేదీ నామోదంపబడెను. మోహనీగారి తీర్మానమును. వి. జె. పటేలుగారు నుడివెరి.

“మోహనీగారు రెండేండ్లు చెరసాలలోనుండి బాగుగా నాలోచించి స్వరాజ్యపక్షమువారివిధానమే శ్రేష్ఠతమమని నిర్ణయించగలిగిరి. రాట్టయునుగురించి మోహనీగారి అభిప్రాయముతో నేనేకీభవింపజాలరుగాని స్వరాజ్యమును సంపాదించవలసిన ఉత్తమసాధనము స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ణయించినవిధానమే యగుట నిశ్చయము. ఒక్కరాట్టయునలనే స్వరాజ్యమురాదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములోని వస్తువులను బహిష్కరించుటవలననేగాని, శాసనసభాప్రవేశమువలననేగాని నిర్వాహవిధానమువలననే గాని యొక్కదానివలననే దేనివలనను గూడ స్వరాజ్యము వచ్చునని మేము చెప్పలేదు. కాంగ్రెసు వారును స్వరాజ్య పక్షమువారును ఏర్పరచిన విధానములలోనివలనలన్నిటిని ఏకముఖముగా నెరవేర్చినచో స్వరాజ్యము వచ్చును. వానిలో నేదో యొకదానినిమాత్రమే నెరవేర్చుట వలన స్వరాజ్యమురాదు. ప్రజలలో నిరోధకక్షిని కలుగజేయవలెను. అట్టి పద్ధతులు స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానములందు కలవు. హజరతు మోహనీగారు స్వరాజ్యపక్షమున చేరుటవలన త్వరలోనే మంచియభివృద్ధి కలుగునను నమ్మకము నాకుకలిగినది. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసులోనో కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షములోనో కలిసిపోవలెను. కాంగ్రెసును వశపరుచుకొనుటయే యిప్పుడు మాపక్షమువారి ముఖ్యోద్దేశము. కాంగ్రెసు వారు మావిధానము నామోదించుచున్నారని నిరంకుశులకు స్పష్టముగా నమ్మకము కలిగినచోగాని లాభము గలుగదని పటేలుగారు నుడివెరి.

శా|| ఎ. సి. చట్టగారు

స్థితి, ఆగస్టు 16:— శా|| ఎ. సి. చట్టగారు ఆగస్టు 15 తేదీ నుండి రాజప్రతినిధి సభలో తిరిగి సభ్యుడుగా ప్రవేశించెను (అ. ప్రె.)

మదరాసు కార్పొరేషన్ ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులవిజయము
కచ్చాలేశ్వర అగ్రహారమునకు నిరాటంకముగా జి. ఏ. నటేశ్వరగారు (మితవాది) ఎన్నుకొనబడిరి.

17 డివిజన్ చూళ	(వోట్లు)
వి. చక్రయ్యగారు (కాంగ్రెసు)	319
ఎన్. వెంకటస్వామిశెట్టిగారు	198
డి. రాఘవేంద్రరావుగారు	82
పనికిరానివోట్లు	55

మొత్తం 654

18 డివిజన్ వేచేరి	
యస్. ఏ. పాశీమహమ్మద్ గారు (కాంగ్రెసు)	382
దివాన్ బహదూర్ వి. తిరుమలపిళ్లగారు (జస్టిస్ పార్టీ, ప్రస్తుతం కార్పొరేషన్ అభ్యర్థుడు)	238
పనికిరానివోట్లు	110

మొత్తం 660

24 డివిజన్ తిరువత్తిళ్ళరంపేట	(వోట్లు)
ఆర్. కృష్ణదాస్ లాలా (యిండి పెండ్లెంటుగారు)	309
ఎం. కాశీం ఆలీగారు (కాంగ్రెసు)	276
వి. టి ఆర్పుమొదలి (యిండి పెండ్లెంటు)	54
పనికిరానివోట్లు	44

మొత్తం 683

15 డివిజన్ పార్కుటవున్	(వోట్లు)
అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ (కాంగ్రెస్)	361
కె. సి. దేశికాచారి (యిండి పెండ్లెంటు)	232
పనికిరానివోట్లు	58

మొత్తం 657

భారతదేశ సమస్య

మెట్ట ప్రభుని యభిప్రాయము
(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఆగస్టు 18:—మెట్ట ప్రభువు భారత్వము సామ్రాజ్యమును గూర్చి యుపన్యసించుచు ఇట్లు నుడివెరి సామ్రాజ్యములో అనేక తరగతులవారున్నారు. మనభారత్వత్వ ఆదర్శమునకు సమానముని సిద్ధాంతములు పూర్వాచారపరాయణులగు హిందువుల సిద్ధాంతములందులేవు. ఆధునికపరిస్థితుల ననుసరించి ముందంజ వేయవలె ననుచు కొందరు పూర్వాచారమునే నిలబెట్టవలె ననుచు ఒకరితో నొకరు పోరాడుచున్నారు. ఈ పోరాటమునందు అనంతముగ ఓపికతో పనిజేసి భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమును గడించుటకు తోడ్పడుటకు కృతనిశ్చయము గావలెను.

బ్రిటను, భారతదేశము సహకారము సల్పి భారతదేశ భాగ్యవదయునకు పనిజేయవలెను. భారతీయులను మన సామ్రాజ్యసంబంధములందు దయతో ంగరగ జేర్చుకొనవలెను.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

ఫిల్లును తయారుజేయుట
బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శన సందర్భములో ప్రదర్శనములన్నిటిని ఫిల్ములములముగ జూపుటకు ప్రారంభించిరి. నిన్నటియందుముననే ముందు భారతముంటపముయొక పటమును ఫిల్ములో తయారుజేసిరి.

స్వరాజ్యపక్ష సమావేశము : దాసుగారి హెచ్చరిక

స్వరాజ్యపక్షసమావేశము మొన్నటిదినము కలకత్తాలో గూఢము. ఆధ్యక్షులగు చిత్తరంజన దాసుగారి ప్రసంగము భావగర్భితమై యొప్పుచున్నది. స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయనందుకు, గాంధీమహాత్ముని యెదురు నిందించుచుండిరి. ఏవిధమగుస్వరాజ్యము ప్రజలకు గావలయును? అది తెలియకుండ, స్వరాజ్యమునకై ఆందోళన సలుపుటవలన లాభ మేమని యెదురు ప్రశ్నించుచుండిరి. కాని స్వరాజ్యమనిన స్వయంస్థిరయశక్తి. ఆశక్తిని సంపాదించిన, తమ కనుకూలమగు స్వరాజ్యవిధానమును ప్రజలు నిర్ణయించుకొనవచ్చును. ఆట్టిశక్తిని ఒడయకుండ కాగితముపై నేటవాసులు తయారుజేసిన సేమిఫలము? ఇతర దేశములలో వ్యాప్తిగాంచిన స్వరాజ్యపాలనావిధానమును హిందూదేశమునందు మక్కికమక్కిగ ప్రవేశపెట్టుటకు వీలుండదు. భారతీయుల కనుకూలించెడి విధానమును వారేర్పరిచికొనెదరు. మీ పర్వాటులను మాకు ముందుజూపింపుడు. ఆపిమ్మట నాలోచించెదమని పాలకులుచెప్పట, ఆసంగతముగ నుండును. వెనుక నిటులనే కాంగ్రెసువిధానము నెకదానిని తయారుజేసి ఇంగ్లండుకు నివేదించగ, దానిస్థానమున మాంబుధర్మ సంస్కరణములు నెలకొల్పబడెను. మరల నింకొకమారు దేశ మీతరున పరిభవము పొందనక్కరలేదు. చిత్తరంజనదాసుగారును స్వరాజ్య మొకవిధానము గాదని స్పష్టపరచిరి.

విధానములు మారుచుండును. స్వరాజ్యము మాత్రము మారజాలదు. తమకు గావలసిన స్వరాజ్యపాలనా విధానము నేర్పరుచుకొను హక్కు ప్రజలకు గలదనియే, గాంధీ, దాసు, మున్నగువారు దెలుపుచున్నారు. పాలకు లీసంగతిని గుర్తింపవలయునని కోరుచున్నారు. స్వరాజ్యము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యసమా, లేక సామ్రాజ్యమునకు వెలుపల నుండునదియాయను ప్రశ్న తరుచుగ బైకి వచ్చుచున్నది. దాసుగారు చక్కని జవాబిచ్చిరి. సామ్రాజ్యమునందుండి స్వరాజ్యము ననుభవించుటకు వీలయినచో, అందుకు సమ్మతించుటకు దాసుగారి కెట్టియభ్యంతరములేదు. అటుల పిలుగానిచో, సామ్రాజ్యమును వీడిపోవుటకు, భారతీయులు వెనుదీయరు. కాంగ్రెసుమతము, ఈరెండు కోర్కెలకును అనుకూలముగ నున్నది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులకు సయితము, కాంగ్రెసుమత మవకాశమిచ్చుచున్నది. భారతీయులు సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యము ననుభవించుటగాని లేకుండుటగాని, పాలకుల దృక్పథముపై నాధారపడియుండును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు హిందూదేశ మర్హ

పాలనాధి.

ప్రభుత్వము కే.

స్థానము బడయవలయు ననిన, పాలకులు వెంటనే ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును గుర్తింపవలయును. అటుల గావించక, ప్రజల హక్కును సతతము తృణీకరించుచో, హిందూదేశము సామ్రాజ్యమును విడవవలసివచ్చును. అందుకు ఇంగ్లండ్ బాధ్యత వహించవలసివచ్చును.

దాసుగారు చెప్పినటుల, భావివిజ్ఞానము మెటుండునో దెలుపవలసిలేదు. బ్రిటీషుపాలకులు లేబరు పక్షమువారయినను కన్పర్యేటిపు పక్షమువారయినను, భారతీయులపట్ల సద్భావము జూపుటలేదు. ప్రజల కోర్కెలను సఫలపరుప బూనుకొనుటలేదు. మైకిజూచిన, పరిశీతులు మిగుల నిరుత్సాహకరముగ గనుపించుచు, స్వరాజ్యముకొరకు ప్రజలు సలిపిన కృషియు, దేశభక్తులు చేసినత్యాగములును నిరర్థకములయ్యెనాయని ప్రశ్న బయలుదేరును. ఈవిషయమై గాంధీమహాత్ము డీవారపు “యంగులూండియా” పత్రికలో నిటుల వ్రాయుచున్నాడు:

“నిజమగు బాధానుభవము, రాతిగుండెలను గూడ కరిగించినది, నాకెప్పుడును గోచరించుచునే యున్నది. నాజ్యేష్ఠుడగుని త్రిష్వటకు, నాకు పదమూడు సవత్సరములు పట్టెను. ఇంగ్లీషు స్నేహితులనుండి నాకు కేరెడీలేఖలను నేను బ్రచురించుట లేదు. ఆంగ్లపరిపాలకులు అజ్ఞానముమూలమున జేసెడి చెడుగులు, కొన్ని లేఖలయందు సవినయముగ గుర్తించబడెను ఇట్టిలేఖలు త్యాగమునకుఘలితములుగావా? సదృశ్యమునుచేపట్టి, అందుకొరకు త్యాగములసలిపినకొలదియు, నయ్యది సత్వరాభివృద్ధిగాంచును. మరియొకమార్గ మిష్టఫలము నొసంగజాలదు. ఇది నాదృఢవిశ్వాసము.”

ఆంగ్లప్రజల హృదయములు నేడు గాకున్న రేపయినను కరుగకమానవు. రాజ్యాంగవేత్తలు పైకి దర్పములబలికినను, బ్రిటీషుప్రజాసామాన్యము భారతీయుల త్యాగములను వారి దృఢసంకల్పమును గౌరవింపకమానరు. గాంధీమహాత్మునకుజేరుచున్న అనుతాపలేఖ లిందుకు నిదర్శనము. అందుచే ప్రజలు నిరాశజెంపక త్యాగమార్గమును విడువకుండుట శ్రేయస్కరము. దాసుగారి స్వరాజ్యాశయమునుగూర్చి, భిన్నాభిప్రాయ ముండజాలదు. కాని అసహాయోద్యమసిద్ధాంతమునుగూర్చి వీరు గావించిన వివరణము, మామూలుఘక్కిననునరించుచున్నది. అసహాయోద్యమ మనిన, అధికారవర్గనిరోధ మని వీరు గావించిననిర్వచనము, మహాత్మునియద్దేశ్యమునకు భిన్నముగనున్నది. అసహాయోద్యమమునందు, నిరోధమవసరము గావచ్చునుగాని, ఆద్యంతములు నిరోధమే యనుట పొసగదు. పరిపాలనావిధానమునకు ప్రజలు తోడ్పడక, తమ శక్తిని తాము వినియోగించి స్వరాజ్యసాధనమును నిర్మించుట అసహాయోద్యమోద్దేశ్యము. ప్రజలు తమ ధర్మమును నిర్వహించునపుడు, అధికారులనిరోధము నెదుర్కొనవలసి వచ్చును. అంతియగాని నిరోధము మాత్రమే ముఖ్యోద్దేశ్యము గాజాలదు. త్యాగ మార్గమునందు, నిరోధ మంతగ ప్రాముఖ్యము వహింపదు. ప్రజలు స్వశక్తిను పయోగించి, స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు బూనుచో, పాలకుల నిరోధము నిరుపయోగ మగును. అటుగాక ఎంతసేపును అధికారవర్గముతో పోరాడుటకు ప్రజలు తమ శక్తినంతను ధారబోయుచో, అధి

కారవర్గమునకు మరింత బలము కలుగవచ్చును. ఎత్తుకు, పైయెత్తులను వారు ప్రయోగింపగలుగుదురు. ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరించి, కేవల నిరంకుశ విధాన మేర్పడినమాత్రమున, నెక్కుడు ప్రయోజనముండునా? అధికారవర్గపద్ధతి ఎట్టిదియో, సంస్కరణము లెంత నిరుపయోగములో వెల్లడియై చాలకాలమయ్యెను. మరల శాసనసభలలో జేరి అధికారవర్గమును చిక్కులబెట్టినమాత్రమున, ఎక్కుడు లాభము గలుగజాలదు.

నిరంకుశవిధానము, ప్రజల తోడ్పాటుపై నాధారపడియున్నది. ప్రజల తోడ్పాటు వలన, దాని కెక్కుడుబలము కలుగుచున్నది. ఆట్టి తోడ్పాటు నాపివైచి, భారతీయులు స్వీయశక్తిని వెంపొందించుకొనుచో, నిరంకుశవిధానమునకు తావు లేకబోవును. జాతీయనిర్మాణమునకు వలయు బలమును సంపాదించుకుండ, అధికారవర్గముతో పోరాడుటకును సాధ్యపడదు. అందుకు ప్రయత్నించుటవలన, అవసరకర్తవ్యమును దేశము మరచుట తలపించును. శాసనసభలపై ప్రజల మనములు లగ్నమయినపిమ్మట, మరల హిందూమహమ్మదీయ కలహములు, ప్రబలెను, అహింసాధర్మముపై నమ్మకము తగ్గెను. రాటములు మూలబడెను. నిర్మాణ నిర్వహణోత్సాహ మడుగంటెను. అధికారవర్గముతో పోరాడుటకన్నను, ప్రజలకున్న తథర్మ మింకొకటికలదు. ప్రజలకును పరిపాలనమునకును మధ్య అధికారవర్గ మొక్కటిమాత్రమే అడ్డము గలదని తలంపజనదు. ప్రజల యుపేక్షయు, మాంద్యమును, స్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రబలమగు నాటంకములు గనున్నవి. ప్రజలు దృఢసంకల్పచేతనుకొనె, స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు బూనుకొనుచో, అచిరకాలములో వారికోర్కె నెరవేరక మానదు. అధికారవర్గముగాని, బ్రిటీషుకక్షలుగాని, స్వరాజ్యసిద్ధి కపుడు అడ్డుపడజాలవు. అట్టిపనికి బూననియెడల, ఒకఅధికారవర్గపు స్థానమున వేరొక యధికారవర్గ మేర్పడగలదు. అట్లియగాని స్వరాజ్యము లభింపజాలదు. బ్రిటీషు అధికారుల స్థానమున, హైందవాధికారులను నియమించినమాత్రమున, హిందూదేశమునకు మోక్ష మేర్పడజాలదు.

కాని నిర్మాణకార్యక్రమమే స్వరాజ్యమునకు ముఖ్యసాధన మని దాసుగారుగూడ గుర్తింపవలసి వచ్చెను. వెలుపల నిర్మాణప్రయత్నములు చురుకుగ జరుగనియెడల, శాసనసభలలో జేయదగిన పని లేదని, వారు స్పష్టపరచిరి. ఈసంగతిని స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు గుర్తించి, నిర్మాణమునకై తమశక్తిని ధారబోయుట ముఖ్యము. హిందూమహమ్మదీయసఖ్యము లేనిది, స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగుట సుకరముగాదని, దెలుపనక్కరలేదు. అస్పృశ్యత దొలగనిది, స్వాతంత్ర్యానుభవమున కవకాశముండదు. ప్రజలకు కట్టుకొనుటకు బట్టయు, కడుపునిండ తిండియు దొరకినగాని, ఆరికచార్పల్యము తొలగజాలదు. ఇవియన్నియు, శాసనసభల మూలమున చేకూరునా? వీనివలన, హిందూమహమ్మదీయ విభేదములు విస్తరించుటకును, స్వాతంత్ర్యకార్యనిర్వహణము వెనుకబడుటకును ఎక్కుడవకాశము గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి చేయదగిన పని యంతయు, శాసనసభలకు వెలుపలనే గలదు. స్వరాజ్యపక్షమువారి కార్యమును చులకన జేయుట

పాదరసమునుండి బంగారము జేయవచ్చునని, జర్మను శాస్త్రజ్ఞు లొకరు కనిపెట్టిరి. ఇట్టిది సాధ్యమగునని, చాలకాలమునుండియు ప్రతీతి గద్దు. హిందూదేశమునం దీవిషయమై గట్టి నమ్మకము ప్రబలియున్నది. కాని ఇయ్యది మూఢవిశ్వాసమని ఆధునికులు తలచుచుండిరి. నేటికి దీనియాధారము బయల్పడినది. జర్మను శాస్త్రజ్ఞుడు కనిపెట్టిన పద్ధతి ప్రకారము సువర్ణమును స్వల్పముగ తయారుజేయుట కయినచు విశేష వ్యయమగును. ఈ పద్ధతిప్రకారమది గట్టుపాటుగాజాలదు. అయినను, పరిశోధనలు జరిగిన కొలదియు, ఎక్కుడు సులభోపాయములు చిక్కగలవు. ముం దెట్టివంతలు జనించునో చూడవలయును.

చెన్నపురి శాసనసభ

ప్రధమ దిన సమావేశము

గవర్నరుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

రాష్ట్రీయ స్వరూపాలనతీర్మానము

మద్రాసు శాసనసభ ఈ దినము మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు, డివాన్ హాల్లో సామాన్య కలెక్టర్ గారి యధ్యక్షతన ప్రమాణవేదము చేయెను. సర్ హబిబుల్లా ఖాన్ గారు వచ్చి సభా నాయక పదవి నలంకరించినపుడు సభ్యులందఱు కరతాశ్చర్యముతో తమ ఆనందమును వెల్లడించిరి. సభ్యులలో చాలవఱకు హాజరైరి. నూతన సభ్యులకు (1) సర్ జేమ్స్ పైచెరసీమ్స్, (2) ఛాను సుమకంజీవాసు (3) టి. ఎం. నారాయణస్వామిశ్వర్ (4) మహమ్మదు గౌసుమియాన్ సాహెబు బహద్దరుగార్లు రాజభక్తి ప్రమాణములు చేసెరిరి.

గవర్నరుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

తరువాత గవర్నరుగారు శాసనసభను ప్రారంభించుచు నిట్లు పన్నవించిరి.

గవర్నరుగారు ప్రథమము, దక్షిణజిల్లాలలో నిజీనుల సంభవించిన వరదలవలన ప్రజలకు గలిగిన కష్టములకును, కష్టములకును తమ హృదయపూర్వక విచారమును సానుభూతిని తెలిపిరి. ఇట్టి మహావిచార సమయము నిర్గుణరూపిని. ఇంతటి ఘోరవిపత్తు ఇన్జనీఫర్మను సంభవించి యుండలేదు. ఈవిషయమున ప్రజలకష్టముల యెడల, భారతదేశమునందున్న ప్రజలముఖమున హృదయపూర్వకము సానుభూతిని తెలుపుచున్నాను. ఈవిషయము యొక్క తీవ్రతను ప్రభుత్వమునారు గమనించుచు యున్నాను. ప్రభుత్వము నాకు వెంటనే కార్యనిర్వహణ పనులెన్నియో గలవు. వరదలకు గురియైన ప్రాంతములలోని ప్రజలకు పనిని కల్పించుటయే యున్నది. వారిప్రభుత్వముల నివారించుట కింత సహాయమును కల్పించుచున్నది. ఈసందర్భమున మద్రాసు సామన్య జిల్లాలలో సహాయకరమైన పనులను చేపట్టెదమని కోరుచున్నాను. ఈవిధికి ప్రజలు తృప్తిగాను సహాయమును కల్పించుచున్నారని ప్రభుత్వము నాకు తెలియుచున్నది. ప్రజలవచ్చు సహాయమును గ్రహించుట ప్రజలకష్టముల చాలవఱకు తొలగించుచున్నది.

మొదట ప్రాజెక్టు

తరువాత గవర్నరుగారు శాసనసభను ప్రభుత్వ సభ్యులచే ప్రవేశపెట్టబడిన ను బిల్లులకు సంబంధించియు ప్రతిపాదనలగురించియు నుడిపిరి. ఈసందర్భమున మొట్టమొదట ప్రాజెక్టుకొరకు ప్రభుత్వ సభ్యులకు గమనము గ్రాంటునుగురించి నుడువుచు ఎన్నియో వత్సరములనుండి మొదలు ప్రభుత్వమునకును మద్రాసు ప్రభుత్వమునకును వివాదములకు కారణమైన ఈసమస్య యిప్పటికైనా పరిష్కరింపబడినది. ప్రతిపక్షమునకు ఆప్రాంతపు ప్రజలకు లాభకరముగను పరిష్కారము గదిరించుటకు సంతకమును చేయుచున్నది.

ఇరవీయ బిల్లునుగురించి తరువాత మాటలాడుచు నీ బిల్లును విచారించుటకు నియమింపబడిన ఉపసంఘమువారి కార్యక్రమము ముగియబడినదియు వెంటనే ముగియబడినదియు నీ బిల్లును గురించి రామమృగనియు నుడిపిరి. ఈసమావేశమున ప్రవేశపెట్టబడిన నుడు మరెయ్యక ముఖ్యమంత్రి, సీనియర్ మెంబర్లు కొద్దిమంది కలవలనుపరమ్యురంగులలో చాలావఱకు జరుగుచున్నది ఆలస్యముగ న్యాయమునొకటి న్యాయమును నిలకరించుచు సమాచారము. అట్టి ఆలస్యమును తొలగించుటకు ప్రయత్నింపబడిన ఈ బిల్లును అన్ని పక్షములవారు ఒకపక్షమున రివి గవర్నరుగారి సమక్షమున గవర్నరుగారు తరువాత, విశేషములపై పన్నులగురించి నుడిపిరి. తరువాత మలబారు మెన్సీబిల్లును గురించి నుడువుచు, ఇటీవల రివ్యూకు వచ్చిన రాయబారముల గురించి నుడువుచు, అన్ని సంఖ్యలకు సర్దుబాటుచేయుటకు తనవిధాన వనియు. అంత మాత్రమున ఇతర తరగతులవారి హక్కులు నిర్లక్ష్యమునకును నని యెంచరావనియు, ఇప్పటికనువలయు న్యాయమును గీతి నీ బిల్లు చేర్చబడవలసినదియు నుడిపిరి.

తరువాత సభానాయకుడు సర్ హబిబుల్లా ఖాన్ సాహెబుగారి ప్రతిపాదనపైన దివాఖానాదారు ఎన్. ఆర్. ఎస్. సి. డి. తొలిచెట్టి (తిరుమనాపల్లి) ఖాన్ బహద్దరు ఆధ్వర్యమున నాహెబుగార్లు అకాలమునందుకు వారిమొదలుముగియు తమగారిమును తెలుపుటకు సభవారు తీర్మానించిరి. ఈసందర్భమున, హుగ్గుల రాజా, డి. బి. రామలింగచెట్టి, అర్జునస్వామి బహద్రులు మొదలగువారు కీర్తి శేఖరు గుణగణములకు ప్రశంసించుచు నుడువరించిరి. వీరిగుండు శాసనసభ్యులు, తొలిచెట్టి గారు చిరునవ్వుపలికింపబడినది. తరువాత సభ్యులకు చాలా ప్రశంస పడి నిర్మించి రివియు, మునిసిపల్ కమిషనరీయును గురించి తరువాతపల్లిన ప్రస్తుతానికి కలెక్షనరియు, ఆజిల్లాయందు రైల్వేల అభివృద్ధికి చెప్పుటకు చాల

ఘూర్జరరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

640 మంది సభ్యులు చెరి 3000 గజములు నూలును వడికి పంపిరి

వారిలో కొందరు 5000 గజములుగూడ వడికి పంపిరి

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానము ప్రకారము ఘూర్జరరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులలో నింతవరకు 640 మంది సభ్యులు చెరి 3000 గజములనూలు వడికి భారతభివృద్ధిసంఘమునకు పంపిరి. వారిలో కొందరు 5000 గజములు నూలునుగూడ వడికి పంపిరి.

ప్రయత్నములూర్చి కొంతవరకు విజయమునొందెను రామలింగచెట్టిగారు నుడిపిరి. కీర్తి శేఖర్ ఖాన్ సాహెబుగారు మహమ్మదీయ విద్యకొరకు చాలాపాటుపడెననియు, ఆతరే కార్యములో విగతమునందున్న పృథ్వీయముతో పనికలెడినాడనియు హబిబుల్లా ఖాన్ గారు నుడిపిరి.

తరువాత సభ్యులందఱు లేచినిలచి తీర్మానము చేకరించుచు చంగీకరించిరి. ఈతీర్మానమున కీర్తి శేఖరు కటుంబములకు సానుభూతి తెలిపెనని అధ్యక్షుడు నుడిపెను.

మద్రాసునకు రాష్ట్రీయ స్వరూపాలనము

ప్రశ్నోత్తరములు ముగియగానే డి. బి. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు, మద్రాసురాష్ట్రీయనకు రాష్ట్రీయ స్వరూపాలన మొనగవలెనని ఈరాష్ట్రీయలోని ప్రజలు గోరుచున్నారని భారతప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలసిగా గవర్నరుగారిని గోరు విషయమును చర్చించుటకుగాను భాగ్యకర్తకమమును ఆపుచు కేయలవెనని ప్రతిపాదించుచు, ఇది చాలమువఱకు, త్వరలో జరుగవలసిన విషయమును అని చెప్పిరి. ప్రస్తుతము సంస్కరణల సంఘమువారు, సంస్కరణల మార్పులను విచారించుచున్నారనియు అందుచే నిది యవసరమయ్యెననియు నుడిపిరి.

సర్ హబిబుల్లా ఖాన్ గారు ఈప్రతిపాదన ఆత్యాశ్చర్యకమైనదిగా నుడిపిరి, తిరువారమునకు వారి విచారణము ఇంకను చాలకాలము జరుగుచున్నది, అందుచే నీవిషయమును తీర్మాన రూపమున ప్రవేశపెట్టెదమనియు అభ్యంతరములేటికి.

కృష్ణరావుగారు.—ఈ ప్రతిపాదనము, అత్యంత సమయంపడునదిగాను గౌరవనీయసభ్యుడు ఆక్షేపించబడినది నుడిపిరి.

సర్ హబిబుల్లాగారు.—అధ్యక్షుడు నుడిపించిన యెడల దాని నాక్షేపించుట నాయుద్దేశముగాను.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు.—సంస్కరణల విచారణ సంఘమువారు, వారములలోనో, 15 దినములలోనో విచారణమునుగొనవచ్చునని గోరుచున్నది. మీరు 15 తేదీలోగా తమ నిశ్చయమును పంపవలెను. అట్లుగాక ఈ విచారణ చాలకాలము జరుగుచున్నది ప్రభుత్వసభ్యులకు తెలియదని సర్ హబిబుల్లా ఖాన్ గారు నుడిపిరి.

ఎన్ కృష్ణరావుగారు ప్రస్తుత మొదలగు ఇది చాలాతీవ్రవిషయమనియు, సంస్కరణల విచారణ ముగియబడుముందు ఈవిషయమును విచారించుటకు అవకాశమొసగుచు వలెననియు నుడిపిరి.

సభ్యులెవ్వరును, ప్రతిపాదనకు ప్రతికటింపకవావుటచే, మధ్యాహ్నము నాల్గుగంటలకు ప్రతిపాదన చర్చింపబడునని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

రాజప్రతినిధియంగీకారము సందిన బిల్లులు

మద్రాసు శిశువుల (సంరక్షణ) శాసనము, తూర్పుకడపరాష్ట్ర శిశువుల శాసనములకు రాజప్రతినిధి అంగీకార మొసగా నని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

గవర్నరుగారియంగీకారము సందిన బిల్లులు

మద్రాసు హిందూ భార్యల శాసనము, మద్రాసు శిశువుల శాసనములకు గవర్నరుగారు అంగీకారము నొసగానని తరువాత సభ్యుడు ప్రకటించెను.

అధ్యక్షులవర్గము.—రామనాథురాజు, ప్రాధికారమున న్యాయమి, డి. బి. ఎం. కృష్ణస్వామయ్య, కె. వి. రామచారిగార్లు ఆధ్యక్షత్వవర్గమున చేర్చబడినవిరి అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

కాన్సిలు కార్యదర్శులు

అబ్దుల్ యిబ్రాహీం, ఎన్. ఆర్. కృష్ణస్వామి బహద్రుడు, టి. సి. తంగవేలుశ్వర్ గార్లు ఆధ్యక్షునిచే కాన్సిలు కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిరి.

ప్రకటనలను కాన్సిలరులపై నుంచుట

సభ్యమూర్తిగారి యాక్షేపణము

సభ్యులకు విషముల కేరింగించుటకుగాను, సభ్యులపై పత్రములను నుంచుదగిననించుచి, సభ్యమూర్తిగా రాక్షేపించుచు, ఈపత్రము అక్రమమైనదియు, ఇందువలన, గౌరవ

నీయసభ్యులకు గలప్రశ్నలు వేయు హక్కునకు భంగముగలుగుచున్నదనియు, నుడిపిరి. అంటూరునందలి ఎం. ఇ. ఎల్. ఎం. పాతకాలయం దన్నిచతుముల విద్యార్థుల చేతులు, కైస్త్ర భోధనలను నిర్వహించు కంఠపాత మొనర్చునట్లు జేయుటను గురించి తానుప్రశ్నించుటననియు ఈవిషయము ముందెప్పుడో వివరముల తెలుపుటకు బలపై నుంచుచున్న కారణము జెప్పి ప్రశ్నలు నిరాకరింపబడెననియు, ప్రశ్నోత్తరములు ముగిసిన తరువాత నీ ప్రశ్నము లూసగబడుటచేత, పూర్తిచరముల తెలిసికొనుటకు తనకు వీలుగలుగకపోయెననియు, ప్రస్తుత సభ్యుల శాసనము నెందెచ్చుటకు అంగీకరింపబడలేదనియు సభ్యమూర్తిగారు నుడిపిరి.

అధ్యక్షుడు డి. బి. ఎం. కృష్ణరావుగారు ప్రశ్నోత్తరములను ఈవిషయమున తెలుపబడిన వివరములు గౌరవనీయ సభ్యులకు సంబంధించునని తెలిపిరి. రైల్వేటికెనమున ప్రశ్నల వేయవచ్చునని నుడిపెను.

ఇరవీయ బిల్లు విచారణ సంఘము

తరువాత న్యాయశాఖసభ్యుడు, ఇరవీయ బిల్లును విచారించుట కేర్పరచబడిన యుపసంఘమునను ఎన్. వరదాచారిగారు వేరును గూడ జేర్పవలెనని ప్రతిపాదించగా, సభ్యమూర్తిగారు లేచి భారతప్రభుత్వశాసనములో 29, 35, 40 క్షేత్రముల ప్రకారము మొదలునుపసంఘమును విచారించినప్పుడు కొక్కవారే సభ్యులగునని నియమింపబడెనని గౌరవ నీయసభ్యులకు ఎవ్వడు తలంపు పుట్టిన సభ్యులెల్ల ఒక్కొక్కసభ్యుని నియమింపబడెనని ప్రతిపాదించుననియు నాక్షేపించిరి. అమెంబరుగా రిమాక్షేపణకు ప్రశ్నోత్తరములను నిట్టిపద్ధతి శాసనమున చంగీకరింపబడెననియు ఉపసంఘ సభ్యులందఱును ఎన్ యొక విషయమున నెంచి పోయియుండల సభ్యుడు క్రొత్తగా నితరసభ్యుల నియమించుట తప్ప వేరువిధ ముండవనియు నిదర్శనమును జూపిరి.

అధ్యక్షుడు సభ్యమూర్తిగారి ఆక్షేపణకు ప్రోత్సహించి తరువాత ప్రతిపాదన చంగీకరింపబడెను.

శాసనభాధవ సంఘము

తరువాత గౌ. ఖాన్ బి. సర్ హబిబుల్లా సాహెబు బహద్దరుగారు ప్రాంతీయ ఆర్డరు ననుసరించి శాసనసభవారిశాఖ సభ్యుల విచారించి ఏర్పాటుల నొనర్చుటకుగాను ఏర్పరచబడిన సంఘమునకు ఆర్డరుసభ్యుల కెన్నుకొనవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ప్రతిపాదన చంగీకరింపబడినదిచేత నియోజకవర్తముల నీదినము 2 గ: 30 లలోగా చందకేయలవెనని ప్రకటించిరి.

సప్లి మెంటరీ గ్రాంటులు

గౌ. సర్ ఆర్థురవాపుగారు, కలబాదనందు, విప్లవ సందర్భమున నష్టపడిన ఒక గ్రామాధికారికి పరిహారము నొసగుటకుగాను రు 900 ల నొసగవలెనని కోరిరి. కొంతమంది సభ్యులు ఈ ప్రతిపాదనకు ప్రతికూలముగా మాటలాడినదిచేత తరువాత గ్రాంటు నామోదించిరి.

రాజప్రతినిధి వచ్చినప్పుడు యున ఖిర్దులు

రాజప్రతినిధిగారి రిజీస్టరు నీరాష్ట్రీయను దర్శించుటకు వచ్చినపుడు యున వ్యయమునకుగాను దక్షిణాదియగారి క్లౌవారికి చెల్లించుటకు రు 20 వేల నొసగవలెనని ప్రతిపాదనను విరక్తు రావలసియుండెననిగాని, సర్ ఆర్థురవాపుగారు, ఈ తీర్మానము నుపాదించు వని తెలిపిరి.

కాలాఅబారు కరికోధనలు

తరువాత సప్లి మెంటరీ గ్రాంటు ప్రతిపాదన, పానుగలు రాజాగారు రుపపాదించిరి. కాలా అబారుజ్వరమునుగురించి భారతప్రభుత్వమువారు గావించుచు పరిశోధనల వ్యయమునకు గాను మద్రాసు రాష్ట్రీయ తిరపు నను 8 వేలు చెల్లించవలసి యున్నదనియు అందుకుగానీ మొత్తము నొసగవలెననియు పానుగలు రాజాగారు కోరిరి. ఈ పరిశోధనలను, ప్లానికప్రభుత్వమువారి కొక్కరే సాగించువలెనని చాల వ్యయమగును. దేంగాలు, అస్సాము రాష్ట్రీయల వారు రు 15 ల నొప్పున నిండులకు చెల్లించుచున్నారని.

ప్రతిపాదనము గూడ సభవారిచే నామోదించబడెను. ఈసమయమున 1x 30 నిలకు సభవారు, ఘోషారములకు లేచిరి. తిరిగి 2 x 30 నిలకు సమావేశమగుదురు.

ప్రశ్నోత్తరములు

సప్తమెంటరీ గ్రాంటు ప్రశ్నల సంకలనము ప్రసిద్ధం టుగారిట్లు చెప్పిరి:

ఇదివరలో జరిగిన రెండుసమావేశములలో కలిగిన అనుభవములను సప్తమెంటరీ గ్రాంటులను పరిశీలించుట కాలము వచ్చిన దనుటలో గౌరవనీయులగు శాసనసభ్యులందఱునూ నాతో ఏకీభవించుటకు తలచుచున్నాను. ప్రాముఖ్యములగు ఆ సేవవిషయములను గూర్చి ప్రశ్నలు జవాబులు జరుగుచుండుటచే తీర్మానములను చర్చించి కాలమును వృథాచేయుట శ్రమపడుట తప్పిపోయినవని చెప్పటం యీసభకు లాభకారియగు విషయమే. సభ్యులు విరివిగా సప్తమెంటరీ గ్రాంటులనుగూర్చి ప్రశ్నలు గుఱుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు జవాబులిచ్చుచున్నారు. ఈవిషయములకు తేకపోయినయెడల యిదివరకే యిట్టి అభ్యాసమునకు అభ్యంతరముకలిగి యుండెడిది. ప్రశ్నలకు తరము లిచ్చు అభ్యాసము యింతక్రితమే బయలుదేరినది. సాధారణపరిస్థితుల యందు యీసభవారితో సేవ జోక్యము కల్పించుకొనెడి వాడనుగాను ఏసభ్యుడైనను యిప్పుడును ఉత్తర్యులకు సవరణ తెచ్చువరకును నిరీక్షించెడివాడనే నియమముల నిలత్తుపెట్టుటల వాటును కనుమరుగు పరుచుట మంచిదికాదనితలచితిని. ప్రశ్నకాల ముచివరవరకు జవాబుల నిచ్చుటకు ఆపిన సభ్యుల ప్రశ్నల విషయములలో జోక్యము కలుగ జేసికొనుట కష్టమైనవని గాని ప్రశ్నలు వేసిన సభ్యులు కాలము గడచువరకును సప్తమెంటరీ ప్రశ్నలు అడుగుటచే మిగతా సభ్యులకు ప్రశ్నలవకాశము కలుగుటలేదు. ఇదిగాక యింతక్రితమునుండి కలదు. ప్రస్తుతం అడుగుబడు ప్రశ్నల సంఖ్య అత్యధికమగుట చేతను వాటికి జవాబుల నిచ్చుట అత్యవసర మగుటచేతను గుమారు రెండువందల ప్రశ్నలు సభాసమావేశమునకు ముందు రెండురోజులలో జవాబు అందియవలసివచ్చుచున్నది. ఇచ్చినగంటకాలములో 200 ప్రశ్నలకు తరమిచ్చుట కష్టము. సగుటున ప్రశ్నలు రోజునకు 200 అగును కనుక సప్తమెంటరీ ప్రశ్నల విషయములో మనము కొంచెము జాగ్రత్త తీసికొనవలసియున్నది. ఈసప్తమెంటరీ ప్రశ్నలకొరకు సేవ ప్రత్యేకనియమముల నేర్పరపదలచెదను కానినే నీక్రింద చెప్పవిషయములను శాసనసభ్యులు గమనించి తమ సప్తమెంటరీ ప్రశ్నల నడుగుదురుగాక.

(1) నోటీసు లేకుండా సప్తమెంటరీ ప్రశ్న ఒకటి అడుగుబడిన అడిగిన సభ్యుడును జవాబునిచ్చు ప్రభుత్వసభ్యుడును అట్టిప్రశ్నయిదివరకు అడుగుబడినదో ముందు అడుగుబడునో ఆవిషయము గూర్చిన నియమము ఆప్రశ్ననడుగుట కధికారమిచ్చునో ఆసప్తమెంటరీ ప్రశ్న నడుగుట సంగతి తెలిసికొనుటకో లేక ఆప్రశ్న ప్రభుత్వవిచారణకై పెట్టబడినదో (అనుచో ప్రభుత్వమున కాప్రశ్న త్రోసివేయుటకు గాని జవాబునిచ్చుటకు గాని అధికారముగలదు.) జవాబు ఈ య బడిన ప్రశ్నకు సంబంధించినదో, లేక చర్చకు రావలసినదో, లాపాయింటుతో సంబంధించినదో విషయములలో నైననూ ప్రత్యేకముగా చర్చ జరుగవలసినదో బాగుగా నిదానించి గమనింపవలయును.

2. 2, 8 సప్తమెంటరీ ప్రశ్న లడిగినతర్వాత నీక ప్రశ్నల తగ్గించుటకు జాగ్రత్త తీసికొనవలయును.

ఈసంగతు లెంతవరకు ఆచరణీయములో తెలిసినతర్వాత స్టాండింగ్ ఆర్డరులకు సవరణల నుపపాదించుటకు నూచింతును. ఈలోగా సభ్యులను సాధ్యమైనంతవరకు ప్రశ్నలను తగ్గించి నాకు ముందు అధ్యక్షుడుగానుండినవారు చెప్పినట్లుగా తగ్గింపు పడకుండురగాక సభ్యులు వారికి తెలిసిన విషయములనుగూడ ప్రభుత్వము ఒప్పుకొనునో లేదో యని యడిగి తరువాత సప్తమెంటరీ ప్రశ్నలు వేయుచు ఇట్లుచేయుటకుం బై కావలసినసంగతి తెలుపగోరుప్రశ్న నొక్కదానిని వేసిననే చాలునని కోరుచున్నాను అని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

ప్రశ్నోత్తరములు ప్రారంభమయ్యెను.

రంపవీరవారి

ఎస్. సత్యమూర్తిగారి ప్రశ్న:— (క) ఈసంవత్సరము (1924) లో ఎప్పుడు ప్రభుత్వమువారు పితూరీదారుల నెదుర్కొనుట తలపించినది.

(ఖ) పితూరీ సంతమొందించుటకు పోలీసువారికి ఫ్లానిక జనులు సహాయముచేయవలసినమార్గము లేవి.

(గ) ఫ్లానిక (అచట) జనులు పోలీసువారికి సహాయము చేయుటకు నిరసించినకారణములు ప్రభుత్వ మిప్పుడు తీసికొనదలచిన రెమిడి లేవి.

జవాబు:— (క) (1) 19 జనవరిన ఒక రక్షకభటుని పితూరీదారులు చంపిరి. (2) 19 ఏప్రిల్ కాలబడిన అస్సాం తూటాబు పితూరీదారులను పారగొల్పెను. (గ) మేనెల 7, 16 లేదీలు, జూన్ నెల 5, 10, 16, 25 లేదీలు 9 జూలై లేదీ ప్రభుత్వప్రకటనలు చూడుడు.

(ఖ) (1) తమగ్రామములకు వచ్చిన పితూరీదారుల పట్టి పోలీసువారి కొప్పగించవలయుననియు, ఇది పీలుగానిచో వారిని గురించి వెంటనే పోలీసు వారికి తెలుపవలెననియు (2) పిడూరీ రణాదులకు ఆహారము గాని చొటుగాని నీయగూడదనియు.

(ఖ) (1) పితూరీతారలవలన భయముచేతనూ, అసంతృప్తి నొందిన ప్రజల వాడనల వినుటచేతనూ.

(2) పితూరీదారులను ఆసత్వప్తి నొందినవారిని పట్టుకొనుట బంధించుట.

జై భు

రాచేయ సేరములక్రింద బంధింపబడినవారు సి. గోపాలమినక గారు ప్ర:— (క) 1920, 21, 22, 23 లో ఖైదుచేయబడిన రాచేయ ఖైదీలసంఖ్య, (ఖ) నవరి పెట్టబడినవారి సంఖ్య, (1) తుమాపణలమీద (2) ప్రభుత్వము అనుగ్రహముచే.

(గ) తమఖైదు కాలము పూర్తిగా గడచిన తర్వాత చెల్లబడిన వారిసంఖ్య.

(ఘ) యాసేరముల ఖైదు చేయబడిన ఆడువారిసంఖ్య. జ:— ప్రభుత్వము సేరములలో రాచేయ సేరములని ప్రత్యేకింపలేదు. యిండియన్ సీసల్ కోసు ప్రకారం ఆట్టి ఏలైన సభ్యుడు నిరూపించిన ప్రభుత్వము యీ ప్రశ్నలకు ప్రత్యేకముగా తెలిసికొనును.

మరంబాలనుబ్రహ్మజ్యోగుగారి నిరాహారవ్రతము యస్. సత్యమూర్తిగారు

ప్ర:— (1) కడ్డలూరు ఖైదులో ఖైదీగా నున్న మరంబాలనుబ్రహ్మజ్యోగుగారి నిరాహారవ్రతమునకు కారణములు.

(2) వారికోరికలు నెరవేర్చబడినవా (3) ప్రత్యేక యిదిగా అతనిని చూచుచున్నారా? లేనిచో ఎందువలన?

జ:— నియమములకు విరుద్ధములగు కోరికలను నూపరిం డెంబుగాదుతిరస్కరించుట.

(2) లేదు. వైద్యులు చెప్పినప్రత్యేక ఆహారము మాత్రమివ్వబడుచున్నది.

(3) కొద్దివారమువరకుపమిచే నతని ప్రత్యేక తెగలో చేర్చలేదు. అది కొద్దివారి యిష్టముపై నున్నది.

క్రిమినల్ జస్టిస్

యస్. సత్యమూర్తి

ప్ర:— (1) హైకోర్టునందు గూడా యింపీరియల్ బ్యాంకు సేరములో న్యూజెంట్ గ్రాంటుగారు ప్రభుత్వన్యాయవాదిగా నియమింపబడెనా? (2) ఆయన కీయమైన దెంత? (3) అడ్వోకేటుజనరలుగారు కేసు నడుపవలయు నని కోరబడిరా? లేనిచో ఎందువలన?

జ:— (1) అవును. (2) 175 0-0 (3) లేదు. కేసు సంగతులు గ్రాంటుగారు యిచివరకు ఎరిగి యుంటున్నా.

యిరి కేషన్ బిల్లు

సమూర్తిగాతు:— ప్ర:— (1) యిరికేషన్ బిల్లుకై నెలెట్టు కమిటీవారికైన ఖర్చు.

(2) వారుచేసినపని.

(3) మిగతామిటింగులు ఉదకమండలములో చేయుటకువారు నిశ్చయించిన కారణములు.

జ:— (1) యిరితవరకు సభ్యులప్రయోగపు ఖర్చులక్రింద 2799-9-0.

(2) పనిమొనబడిట కారంభ మిదియై యిక జరుగవలసినవినికీ నూచనగలవు. (3) అధికసంఖ్యాకులు ఉదకమండలములో జరుప నిశ్చయించుట.

కొన్నిలుకార్యదర్శుల నియామకము

సత్యమూర్తిగారు:— ప్ర:— (1) రిట్రెంచ్ మిటిసలహాలకు వ్యతిరేకముగా జీతముమీద కార్యదర్శులను నియమించు కారణములు. (2) వారు చేయవలసినపనులు. వారందరు మద్రాసు

లోని వసింపనివారుకారా?

జ:— (1) ఇండియాప్రభుత్వ శాసనము 54 సెక్షనుప్రకారం గవర్నరుగారి యిష్టముపై వారు నియమింపబడిరి. (2) వారుచేయవలసినపనివిషయం చెప్పలేనందుకు ప్రభుత్వమువారు చింతిల్లుచున్నారు. కాని వారు చేయవలసినపనులకు మద్రాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ మాన్యులు 2 వాల్యూం 101 పేజీ చూడవచ్చును. (3) వారు మద్రాసునందే మకాంగనుండవలెను.

పెన్షన్లు

ప్ర:— సత్యమూర్తిగారు:— ప్రస్తుతమున్న కాంగ్రెసు నందు (సహాయవాదులు అసహాయవాదులున్న) గవర్నరు పెన్షన్ వారు చేరననునా (2) పీలులేనిచో కారణములు. కాంగ్రెసులో చేరినందుకు ఒక పెన్షన్ నరుపించక నిలిపివేసినమాటనిజమా?

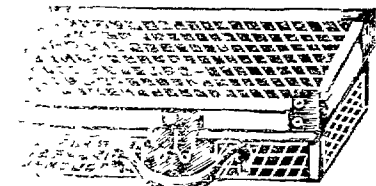
జ:— (1) (2) సీంచుచుచున్నప్పుడు ప్రస్తుత నమన రించి ఆయాసందర్భముల కనుకాలముగా వర్తించవచ్చును గాని దీనినిగూర్చి ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయము నీయవలస లేదు. (3) లేదు. (సకేషము)

కాలారా

రాంచి, ఆగస్టు 16:— పొట్నూటికో వాట్సుడివిజనులలోను, పాలముమాంపురు జిల్లాలలోను కాలారామెచ్చున్నదని ఆరోగ్యశాఖాధికారి తెలియజేసియున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

అభ్యుదయ పత్రికలు

అభ్యుదయ పత్రికలు

అభ్యుదయ పత్రికలు

రిజిస్టరు చేయబడిన పేటెంటు నెం 9557/13

అభ్యుదయ పత్రికలు మిశ్రమయోజనకారి. తీర్మానించిన దహింపజాలదు. జడిపాత్రమైనవర్ష మియభ్యుదయమున నొక్కజాట్టయిన నింకింపజాలదు. తీర్మానములతారుమారుల కిది లొంగదు. భారపు యొత్తిడి కిది మగ్గుదు. వీర్యద్రావము లనేకములు ఈ యభ్యుదయమున కరగింపజాలవు. రంగు మారదు. గట్టిది. ఇన్ని పేరి గూములకనవుగ ఈభిజము ను రత్నములకువలె కాంతి మెండుకొనియున్నది.

అన్నిరకముల మా అభ్యుదయ పత్రికలు అందమైనవి, ముదురు గుల్కచుండెడివి, అన్నివిధముల మేలైనవి, అన్ని పేటెంటులకుం బైను శ్రేష్టమైనవి.

ఇప్పుడు వాడుకలో నున్న ఇనుపపేటెంటు దొంగభయమును బాపవచ్చునేమొగాని అగ్నిప్రమాదము నాపజాలవు. మాయభ్యుదయ పత్రికలు కాల్కాగ్నియందు వైచినను రూపుమారవు.

అమూల్యాభరణములు, పత్రములు, నోట్లు, మున్నగు నవి అగ్నిభయమునుండి భద్రపరుచుకొనుట కింతకన్న వేరుసర సమగు ఉపకరణము ఈ ప్రపంచమున లేదు.

ప్రతిదేవాలయమును, అలంకారవేదికయు, ధనాగారమును, కర్మాగారమును, వివాహశాలను, ప్రదర్శనశాలను, వైద్యశాలను, రాజభవనమును, అంగడిని, ఇంటిని అలంకరించుట కిదియే దక్క వేరొందు కాన్పింపదు.

వెలు బహుసరసములు. అభ్యుదయ గుణములకు తగిన వెలు నియమించలేదు గాన మా యువ్యులుమునకు ప్రతి స్వదేశాభిమానియు లోడ్వడి దేశీయపరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొసంగవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

పేటె 1 కి ఖర్చు 6 నుండి రు 100 వరకు గలదు. వివరములకు వ్రాసి తెలుపబడును. అన్నిచోట్లలో ఏజంట్లు కావలెను.

మైకావేద్యు,

గూడూరు, నెల్లూరు.

నమ్మకము

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల

చేతి గొలుసులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరీలలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. చేదారం మజూరి రు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పువ్వరాగ కమలములు, పట్టె కెంపులు, నీమకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సామ్యు చెల్లించవలసి యుండును. సవరము బంగారుకు, నీమ వెండికి పూచీనిచ్చుదము. 172 ఫుట్టులగల చిత్రమైన క్యాబులగు 1-కి ఖర్చు 1

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, నై నాబహురోడ్డు, మద్రాసు.

కత్తి లేదు

మోసము లేదు

విదేశ వార్తలు

రూర సమస్య

లండను ప్రతిష్ఠాపనము

రాజీనామా కుదుర్చువలె ననుట

లండన్, ఆగస్టు 15 రాత్రి 11/15:—తమ ప్రతినిధులు రాజీని కుదుర్చులేమన్నచో ఉన్నదానితోనే తృప్తిపడి అది లభించునట్లు జేసికొనవలెనని జర్మనీ పక్ష నాయకులను కోరుచున్నారు. హెరియట్టుగారి యుద్ధేచ్ఛనులను, శాంతియుతములైనవని మెచ్చుకొనుచున్నారు. ఫ్రెంచిపార్లమెంటులో హెరియట్టుగారు నిరోధము పెట్టినదివచ్చినది యనుచున్నారు. హెరియట్టుగారు వీడిపోగూడదనుచున్నారు. మిత్రమండలి రచనను ప్రస్తుతము గ్రహించెదరు గాక యనుచున్నారు. తమ రాజకీయప్రతిష్ఠకు భంగములేకుండ నిత్రమండలి రాజీనామాకొనెదరుగాక యని జర్మనీ లనుచున్నారు.

రూర పారిశ్రామిక తే లండను పరిష్కారమున కెంత మాత్రము ఒప్పుకొనుటలేదు. ఆక్రమణకు సాగించుటచే రూరకు నాశనముతప్ప వేరు గాదనుచున్నారు. వీరుగూడ లండను విధానమును నిరసించువలె ననుటలేదు.

వర్తకులు ఆర్థికవేత్తలు (ధనికులు) ఖాళీ జేయుటను ఏర్పాటుజేయలేదు. ఒకసంవత్సరములో ఖాళీ యయినచో ఎంతయో లాభమే యనుచున్నారు.

జర్మనుల ప్రత్యుత్తరము

అస్పష్టముగ నుండుట

లండన్, ఆగస్టు 15:—లండనుసభగతి ఏమగునో అను సందియములను జర్మనులప్రత్యుత్తరము ఎంతమాత్రము తీర్చలేదు. దెల్లనునుండి ప్రత్యుత్తరమును నేటిభాగ్యాన్నామే జర్మనులనుండి చేరినది. ఆప్రత్యుత్తరముచాల దీర్ఘమైనది. ఇదమిత్యమని ఏమియు జెప్పబడలేదు. దీనివలన మరల రాయబారములు జరుగవలసివచ్చును. ఈప్రత్యుత్తరమును జదువుటకే మాడుగుంటు పట్టెను.

హెరియట్టుగారి స్థైర్యము

ఫ్రెంచి పత్రికలు

పార్లమెంట్, ఆగస్టు 15:—విత్రమండలి ఏకీభావమును హెరియట్టుగారి స్థైర్యమును నిన్నటింభలో కార్యక్రమము తెలుపుచున్నది. ఫ్రెంచివారి వైఖరినే హెరియట్టుగారు నిలబెట్టువలె నని ఫ్రెంచిపత్రికలు వ్యక్తీకరించుచున్నవి.

ఫ్రెంచివారిని ఏమియు జేయుటకు వీలులేదనియు మిత్రమండలి ఫ్రెంచివారు పట్టుగనున్నారని జర్మనులు గ్రహించిరని ఓసరుపత్రిక తెలుపుచున్నది.

ఫ్రెంచి పక్షికులను బలకరముగ ఏర్పరిచినందులకు ఈరోజునీ పత్రిక హెరియట్టుగారిని అభినందించుచున్నది.

నిన్నటిదినము మిత్రమండలి సయోజ్య సుభ్రముగ ఏర్పడినదని పెటిట్ పార్లమెంటు పత్రిక వాకొనుచున్నది.

మ్యాటిక్ పత్రికగూడ ఇటులనే చెప్పుచున్నది.

బడంబడిక కుదిరెను

లండన్, ఆగస్టు 15:—ఫ్రాంకో - జర్మను రాయబారములు నేటిరాత్రి మరల జరిగినవి. దీనివలన బడంబడిక కుదిరెను. చర్చ మరల లేవు ప్రాంతభాగమును. సంభాషణలు జూడ అనుకూలముగ పరిస్థితు లేర్పడవచ్చునని తోచుచున్నది.

ఎవరస్టు పర్వతారోహణము

జర్మనులు ప్రయత్నించుట

లండన్, ఆగస్టు 16:—1925 లో ఎవరస్టు పర్వతము తెక్కుటకు జర్మనులు ఇప్పటినుండియు ఏర్పాటు జేయుచున్నారు. ఈవనినియత్తము ఫిలిప్స్-వాక్ పివరుగారిని నియమించిరట.

లండనుసభ ముగియనుండుట

లండన్, ఆగస్టు 16:—లండనుసభ ఇకనో ఇప్పుడో ముగియనుట లున్నది. ఏప్రిలులో రూరను ఫ్రెంచివారుఖాళీ జేయుటకుజర్మనులుపాటుపడిరికానివ్యర్థప్రయత్నమైరి. తుదకు ఫ్రెంచి విధానమునే అంగీకరించి డాన్ నివేదికను పెరవేర్చుటకు సంతకము జేయుటకు తమకు ఇష్టములేకున్నను నిశ్చయించిరి. ముందుగానే 40000000 పౌనుల ఋణమునకు అభయములను బడయగోరిరి. కాని నిరర్థకమయ్యెను. మిత్రమండలి ఆఖరు సారి పైనికపరిశీలనమును గావించినపిదప పైనిక పరిశీలనను జాతిసమితికి విడిచిపెట్టువలె నని జర్మనులు గోరుచున్నారు. రాత్రి ఫ్రెంచి జర్మనులకు ఒడంబడిక కుదిరెనని తెలియుచున్నది. రూర ఆక్రమణ న్యాయముని గుర్తించుకుండ ఫ్రెంచి కోర్టులను జర్మనులు గ్రహించిరి. ఈరాత్రితో సభ పూర్తి గావచ్చును.

ఈజిప్టు-సూడాన్ పరిస్థితులు

బ్రిటిషువారి కట్టుదిట్టములు

లండన్, ఆగస్టు 15:—రాత్రి 11/15 ఈజిప్టు పత్రికలు బ్రిటిషు ప్రకటనములు అసత్యము లనుటయేగాక తత్ప్రసంగతులను ప్రకటించుచున్నవి. మంత్రవర్ణమువారు ప్రకటనమును గావించుట ఆలస్యమైనందున భయముబయించెను. తీరా ప్రకటించినపుడు అలబాబాలో బ్రిటిషువారి చర్యనుగూర్చి తప్పు యభిప్రాయమును తెలుపుచున్నది. విప్లవకారులపై నూడాను అరబ్బులు కాల్చిరని ప్రభుత్వమువారి కీమధ్యకాలములో బాగుగ తెలిసెను. బ్రిటిషువారే కాల్చిరని ఈప్రకటనమును ఈజిప్టుప్రజలు సాక్ష్యముగ నైకొనెదరు.

బ్రిటిషువారిపై

ప్రతికూలాభిప్రాయములు

అలెగ్జాండ్రీయా, ఆగస్టు 15:—ఆకాశరామన్న కరపత్రములు నేటిరాత్రి కాట్టుమునున్న గుడెల్లో బ్రిటిషువారిపై ద్వేషమును బురిగొల్పుచు ప్రకటింపబడినవి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపై విద్వేషమును గలుగు ప్రకటనలు జేయబడినవి. నూడానులో విద్యార్థులకు మేము నూడానుప్రజల తరపున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిపై ద్వేషమును ప్రకటించుచున్నారనునది. బ్రిటిషు డొమినియనును కూల్చుడని ప్రకటించిరి. నైలు సోదరులందరూ ఏకము గావలె ననిరి. నైస్యములు స్త్రీల పలుకుబడికి లోనైనవని పలుములు నూచనగ వ్రాయబడెను. బ్రిటిషువారిని ద్వేషించి బహిష్కరింపుడనియు ఇదియే మనకు దేవుడు విధించిన శాసన మని తలంపుడనియు ప్రకటించిరి.

రిఫుల తిరుగుబాటు

స్పెయిను పరాజయము

లండను, ఆగస్టు 15:—మూరువిప్లవ నైస్యము స్పెయిను ప్రదేశములపై దాడి వెడలుచున్నారనియు స్పెయినువారు అవస్కందనము ప్రారంభించిరనియు ఫ్రెంచివారుగూడతమప్రదేశములో ఇదే చర్చను దీసికొనిరనియు తెలియుచున్నది.

రైల్వే ఇంజనులు

క్రొత్తకంట్రాక్టు

బ్రిటిషుకంపెనీల కిచ్చిరి.

ఉంగండా, నై జీరియాసిలోను రైల్వే ఇంజనులకు, మదాగిస్కరైల్వే ఇంజనులకు, నూడను రైల్వే ఇంజనులకు బ్రిటిషు కంపెనీకే అర్దరు ఇచ్చిరని తెలియుచున్నది.

క్యాక్ కమింగు పొగయోడ అంటుకొనుటచే చాల సరకు నష్టపోయెనని తెలియుచున్నది.

ఇటలీ వైమానికుడు

ఫ్యాంకోడిపులకు వచ్చెను

నోలీసు ప్రభువు చనిపోయెను. ఇతను పూర్వముసార్వభౌమునకు అంతరంగిక కార్యదర్శిగ నుండెను.

కారి కవిజయము

కార్యర్థక ఉపనిన్నికలలో కార్మికసభ్యుడు సర్ ఆల్ఫ్రీడ్ మాండుగారు విజయము గాంచిరి.

దానుగారి నిరాడంబరము

లండన్, ఆగస్టు 18:—సిరాజిగంజి తీర్మానమునుగూర్చి దానుగారి వైఖరివిషయమై చాల చర్చించి. ఆలివియరుప్రభు విట్టు జెప్పెనని తెలియుచున్నది. బెంగాలుసభలో దానుగారి రాచకీయ అమాయక నాయకత్వమునకు సిరాజిగంజి తీర్మానము ఇంకొక నిదర్శనము. ఆసభలో ప్రభుత్వమునకు చిక్కుపెట్టుటకు చేతగాక ఓట్లనిమిత్తము కొందరికి డబ్బిచ్చియో, వారిని రాకుండజేసియో స్వరాజ్యపక్షమువారు తమపనిని సాధించుటకు ఏర్పాటుజేసిరి. ఇది చాల చెడ్డపని.

మేడినాకు బోవుచున్నందున అరబ్బీ తెగవారు అడ్డగించుచున్నారని మెక్కాను తిరిగిపోవలసివచ్చెననియు మెక్కాకు తిరిగివచ్చిన యాత్రికులు జెప్పుచున్నారు. నీటిఖరీదును ఎక్కువ జేయుటచే యాత్రికులు చాల కష్టపడిరట.

పెరిషియా దురంతము

పెరిషియాలో హత్యజేయబడిన అమెరికను కాన్స్యుల అక్కిలకు పెరిషియాను ప్రభుత్వమువారు గౌరవమును జూపిరి. ఈ అక్కిలను అమెరికను నౌకలో ప్రవేశపెట్టెదరు. తరువాత అది అమెరికాకు పంపబడును.

బ్రిటను - మెక్సికో

మెక్సికోలో ఈవస్తువాత్మకు పరిహారమును రాబట్టెదరని మగ్డొనాల్డుగారు ప్రకటించుటచేత వారిని బెదరించుచున్నారని ఆర్థములో మెక్సికోప్రభుత్వమువారు కోపమును తెలుపుచు ఆప్రయోగము నుపసంహరించుకొనవలెనని గోరిరట. ఉపసంహరించుకొను ఉద్దేశ్యము లేదని మెక్సికోప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరట.

బెంగుళూరు వార్తలు

144 సెక్షన్ రద్దుచేసికొనుట

బెంగుళూరు, ఆగస్టు 17:—డిప్టీ కమిషనరీలుగారు కృష్ణారావు మృద్యేదకరుగారితో సంభాషణసలిపిరి. తదనంతరము యిదివరకు జారీచేయించిన 144 రద్దుచేసికొనిరి.

కృష్ణారావుగారిచే కొన్ని ఉపన్యాసములు నిష్పించుటకు స్థానిక కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులు ప్రయత్నించుచున్నారు. మొదటియుపన్యాసము “బెల్లాంకాంగ్రెసు, మైసూరువారి ధర్మము” అని నిన్న జరిగినది.

మా దినానుగారు తండ్రిగారికి బబ్బుగానున్నదని తెలిపినందున కలకత్తావెళ్లిరి. రెండుమూడురోజులలో వచ్చురు. అంతవరకు మీర్ హుమాయున్ హుస్సేనుగారు వారిపనిని చూచెదరు.

క్రిందటివారం మంభోజిసమావేశము జరిగినది. ఇందు కీర్తిశేఖరుల తిరువాన్ కురురాజుగారి సురణమునకువిచారింపుచున్నట్లు తీర్మానింపబడినది.

భారత స్త్రీలను నిందించుట

వంగదేశపు గవర్నరుగారి ప్రసంగమును

కలకత్తాపౌరు లాక్షేపించుట

హరారాపురమందిరమున జరిగిన పౌరముహూ సభలో డక్కాఉపన్యాసమున లిట్టక్ ప్రభువు భారతస్త్రీలనుగూర్చి కావించిన నిందలకాక్షేపణము తెలుపుచు తీర్మానము కావించెను. (ఆ.ప్రె)

నీటిపారుదలసంఘము.

రయితుల సాధారణహక్కులనుగురించి విచారించి దానిని పరిష్కారము చేసి, పై సంఘము వారు సభను రేపటికి నిలిపివేసిరి. (ఆ.ప్రె.)

కోయంబత్తూరులో గవర్నరుగారి దగ్గరకు వచ్చుములబారు రయితుల రాయబారము సంబంధమున గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు, దివాన్ బహదూర్ యం. కృష్ణన్ నాయరుగారును మెట్టుపాలయం మెయిలులో యీసాయంకాలము కోయంబత్తూరు వెళ్లిరి. (ఆ.ప్రె.)

ఉద్యమకావలెను

(యంగళిండియా పత్రిక)

జాతీయోద్యమమునకై చాలత్యాగము గావించిన యొక న్యాయవాదివద్దనుండి నాకువచ్చిన యుద్ధరములోని కొన్ని భాగములను పాఠకులకు పంపించుచున్నాను. ఆదేశమొచ్చిన మునుపు ప్రవేశించినపు డతడు తనపుస్తకముల నన్నిటిని అప్పి వైచెను. ఇప్పుడు నిరుత్సాహియై యున్నాడు. తేభాంతమున "నాకుభారమును దగ్గించుకొనుటకే నేనీశక్తి వ్రాయుచున్నాను. మీరు గానిని నిరాదానముగ విధిలమనోరధుడై వైతనిని తలంప"నని యాతడు వ్రాసెను. మనఃశూన్యగిరి విరచింపబడిన యేవ్యాసమునిగాని నేను నిరాదానమును. అందులకు నడత్రోవ త్రొక్కెదను. విచారభరితములును సిందాపూర్వకములును నగు భాగముల నుత్తరములోనుండి యెత్తివైచి యాక్రిందిభాగములను విమర్శనార్థ ముదహరించెదను.

"రాలుము, హిందూమహమ్మదీయకృత్యము, అస్పృశ్యతా నివారణము గడచిన రెండేండ్లలోను ప్రజల నాకర్షింపజేసెను. మార్కజనించునటులు సూచనలేవియు కన్పించుటలేదు.

అసహాయవాదులు మానవస్వభావమున కనుగుణముగ తమ కార్యక్రమము నేర్పరచుకొనవలెను. ప్రజలయందు త్యాగము జనింపజేయుటకు కృత్రేక వ్యవహారముని వారు గ్రహింపవలెను సత్యాగ్రహ వత్కృత్రేకజనకము. ఒక సర్కారుతో ప్రత్యక్షముగా, ఒక బహిరంగముగను సంరంభము గావించుట దాని స్వభావముగావలెను. ఒకసంఘమునకు ప్రతిపాదముగ నిరాకరణమును సత్యాగ్రహము కావించుట అపాయకరము. అయ్యది ప్రభుత్వమువారికి చాలునుండి సురక్షితముగ యుద్ధమొనర్చుట కవకాశ మొసగును. వ్యంత్రాంగములను అపాయకర ప్రచారమును నిందులకు పెట్టుపెరుగును. ప్రభుత్వమువారితో సంరంభము గావించుపట్ల ప్రజామోచమును బడయగల గొప్పవిషయములనే వివాదాంశములుగ నేరికొనవలెను. ఈక్రిందివానిలో నేవియైనను పనికివచ్చును.

- 1. న్యాయస్థానబహిష్కారము, పల్లెయందును పట్టణములందును ప్రధాననగరములందును పంచాయతీ న్యాయ న్యాయస్థానములను రిజిస్ట్రీ కార్యాలయము నెలకొల్పుట.
- 2. సర్కారు కలెన్సీనోట్లను బహిష్కరించి వానికి బదులు హుండీలను చలామణిచేయుట.
- 3. మద్యము మొదలగు నిషేధనస్తువుల అమృతము నాడివేయించుట."

ఆమాడు విషయములను ప్రజల నాకర్షింపజేసిన రూఢిగా చెప్పగలుగుటకు మనము ప్రజలలో తగినంతపనిచేయిమని నేను నమ్మును. గ్రామములలో కలిగిన అనుభవమునుబట్టి రాలుము వారి నాకర్షించినదని చెప్పవచ్చును. తగిన నిర్మాణముమాత్రమే కావలసియున్నది. నాయకులను చెప్పిన మనమే గ్రామములకేగి వారిమధ్య నివసించుచు రుటముయొక్క తిన నాధారమును సంక్షేమమును వారికందజేయుటకు నిరాకరించుచున్నాము. న్యాయరహిత ప్రజల జీవితమునకు గడ్డ. లేదా హిందుమహమ్మదీయులు కలిసింపరని యెరిగియుండును. ఢిల్లీ పల్లెటూరుకాదు. అచ్చటపూడ వీధివాద్యము పోరాడిరని చెప్పట నిందయేయుగము. మనమే వారినిట్టి కుటుంబకలహమునకు పురికొల్పితిమి. ప్రజలకు అస్పృశ్యత చిత్తైన విషయమే. అదికూడ వారినాకర్షించును. కాని మనకు రుచింపని విషయమే వారి నాకర్షించును. యుగములాదిగ సృష్టమిచ్చిన "ఒంటి గంటితనము"ను వారు ఆశ్రేషించుకొనుచున్నార. మనపవిత్రతలను సార్వత్రికత్యాగమునలనను సహనమునలనను వారిజాడ్యమును బాపలేనినా మనజాతి నశించవలసినది. ప్రతిరాజకీయ సంస్కర్తయు నీవిషయము నెంతశ్రమముగ గ్రహించిన నతనికిని దేశమునకును నంతమేలు. సంరంభమును విరమించుటగాని స్వరాజ్యము వచ్చునరకు దానిని నిలిపివేయుటగాని మాడనిపని దానిని నిలిపివేసినచో స్వరాజ్యముకూడ నెలిచిపోవు. ఈవిధి తిట్లు లేకుండు బతుకజూచినట్లును. స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాత హిందుమహమ్మదీయ విభేదములను అస్పృశ్యతయు నివారించబడునని న్యాయవారు స్పష్ట ప్రశంసమున నినిసించుచున్నారు. తమ సూత్రముయొక్క భావమును తామే గ్రహింపలేనంత నీరసావస్థలో నున్నార. ఏ స్వరాజ్య కార్యక్రమమునందైనను నీవిషయములు ముఖ్యభాగములుగ నుండవలెను. పనికివచ్చునామేకాని తేలమహద్గమకారు. కావున నితినర్ధనిర్మాణకార్యక్రమము భారతదేశమునందలి మానవుల స్వభావమునకు ప్రార్థిగ ననుగుణముగ నున్నది. అభివృద్ధి కోరు జాతియొక్క నిత్యావసరముల కనుగుణముగ నున్నది.

కాని నామిత్రము "ఉద్యమము" కావలెననుచున్నాను. ఆమాట కేమియర్థమో నాకు తెలియదు. పనిచేయువాం కియూను విషయములంద చొరవంతపనియున్నది. ఏ గ్రామము నక్షేప దిని రాలుమును నెలకొల్పి అస్పృశ్యులకు తమసోదరుల నాశ్రేయము గావించుటయే యుద్ధగోచరము. విస్తృతమైన రుతిముచుట్టును పిల్లలు స్పృశ్యమొనరింతురు. మర్యాదగను సహేతుకముగను

మాట్లాడనిచో అస్పృశ్యుల నాశ్రేయము గావించుటయే చెప్పినందుకు మిమ్ము గ్రామములు తొలగింపవలెను. ఇట్టి యుద్ధకము జీవన పోషకము. కాని జీవనాశకమును నింకొక రకము ఉద్యమకముకలదు అది మనుజులకు తాత్కాలికావేశము కలిగించి కన్నులు మరుమిట్టగొప్పనిమిషములో నగిపోవును. అట్టి యుద్ధకము స్వరాజ్యముగొనిరాజాలదు. ఇతరుల కేతులలో నుండి బలాత్కారముగ సభికారము లాగుకొన నెంచిన వాతలు దాని నుపయోగించిన నేరస్థులు చేసకొనగలను. భారతస్వరాజ్యము అంత తేలికయైనదికాదు. మనము సంసిగులమా కాను. ఆయుధములతో పోరాడలేము. అంగైయులు కేలము పశుబలముతోనే పరిపాలించుట లేదు. వారు పశికరామగ్రములకూడ నశ్యేషించురు. పిడికిలిని పట్టుకొట్టెదా దాచెదరు. మనము తగిన నిర్మాణవత్కతను సత్యాగ్రహ నిశ్చలమనోరధమును, సంఘభావమును ప్రదర్శించినచో వారికొక్క దేనియైన కొట్టుకుండ పరిపాలనమందము మనచేతులకప్పగించి మనము వారు నియమించు పరతులకు లోబడి ఎట్లు తెలియో తెలియకయో దాస్యము చేయుచున్నామో అట్లే వారు మనము చెప్పినపరతులకు లోబడి మనక్రింద పనిచేయుచును సత్యాగ్రహము రెండవరకము ఉద్యమకముకాదు. అట్టి పరిస్థితిలో నడిచుచుపోవును. అపజయమున్న బంకును, ప్రతికార చింతనములేని నిశ్చలధైర్యము అభివృద్ధినిండు అందు కవసరము. నిజమైన సత్యాగ్రహమైన సంఘము లపరిస్పృహ సత్యాగ్రహము యునను సర్కారుతో సంరంభము చేయుపట్ల తోడ్పడును. అసహాయవాదులకును స్వరాజ్యక్షేమమువారికిని మధ్య జరుగచున్న సత్యాగ్రహ మేవిధముగ జూచినను సత్యాగ్రహము కానేరదు. ఢిల్లీలో జరిగిన అసమానకరములను విషయములు నిజముగా సత్యాగ్రహము క్రిందికిరావు సంఘములమధ్య పరస్పరము జరుగు సత్యాగ్రహము నకు నివర్ధనములు వైకం, తారకేశ్వరములలో కనిపించుచున్నవి. వైకము సత్యాగ్రహమును నేనే నడిపించుచున్నానని తలపడుటచే నేను వైకమునుగూర్చి కొంతయెఱుగుదును. సత్యాగ్రహము సహనమును, సత్యమును, మనోవాక్యాదులను పాంసయ, శత్రులపట్ల దాక్షిణ్యమును, మనోరధ విషయమున నిశ్చలత్వమును నవలంబించినచో సయ్యది విజయముబడెనీతిరును. మరకు లన్నియు ప్రార్థిగ నలంబింపబడినచో పూర్వాచారపరాధులను హిందువులు కూడ వారి నాశ్రయించి జాతీయోద్యమమునకు బలహీనత కలుగజేయుటకు మారుగ లెముచేకూర్చురు. తారకేశ్వరమును గూర్చి నాశ్రేమియు తెలియదు నిజమైన సత్యాగ్రహమేయినచో ఫలముతప్పక చేకూరగలదు.

విశేషిర సత్యాగ్రహస్వభావమును తిన్నగ నర్థముచేసి కొనక పోవుటచే ఉద్యమము కలిగించుట కిట్టి మార్గములను నూచించెను. బలంతయుతో మాదుకొనిన పంచావతులుగాని దస్తావేజుల రిజిస్ట్రీగాని విశేషిరమాచించిన ప్రయోజనమును చేకూర్చజాలవు. బలంతయులేనిచో రాలుమువిషయమునకన్న తక్కువయొక్క మేయండును. ఏలననా ప్రైవేటుకొట్టలలో కెన్నున దస్తావేజులను రిజిస్టరుచేయుట. కర్రపోటులేని కర్ర స్ప్రింగుహిష్కారము ఇంతకన్న తక్కువయొక్కదేమును కలిగించును. కాంతపరిస్థితులు చేకూరి, పిక్టింగ్ కాంతముగ జరుగచో తిరిగి నుచ్చువిక్రయశాలల పిక్టింగును పునరుద్ధరింపవలెనని యున్నది. 1921 వ సం॥ జరిగిన పిక్టింగ్ కాంతియుతియుగ జుగలేను.

నిజమైన పరిష్కారము లోలోపలనుండి జుగలెను. విశ్వాసమును గోల్పోయినవారు ప్రజలుకారు మనమేకాంగ్రసు సంఘాధికారిగా నున్న విశేషిర రాజీనామాల వర్షము తిన్నైకుంపించబడుచున్నదిని వ్రాసెను. ఎందుకనె? రాజీనామానిచ్చు వారికి కార్యక్రమమునందు నమ్మకములేదు. ఇదివర కాలటాడుచున్న వారు ఇప్పుడుతీవ్రాలోచనమును గావించుచున్నారు. నిజము నంగీకరించుచున్నారు. ఈరాజీనామా లుచ్చమునకు లాభకరములని నాభావము. అందును తిన్నగపనికేసి తీర్మానముల నమలుజేయుటయో లేక రాజీనామానిచ్చుటయో నేర్పినచో మనయొక్క స్థితిగతులు తెలియగలవు. బోల్షెవ్విష్టో వారిని తమ ప్రతినిధుల కన్నుకొనుదని కార్యవర్షి యుద్ధగోచింపవలెను. ఎవరంతవారే నియమితులైన సభ్యులంన్నచో కార్యవర్షి యొక్కదే కాంగ్రసు కార్యములను నమ్మకమున్నచో నిర్వహించవలెను. అప్పు డితినికి యాంత్రాలమును నూలునడుముట యందే వినియోగించుటకు పూర్ణానకాశము లభించును. నూలు నడుమునారిలో తానొక్కడే కావలసివచ్చునని భయపడెనక్కరలేదు. నమ్మకమును ఫిరంగంకల్పమును కలవానికి నిరుత్సాహము జేచినది నపదము లేదు.

జనని

బానాయి, ఆగస్టు 16: - తెల్లవారు అయిపోవుటచే పెన్నై నైహికును సెల సాంబలో దిగవలసివచ్చెను. యంత్రము నెలకు నష్టముకలుగలేదు. (అ. ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముని ఢిల్లీనగర ప్రవేశము

ఢిల్లీ, ఆగస్టు 17: - ఈ యువయుమున తెల్లవారిజామున నుండియే ప్రజలు సంపులుసంపులుగా ఢిల్లీ పెన్లై రైల్వే స్టేషనును చేరుచుండిరి. పదిగంట లగుసరికి వ్లాటుఫారముమీద అంగుళమైన సందులేగు. జనులగుంపు స్వాగ్ధనము తిప్పి యుండెను.

బి. బి. సి. వి. మొయిలుబండి అహమ్మదాబాదు నుండి సరియైనకాలమునకే స్టేషనుచేరెను. రైలుబండి వ్లాటుఫారము ప్రక్కగా కెమ్మకగా పోవుచుండ మహాత్మా గాంధీకి జేయను కేలు మిన్నుచుట్టెను. బయటజనులు త్రొక్కుశ్లాగునందుకుండు చేత మహాత్ముడు బండిలోనుండి దిగలేకపోయెను. రాచపుండు చె గట్టిగా కట్టుకట్టబడియున్న కాంతోకుంటును మహమ్మదాల్ గారు ప్రజలనడిగి కొంతసందుచేయుట కెంతయో ప్రయత్నించెను. కాని అంగుళము మాత్రపుసందు దొరకలేదు. గాంధీగారి శెతుకొనిపోవుటకు యాలోగా ఆయుధము పట్టిన తెచ్చిరి. కాని మహాత్ముడు దాని కెక్కడనెను. తరువాత గాంధీమహాత్ముడే బండితలుతెరచి నిలువబడి జనులను వెనుకకు హించని చేయునాచెను. దీనిపై మహాత్మాగాంధీకి జే, యనుకేలు మరింత యెక్కుయ్యెను.

ఇకవేరుమార్గము లేకపోవుటచే ప్రజలు మోసపుచ్చుటకు నిశ్చయించి గాంధీ మహాత్ముదాల్ గార్లు వెనుకై తలుపులు తెరచుకొని బయటపడి ప్రజలీవిషయమును తెలిసికొనక భూస్వామీ సురక్షితముగా గేటుదాటి మోగులలోపడిరి. ప్రజలు వెనుకకు తిరిగి వెళ్లువప్పటికి మోటారు బయలుదేరి మహమ్మదాల్ గారింటికపోయెను. ఇప్పుడు గాంధీమహాత్ముడెచ్చట నున్నాడు. (అ. ప్రె.)

అఫ్ గన్ స్థానము

ఇటాలియన్ యింజనీరుకు మరణశిక్ష విహార, 16 ఆగస్టు: - విహారకు వచ్చినవారు కాబూలులో జరిగిన విహారప్రమాదమును చెప్పుచున్నారు. పోస్టు ఆఫీసులో జరిగిన యొకపోరాటములో అఫ్ గన్ యుద్ధగములో నున్న ఒకయితాలియను యింజనీరు పాల్గొనియెను. పోలీసు అధికారులయొద్దకు రమ్మని ఆకెనికి సమయము పంపగా తనకు నిరాకరించెను. తరువాత అతని చర్యలనుచేయుటకు ఉత్తరువుబడెను. కొంతమంది పోలీసు వాని ఆత్మను అతని దేశవాసు లీడ్లకును నివసించుచున్న యింటికిపోయి బలంతముగా యింట్లో ప్రవేశించిరి. వారు లోపల ప్రవేశించుచుండగా యింజనీరు వారిలో నొకరిని కాల్చినంత తలుపుమూసెను. కాని తుడుకు తన దేశస్థులందరితో కూడ లోబడిపోయెను. పోలీసు వారితో సైక్లబుక్ వచ్చి యింకెని విచారణకు పెట్టగా క్రింది రెండు కోర్టులును మరణశిక్షను విధించెను. కాని యింజనీరు కడపటికోర్టులో ఖాయపరపవలసి యున్నది అయినను కొంతమంది ఆలవాటు ప్రకారము రక్తవాతము చేసినందుకు కొంతమంది చచ్చి చచ్చి న్యాయ హారమును పరిష్కారము చేసి కొనుటకు రాయబారములు జరుగుచున్నవి. ఇటాలియన్ న్యాయశాస్త్రము ప్రకారము ముద్దాయికి వాదించుకొనుటకే అవకాశమియలేదని ఇటాలియను దేశము ఉద్యమ ప్రాతికూలై యున్నారు. కొంతమంది నిశ్చయముగా అఫ్ గాని స్థానమును నరసిపెట్ట వల్లినాయె. (అ. ప్రె.)

గుల్బర్గా హిందూమహమ్మదీయకలహములు

సికింద్రాబాద్, ఆగస్టు 16 - పాలకే యూరేంపు తిగాదాలో హిందువులు ఒక దేవాలయముపై బడిరని గుల్బర్గా నుండి హిందువుచావుదీయ కలహములనుగూర్చి తమవారి వచ్చినవార్లలు కెన్నుచున్నవి. ఇరుపక్షములవారు తుపాకులతో కాల్పుకొనుటకు ప్రారంభించిరి. సి. వి. డి. మాపర్షెంటు అక్రిల్లాగారు తుపాకితో కాల్చింపబడిరి. దేవాలయమునకు నష్టముజరిగెను. కొందరు విహమ్మదీయులు సునిహియిరి. తమవారిపోలీసువాగుచ్చి గుంపుకు తరిమిచేరి. పరిస్థితులకును కాంతిపాంపలేదు. (అ. ప్రె.)

ఇండియన్ కాలనీల సంఘము

టి. రంగాచారియరుగారు చెప్పిన విషయములు

మదరాసు ఆగస్టు 16.—ఇండియన్ కాలనీల సంఘము భవ్యము టి. రంగాచారియరుగారు యింగ్లాండులో సంఘము యొక్క పనిని ముగించుకొని కొలంబోగుండా యాయవయము నీ యిచ్చటికి వచ్చిరి. అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ నవారు కలిసి కొని మాట్లాడినప్పుడు వారిట్లు చెప్పిరి.

“నాకు ముఖ్యమైనపని సంఘముతోనే యున్నది. ఆ పనిమీదనే నే నచ్చటికి వెళ్ళితిని. మేము లండనులో 25 నాల్గు కేజీల కొంటే మి. కాలనీల మంత్రితో 3, 4 సమావేశములు జరిగినవి. మరియు కేలోనియల్ ఆఫీసులోని ముఖ్యోద్యోగులతో కొన్ని ప్రశ్నలను గురించి చర్చించుచుండగా ఇండియా మంత్రితోగూడ అనేక కథలు జరిగినవి. సంఘముయొక్క పని కాగా మిగిలినకాలములో కాబి నెట్టులోని బాధ్యతగల సభ్యులతోను, పార్లమెంటు సభ్యులలోని అన్ని పక్షములవారితోను హిందూదేశము రాజకీయములను గురించి చర్చించుచుంటిని. రెండు కథల సభ్యులను లండనులో నున్నకేలోనియల్ శాసనసభ్యులను గల ఎంపైల పార్లమెంటు సభలోనే నువ్వనించితినీ ఇండియన్ పార్లమెంటు సభ్యులలోను మాంకెస్టరు లంచీయను సభలోను ఉపన్యసించితిని. ఈ టను, హోర్, క్లీల్లెస్, కేంబ్రిడ్జి, ఆక్స్ ఫర్డ్ మొదలగు విద్యాసంస్థలను గురించి బాగుగా పరిశీలన చేసి నేర్చుకొంటిని. మెక్స్ ల్లు నూంకెస్టరు గ్లాస్టోమ్మెదలకు పారిశ్రామిక తేంద్రస్థానము లను జూచితిని. గ్లాస్టోమ్మెదలను నిర్మించుచున్న చూచితిని. రెండుమాడు కాంటోలలోని పల్లెప్రాంతముల చూచితిని. లండను కేంబ్రిడ్జిలో హిందూదేశమును గురించి విద్యార్థుల తపస్వీనించి తిని. ఎడింబరోలో భారతీయుల విద్యార్థుల సత్కారమునకు వెళ్ళితిని. లండనులో కొన్ని మొదటి తరగతివైద్యకాలము తిలకించితిని. కామన్వెల్త్ కనెక్టర్లయములు వెళ్ళితిని. విందుకు బహుతరమగా ఆహ్వానింపబడుచుంటిని. బాల్ ఫోర్, బ్యాంక్, రాంసే మాస్టర్ నాట్లు, మాంటెగ్యూ, ఛెల్మ్యుస్ ఫోర్ట్ర ప్రభువు, ఎరల్ వింటుటన్ మొదలగు ప్రముఖులతోను అనేకపాటి పార్లమెంటు సభ్యులతోను మాట్లాడుటకు నాకనేకావకాశములు కలిగినవి. వీరితో ముఖ్యముగా హైందవరాజ్యాంగము దాని లోపములను గురించియే మాట్లాడుచుంటిని.

హిందూదేశమును గురించి గొప్పనాలోగూడ అజ్ఞానమే ప్రబలియుండుట రన కాశ్యపుమను కలిగించెనని రంగాచారియరుగారు చెప్పిరి.

హిందూదేశమును గురించి యింగ్లాండులోని రాజకీయపక్షములవారి వైఖరి యేమని యడుగు, రంగాచారియరుగారు, కార్మికపక్షముగారు తప్పక స్నేహితు లేయని చెప్పిరి కాన్వెన్షన్లలో చాలవందికి సానుభూతియే కేగు. వారిలో కొంతమంది శత్రుభావమునకూడ పూనియున్నారు. చివరలు పక్షమువారిలో సెన్సెటివ్ అండ్ ను మధ్యస్థులగుండెరి.

కాలనీల ప్రశ్ననుగురించి లండను జట్టుమీద తీర్మానము తనకు సంపూర్ణికరముగనే యున్నదని రంగాచారియరుగారు చెప్పిరి. తక్కిన నాటివిషయములో కాగితములలో కనబడిన సంగ్రహము అసంపూర్ణికరముగనే యున్నదిగాని పూర్తినిజేది కలువచ్చునరకు కనిపెట్టుకొనియుండు నని చెప్పెను.

సంస్కరణముల విషయములలో ప్రస్తుత రిజ్యూంగ విధానము స్వల్పకాలములో దోమినియక ప్రతిపత్తిని తేజాలదని హిందూదేశము నిరూపింపగలిగినయెడల, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నీ దేశమున కొనసంపాడు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు తమ కత్తిని వినియోగింతురని ఆయన చెప్పెను.

తుదకు కేలోనియలు కార్యాలయములో కాలనీలలోని హైందవసమస్యలను గురించి వైఖరి మారి పురోచ్ఛిధిని నూచించుచున్నదని రంగాచారియరుగారు చెప్పిరి. హతావరణము క్రిందటిసంవత్సరములై లేదు. మొత్తముమీద తానింగ్లాండు బోవుటయు, యింగ్లిషు ప్రజలను ఆయానకు తృప్తిని కలిగించినవి.

హైందవాభిప్రాయమును తెలియజేయుచు యింగ్లాడులో హిందూదేశ మే ద్వి యైన ఏర్పాటును చేయగలిగినయెడల హిందూదేశమునకు భారతీయులను తేమకరమును. రంగాచారియరుగారు చెప్పిరి: “విద్యార్థిజనమునకు గాని అప్పటి ప్రజలకుగాని హైందవ విజ్ఞానమును గురించియు హైందవనాగరకతనుగురించియు తెలియజేయునట్టి ప్రదేశ మింగ్లాండులో నెచ్చటను లేకపోవుట నాకు వింతగా నున్నది. మతమునుగురించియు సత్కారములను గురించియు వారముని కొకసరియైన హైందవ యువకులకొరకు ఉపన్యాసము చెప్పించుటకు ఒకప్రదేశమున్నయెడల నది చాల సపయోగపడు నని నాయభిప్రాయము. అట్టిప్రదేశమున్నయెడల యింగ్లాండునకు

పోవువాడు అచ్చట నున్నవాడు కూడ పరస్పరసహాయము కలుగుకొనటకు వీలగును.

సింహళమునకు వలసపోవుట

సంభాషణను ముగింపబోవుచు రంగాచారియరుగారు సింహళదీవులను వలసపోవుటను గూర్చి ఒకటిరెండుమాటలను చెప్పిరి గీదవారు గంపులు గంపులుగా ముంబయిసహితముగా ఈదేశమునుండి అందు ముఖ్యముగా నేలం తిరుచనాపల్లి వైపులనుండి వలసపోవుట మాడ ఆయన కెంతయో కష్టముగనుండెను. ఆయన వీరిని సింహళములోను ధనుష్కోటి మొదలగు ప్రదేశములలోను కట్టికొనెను. ఎందుకు పోవుచున్నారని ఆయన వారి నడుగ ఇచ్చట కొంతమీయు పరిశీలనయు, కరవుగా నున్నదనియు అందువలన వెళ్ళుచున్నామనియు వారు చెప్పిరి. కార్మికు లిల్లు సింహళమునకు పోవుటవలన రెండు విధముల నష్టము సంభవించును. సింహళములో నిదివరకే భారతీయులు కొంతమంది యుండుటచే వారును వీరును కలిసి హాలివాల్ డెక్కువలకు యొకటి. ఇచ్చటనుండి తెలివిగల కార్మికులందఱును లేవిపోయి పెద్దవా రైనవిదవ పనికి పనికిరాకుండు హిందూదేశమునకు తిరిగిచ్చి భారముగానుండుట మరయొకటి. ఎవడలు కలుగజేసినప్పుడును సరిచేయుటకు దక్షిణయిండియాలో ఎంతోమంది హాలివాగు కానలసియున్నారు. వీరి యొక నిర్ణయము చేసినగాని, లేకున్నచో హిందూదేశములో కార్మికులు దొరక పోవుటయు, కాలనీలలో కార్మికు లెక్కువగుటయు సంభవించును.

నష్టపరిహారము

రంగాచారియరు గారు మరియు నిట్లుచెప్పిరి. “ఈ వలసపోవుటకు మదరాసు ప్రభుత్వమువారు చూచుచున్నారో లేదో నాకు తెలియదు తిండికిని పనికిని ప్రజలు ఒకదేశము నుండి మరియొక దేశమునకు పోవుట ఆప్రభుత్వమున కంతమరల దికారు. నష్టపరిహారపు పని వెంటనే ప్రారంభింపజేయవలెను. ఈ పనిని స్థానికసంఘములు చేయులెనా స్థానిక ప్రభుత్వములు చేయులెనాయని తగాదా పడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఈ ప్రశ్న లేకువరకు పనిని నిలిపేయవలెను. అది అందరికిని సంపూర్ణికరముగా లేవచ్చును. ఈ లోగామాత్రము పని ప్రారంభింపబడవలెను. ఈ పనిని ప్రభుత్వమువారే చేయవలసియున్నది.

రంగాచారియరు గారు 21 తేదీన సిమ్లాకు పోయి యింక నేమైన చేయవలసియున్నయెడల దానిని గూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారితో సంప్రతించును.

గుజరాతు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము

అహమదాబాదు, ఆగస్టు 17:— కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని నియమించుటకు పై సంఘము వాతీవర్యాయము నిరాకరించిరి.

నెలకు 800 గజములనాలుగు వరుసలైనను ఒక తీర్మానము ప్రకారము గుజరాతు నుండి 700 మంది 6 వ. యెం.లనూలు ను పంపుదురని. (అ. ప్రె.)

ప్రసీటు

యేలూరుతాలూకా గుండవోలు కాపురమైన బాబు రవిద్ర వెంకట్రాజగారి తమ్ముడు మూర్తినార యంగరాజు దువ్వనాసమురేతి రిజాలగా బోగముబాళ్లవెంట తిరుగుచు అననసరములు చేసి సొమ్ముపాడుచేస్తు తక్కువనూత్తు పుచ్చుచు ఎక్కువమొత్తములకు ప్రామిసినోట్లు వ్రాయుచు, బోగమునూర్లకు పెట్టుచు ప్రకర్తించుచున్నాడు. అతను మటుంబ న్యాయాధికారి దేమిన్నీ చూడడములేను. కాట్టి అతనికి జాయంటు ఆఫీసును ఏర్పఱుపై బుర్రముల యిచ్చినను అవి చెల్లనిని యిందుచూచుటగా సమస్తమైనవారికి తెలియజేయడమైనది.

బాదర్యాడ వెంకట్రాజు,
గుండుగలకు 18-8-24.

వాతావరణ ప్రితి

1924 సం. ఆగస్టునెల 18-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	సగటు ఉష్ణోగ్రత	సగటు వర్షపాతము	సగటు ఆర్ద్రత	సగటు గాలి	సగటు వర్షపాతము
గోపాలపురం	88.8	80.4	0.25	10.86	44.16
విశాఖపట్టణము	89.9	82.1	...	5.17	87.09
కాకినాడ	97.2	79.8	0.66	8.04	89.09
మచిలీపట్టణము	96.4	75.8	0.50	0.99	41.69
కర్నూలు	95.4	74.1	0.25	4.87	26.61
బళ్లారి	95.6	73.1	...	2.68	20.81
కడప	97.5	76.1	0.97	6.88	81.28
నెల్లూరు	94.6	81.8	...	4.22	87.98
మద్రాసు	97.8	80.6	...	9.81	10.74
కడపూరు	94.6	80.0	...	2.90	52.4
సేలము	92.2	74.0	...	9.25	89.80
కొయంబట్టూరు	87.0	71.2	...	19.75	22.2
రెవెన్యూ	95.0	75.9	0.22	2.76	88.15
నాగపట్టణము	94.9	78.8	...	1.60	54.28
మధుర	96.2	78.0	...	5.46	88.68
పొంబన్	91.2	78.5	...	9.42	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	2.23	28.34
తిరుచేరి	79.7	74.8	...	6.74	11.51
కొచ్చిన్	84.5	78.7	0.15	114.44	114.51
కాళికట్టు	83.8	72.1	0.26	128.96	117.16
మంగళూరు	94.7	78.8	1.86	111.41	125.68
తెంగళూరు	83.8	68.8	...	19.08	8.37
మేర్ కార	69.6	62.4	0.16	121.78	125.46
కొడైకనాల్	67.1	54.9	1.17	24.19	62.18

సర్కారులు:— వర్షము అంతటను గలదు. కాకినాడలో 0.66 మచిలీపట్టణములో 0.50 గోపాలపురంలో 0.25 వర్షించెను. మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. కాకినాడలో 7 1/2 మచిలీపట్టణములో 5 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్, కర్నూలులో 0.25 వర్షించెను. కడపలో చినుకులుండెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. కడపలో 3, తక్కినవోట్ల ర నుండి 6 1/2 డిగ్రీలు పడినవి ఎక్కువ. కర్నూలుకు మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఉత్తర మద్రాసు తీరమున వర్షించును.
సె. ఆర్. చావూగు.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

వైటుకొన్ని భారత శాసనసభలు

సెప్టెంబరు కార్యక్రమము
సిమ్లా, ఆగస్టు 16.—సెప్టెంబరు సమావేశమునగు వైటుకొన్నియలో 9, 11, 17, 22 తేదీలందు అధికారేతర వ్యవహారములు జరుగునని అధికారతీర్మానకాటించబడినది. 3, 8, 15, 16, 18, 23 తేదీలందు అధికార వ్యవహారములు జరుగును. భారత శాసనసభలో 16, 23 తేదీలలో అధికారేతర తీర్మానమును తీసికొనబడును. 3, 8 9, 10, 11, 15, 17, 22 తేదీలలో అధికార వ్యవహారము నడుపవలెనని ప్రస్తుత మేర్పరుపబడినది. (అ. ప్రె.)

శ్రీ కృష్ణజయంతికిగాను ధర తగ్గించబడినది.

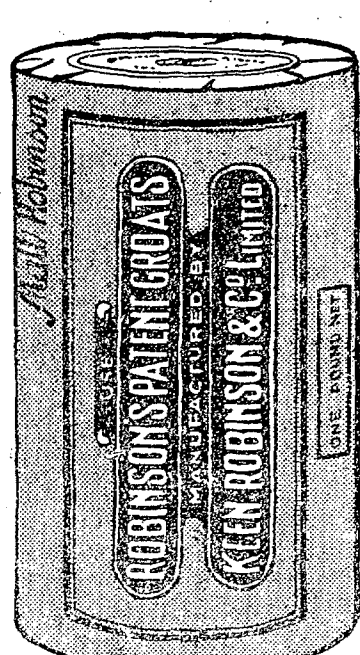
జిక్ - జోకల్ గడియారము

ధర ఒకటికి రూ 2-0-0 మాత్రమే.

కె. ఎస్. రాధాకృష్ణ అండు బ్రదర్సు, 164 నైనాబజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" పొట్టు

దీనిన వెద్దగోదుమలు

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" గోదుమలు.—మంచి పుష్టిగల ఆహారమని యింటి యజమానియే దానిని ఇష్టపడుచున్నాడు. తాను మాత్రము ఉపయోగించక తన కిడ్డలందరును ఉపయోగించవలెనని పంతులు పట్టుచున్నాడు. పనివారు ఈ విషయమును చక్కగా గ్రహించి ఇరుగుపొరుగువారికి దానిని తెలుపుచున్నారు. నిజముగా రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" పొట్టునైన వెద్దగోదుమల

(గోటులు) కంటెను మంచి జీర్ణము, పుష్టి, అపాయములేని ఆహారముకే రెద్దియును లేదు.

ప్రతియొక్కరు దానిని వాడవలెను.

దుకాణములలో రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" పొట్టునైన వెద్దగోదుమలకై అడుగుడు.

బ॥ శ్రీ॥ బలిజెప్పల్లి లక్ష్మీకాంత కవిగారి ఉత్తర రాఘవము (కుశలవ)

మహాకవి భవిష్యతి ఉత్తరరాఘవచరితముననుసరించి ప్రవర్తనమున కనుకూలముగ రచింపబడిన అద్భుతనాటకము. ఇది హృదయమైన కవిగారి పాట. హృదయధురములగు గద్యపద్యములు. ప్రతిపద్యముకలపాకముచేయఁబడినది. ధర 1 కి రు 1-4-0 బలిజెప్పల్లి లక్ష్మీకాంత కవి, గుంటూరు.

గోదావరి హిందూసమాజము వారు ప్రచురించిన భగవద్గీత

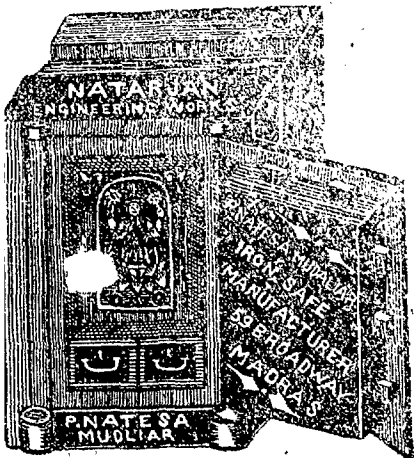
చక్కని సులభసవనము. సుందరమైన బైండ్. సోగైన గోదావరితములపై ముద్రితము వెల పదిరూపాయలు. ఈ సులభశైలి వచనగ్రంథము ద్వైతాన్నియు సత్సార్థమున నెల్లప్పుడు ఎల్లవారు సత్వంతోపయోగము చేయవలయును. ప్రతిహిందూస్థానమునందును నలంకరింపబడిన దివ్యగ్రంథము.

పైపుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూసమాజం, రాజమండ్రి. సెంటల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

నరనము

వృథ మైనది

నష్టమైనది

యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపవెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నవి. బాంబలు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. తే. శ. మొదలియార్, ఇనుపవెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాచైన్) 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నలురాజన్ ఎంబెనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైనుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టలు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పిల్లెడ్డి, పెద్దనాయకమ్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (వాసిన బడులు వ్రాయబడును.

చుండుకు నూనె

డిబ్బీ 1-క కుమ్మకు తెలము రు. 0-8-0

వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0 వి. పి సహా 0-11-0 ఈ నూనెను గాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మూనును. దీనినాన వెల్లెలుకలకు హానిగలగక చక్కగా తెలుగుగలను. అమ్మకాంజనము డిపో, మద్రాసు - శాంతిగా.

తమాషాలు

తగిన జవాబు

స్వాయాధిపతి:—మీవాదాన్ని ఇంతటితో కట్టిపెట్టితే బాగుంటుంది. నాలుగునాలుగు కలసి, ఎనిమిదిగావని ఎంతసేపు వాదిస్తేమాత్రం ఏంలాభం?

స్వాయాధిపతి:—మీరు ఇప్పుడు జెప్పినసంగతి రుజువు చేయగలను. నాలుగునాలుగు కలిస్తే, నలభైనాలు గవుతవి.

పోస్టాఫీసు

గ్రామంలో కొత్త పోస్టాఫీసుపెట్టిరి. ముసలిపంతుల నొకరిని పోస్టుమేష్టరుగ నియమించిరి. పోస్టాఫీసుపెట్టారుగాదా యని ప్రజలు కొంతకాలం గర్వపడిరి. కాని ఉత్తరాలను తిన్నగా పంపించడంలేదని మోక్షాత్మీకుడు కంప్లయింతులు చేరడం ప్రారంభించెను. అంతట ఇక స్పెష్టరు తనిఖీకి వచ్చెను.

ఇన్ స్పెక్టరు:—పోస్టులో వేసే ఉత్తరాలన్నీ ఏమవుతున్నవి? వాటిని పంపించడంలేదని ప్రజలు గోలపెట్టుతున్నారే?

పోస్టుమేష్టరు:—అయ్యో, ఈసంచి చూడండి సగమయినా నిండలేదు. నిండింతువాత పంపితామని చూస్తున్నాను.

బుద్ధిమాంద్యం

నాటకానికి పోయి నలమయ్యపంతులు ప్రొద్దునోయి ఇంటికివచ్చెను లోపలికి ప్రవేశించగానే మంచంకింద ఏదో కదులుతున్నటుల వినిపించెను.

చలమయ్య:—ఎవరక్కడ?

వొంగ:—ఎవరూలేదు.

చలమయ్య:—బాగుంటే. ఎవరో కదలినట్టుగా ఈ చెవులతో నేను విన్నాను.

ఆశాభంగం

వారసుడు:—ముసలమ్మకు నష్టంపట్టావునంజి?

నైదుడు:—నేనిచ్చినముందు పట్టింది వ్యాధి తిగుచును ఇంపట్టింది. ఇంతమామీ అపవృత్తం.

వారసుడు:—అయ్యో, వారసుగోజులకన్నా ఎక్కువలకుడు అని నెమక మీగుచెప్పితే నిజమునొని, ఏర్పాట్లన్నీ చేసుకున్నాను!

మెల్లకు న

భార్యయు భర్తయు మరియొకగ్రామానికి పోతూ, ఇంటినిజాగ్రత్తగా కాపాడుతుండవలెనని నాకరుతో చెప్పిపోయిరి, విరునాటిపాయంకాలము ఇంటికివచ్చి చూచేటప్పటికి, నాకరు ఇంకానిద్రాహతావుండెను. యజమాని నాకరును లేపగ, కష్టంపొడలేచెను.

నాకరు:—నీం, అప్పుడేవచ్చారు, రైలుతప్పిపోయిందా యేమి?

నీం తెలుస్తుంది

భార్య (కోపంతో):—అడవాళ్ల సొమ్ములు, బట్టలసంగతి మొగవాళ్ల కేం తెలుస్తుంది?

భర్త:—వాటిగర

తూనిక

కామయ్య:—నేను మాట్లాడకపోయినా, ప్రతిమాటా తూచి ప్రయోగిస్తాను.

పోమయ్య:—తెప్పతూనికమాత్రం తూచకండి

అపారం

వెట్టెయ్య:—నాభార్య కేవలం చేవతనుమండీ.

పిచ్చయ్య:—అయ్యో, నేను వివలేడే. ఆమె కాలంచేసి యెన్నాళ్లయింది?

కారణం

మేజిస్ట్రేటు:—నగలలంగడిలోనుండి యీనగను ఎందుకు తీసావు?

ముప్పయ్య:—ఈ అవకాశాన్ని పోగొట్టుకోవద్దు" అని ఆక్కడ వ్రాసివుంటే, తొందరపడ్డాను.

ఉపాయం

వరదయ్య:—ఆ సంబంధం చేసుకుంటే. నా ఆస్తిలో ఒక్కసమ్మిడీ అయినా ఇయ్యనని నానాడితో మీరు చెప్పలేమా?

కృష్ణయ్య:—మీవాడితో చెప్పితే ఏంప్రయోజనం? నువ్వు మాట అతిడు విన్నట్టుగాలేను. ఈసంగతి కనిపెట్టి, పంపర్బా ల్గి పిల్ల తల్లితండ్రులతోనే చెప్పాను. అంతటితో సంబంధ ముగియలేదని, వారు సరిపెట్టుకున్నారు.

సలహా

చిచ్చగాడు:—అయ్యో, నేను అన్నంతిని రెండుగోసలయింది.

యజమాని:—నీసంతివాళ్లు మరికొందరుంటే, బియ్యం ధర పెంటనే తగ్గిపోవునుగదా!

స్థానిక వార్తలు

నైగిహాట్ కల్చరల్ సొసైటీ:— ఈ సంఘం సాంస్కృతిక సమావేశము 19 వ తేదీ (శుక్రవారము) 8 గంటలకు యీ సంఘమువారి తోటలో (తేనాంపేట) గవర్నరుగారి అధ్యక్షత వ్రక్రింద జరుగును.

ఒక ఆత్మహత్య:— క్రిందటి శుక్రవారము నాడు పొట్లపాడు వెంగళి కెట్టివీధిలో వసిించుచున్న కిరణనాయక్ వర్తకుడు వెంగళరావుచెట్టి యనునాతనిభార్య చొక్కమ్మ యనునామె నూతిలోపడి ఆత్మహత్య చేసికొనెను. ఇందులకు కారణము ఆమెకు ఆమెబంధువులకు పడకపోవుటయే. శనివారమునాడు గోవిందస్వామి నాయుడుగారు (యస్పెక్టరు) విచారించిరి. పంచాయతీదారులు యిదిఆత్మహత్యయేనని నిర్ధారణచేసిరి:—

దక్షిణహిందూదేశ యంత్రసాకా సంఘము: క్రొత్తగా వైడేరుతో పిప్పింకంపెనీ స్థాపించిరి. ఒక జపానీయుడు యీ వ్యాపారమందు ఆసక్తివహించి గలవాడు యిందులకు నాయకుడుగా నుండును. పి. వి. యస్. సదానందగారు సహాయులుగా నున్నారు. ఈసంఘ ప్రారంభోత్సవము మొన్న శనివారంనాడు 2౦ రై నువీచ్ లో జరిగినది. తేయాకు విందుజరిగినది. ఈసమావేశమున కధ్యక్షుడుగా నున్న పి. వి. యస్. సుందరముగారు యీ సంఘముయొక్క ఆభివృద్ధిని గోరుచు ఉపన్యాసము నొసగిరి.

రాకపోకలు:— ఉదకమండలమునుండి గవర్నరుగారు సరివారముగా నేడు మదరాసు విచ్చేసిరి. ప్రేషన్ వద్ద సత్కరింపబడిరి. మీద్రోవలో కోయంబత్తూరు తెనెంట్సు అసోసియేషన్ వారి ప్రతినిధులతో సంభాషించిరి. ఈరోజున 11 గంటలకు శాసనసభాసమావేశమున గవర్నరుగారు రువ్వక సింతురు.

వరదచే బాగానష్టపడిన సర్వముంగళం గోపిచెట్టిపాలెం లకు చూచి పి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నేడుకోయంబత్తూరు నుంచి యిరుటకువచ్చిరి.

సర్ ఆర్డర్ నామగారు ఉదకమండలమునుండి వచ్చిరి.

సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శన సందర్భమున సీమకువెళ్లిన ఏ. చిదంబరము కెట్టిగారు బొంబాయిమీదుగా యిరుటకు నిన్నవచ్చిరి. గవర్నరుమెంటు వేతనముపై 1921 లో ఎలెక్ట్రీకల్ యింజనీయరింగ్ నైట్ వెళ్లిన జి. సుందరం ఎం.ఎ గారు తమ క్రిమిక్షేత్ర పూర్తియైన తిర్వాత నిన్న యిరుటికివచ్చిరి.

బొబ్బిలి మహారాజుగారు నిన్న యిరుటికి శ్రద్ధునవచ్చి మరల రాత్రి దివాన్ గారితో వెళ్లిరి.

ఎస్. త్రివివాసయ్యంగారు అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు చెజవాడ నిన్న రాత్రి వెళ్లిరి.

సూర్యవారాయుగ మూర్తి పి. రామన్ పి. వి. రంగా రెడ్డి జి.రామేశ్వరరావు కె. సర్వారాయుడు బి. దేవేంద్రుడు వెంటటరత్నం వి. మాధవరాజు పొన్నస్వామి, వీరియన్, పి. తిలవన్ గార్లు (శాసనసభాసభ్యులు) నేడు జగ్గపూవు శాసనసభకై వచ్చిరి.

ఒత్తమాయూ రేగింపు.

మరుష్యులు చంపబడుట

రంగూను, ఆగస్టు 17:— మాండలే డివిజన్ కమిషనరు యిల్లు తంతుకేయుచున్నాడు.

ఒత్తమాయూ రేగింపు మధ్యాహ్నమున నిషేధింపబడిన రోడ్డుమీదుగా పోవుటకు ప్రయత్నించెను. రోడ్డుప్రక్కననిండు వబడియున్న వాలీసు వారిని యూరేగింపు వెనుకకు తిరిమివేసెను. పోలీసువారు తుపాకులను కాల్రునెసివచ్చెను. ఒక పోంగ్స్ చంపబడెను. ఒక నికి కొంచెము గాయము తగిలి నది. ఒక పోలీసువాడు చంపబడెను. మరియొకనికి ప్రాణాపాయకరమైన గాయము తగిలెను. పోలీసు డిప్యూటీ సూపర్వైంటు స్టివార్టు గారికి దవడ మీద పెద్దరాతిదెబ్బతగిలెను. ఒకడజను మండి పోలీసు వారికి తీవ్రమైన గాయములు తగిలెను. రాత్రి 9 గంటలకు పట్టణము శాంతిమయ్యెను. అదివారం సాయంకాలము 4 గంటల వరకు అధికారులనుండి విశేషవార్త లెవ్వియు తెలియలేదు. (ఆ.ప్రె)

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ

శతమానవర్ధంత్యుత్సవము

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ శతమానవర్ధంతి నిన్నటిసాయంత్రము, విక్టోరియా హాలునందు, సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద జయప్రదముగ జరిగెను. సభకు వచ్చినవారిలో రా. బి. టి. వందరాజులు నాయుడు, కా నాగేశ్వరరావు పంతులు. పి. సుబ్రహ్మణ్య పెట్టి, ఎం కాంతారావునాయుడు, మం. రంగయ్యరేడ్డి, గ. రంగయ్యనాయుడుగార్లు మున్నగు ప్రముఖులుగలరు. సభకుల కందరకును ప్రభుమమున అల్పాహారము లాసగబడెను రా. బి. టి. వందరాజులు నాయుడుగారి ప్రతిపాదనపైన సర్. కూర్మా వెంటరెడ్డినాయుడుగారు ఆ గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

అధ్యక్షులు

సభకులకు స్వాగతమొసగుచు చెన్నపురిలోని ఆంధ్రులలో సంఘభావమున పరస్పరసహకారమును మైత్రిని అభివృద్ధి పరుచు నా దర్శములతో నూరు నెలలక్రింద నీసభ ప్రారంభింప బడె నని ఆధ్యక్షుడునుడివెను. అంతకుపూర్వ మీ పురమున నాంధ్రుల సంఘ మధికముగనుండియు చాల వెనుకబడియుండిరి. ఈ సభ నెల కొల్పబడిన తరువాత నిప్పు డీపురమున నాంధ్రుల స్థితి చాల అభివృద్ధిచొందెను. ఈ మార్పున కీసభయే కారణము. ప్రతి సంఘమువారును తమలో అన్యోన్యసహకారము నభివృద్ధిపరుచునని ఆ సంఘము నభివృద్ధిపరుచుననియత్నించుటవరము. ప్రాచీనకాలమున నాంధ్రులు, దక్షిణమున, మధుర, తంజావూరు, సింహళములనుగూడ నాక్రమించి పరిపాలించిరి బ్రిటిషు పరిపాలనకు వచ్చినతరువాత, ఆంధ్రులప్రతిభ వెనుకబడెను. రాజధాని నగరమునకు తాము సమీపమున నుండుటచేతనో, ఇచ్చట సభికముగనున్న తమ యువశ్రోగల సహాయమునకో పరిపాలనలో తమిళులే చాలవర క్రాక్రమించిరి. రి, రి సంవత్సరములపూర్వ మాంధ్రులస్థితి కొద్దిగనో గొప్పగనో అభివృద్ధిచందుటకు వీలయ్యెను. ఏయుద్యమమునందుగాని ఏవోకాలదిగ లోపము లుండకమానవు. ఈయుద్యమమునందుగూడ నట్టిలోపములున్నచో మన్నించి ఈసభ కార్యకముగను ఇతరవిధముగను చెన్నపురి ఆంధ్రులందరును సహాయమొనర్చుటవరమునియు, అధికసంఖ్యాకులుగ నీసభలో జేరవలెననియు అధ్యక్షుడు సభ్యుల నుద్బోధించిరి.

గడ్డె రంగయ్య నాయుడుగారు

తరువాతి, ఆంధ్రసభయొక్క చరిత్రమును గురించి వివరించుచు గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారుపస్సించిరి. 21 సంలల పూర్వముపన్యాసకు డీపురమునకు వచ్చినపు డిచ్చటి యాంధ్రులకు ఆంధ్రత్వమున నేమియోదెలియును. తమిళులస్థితిగూడ నట్లేయున్నను ఆంధ్రులకు టెమూత్రము ముందుగనుండిరి. 15సంలల నుండి ఆంధ్రవిద్యాధికులు ఈనగరమునకధికముగ రాప్రారంభించిరి. వేదము వేదకలరాంత్రాస్త్రీగారి, వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు గారు మొదలగు వారీ పురమునకు ప్రథముమున వచ్చిరిగాని వారు విద్యావిషయములందే ఎక్కువపరిశ్రమ మొనర్చుచు, ఇతర వ్యవహారములందు కట్టించుకొనకపోవుటచే చెన్నపురిలో ప్రబోధమును గల్గించుటకు వారేమియు నొనర్చుకాలకపోయిరి. 1914 సంలన క్రియత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆంధ్రప్రతిక నీపురమునకు వెచ్చి దినప్రతికగ మార్పుటయు క్రియత బి. ఎన్. శర్మ, వేపా రామేశము, వేమవరపు రామదాసుగార్లు మొదలగు వారును గొప్పగొప్ప వర్తకులు నీపురమునకు వచ్చుటయు నాంధ్రులలో నుద్బోధమును వ్యాపింపజేయుటకును ఆంధ్రులకు బలము గలిగించుటకును కారణమయ్యెను. 1916 సంలన కీ. శే. వారణాసి సూర్యరావు, ఆచంట సుబ్బారాయులు గార్లును మరికొంద రితరులునుగలసి చెన్నపురి ఆంధ్రులలో ఆంధ్రత్వమును వ్యాపింప జేసి, పరస్పర సహకారము నభివృద్ధి నొనర్చి, ఆంధ్రుల స్థితి నభివృద్ధిపరుచుటకుగాను ఒకసభను ఏర్పరుపవలెనని యుద్దేశించి 1916 ఏప్రిలు 17 తేదీన నీ ఆంధ్రసభను స్థాపించి నాల్గువత్సరములు చాల నుత్సాహముగ నిర్వహించిరి. కాని ఈమధ్య కాలమున రాజకీయ సంబంధమున కక్షలవలన, వాసభయందు త్యాహముత్య నిలచిపోయెననియు, సర్. పి. త్యాగరాయ శ్రేష్టిగారి వంటివారీసభ కధ్యక్షులుగ నుండగా పనిజేసిన 5, 6 వత్సరములు సభ పడిపోవుస్థితి సంభవించుట విచారమని యుపన్యాసకుడు నుడివెను. కాని, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

ను, పింజెల సుబ్రహ్మణ్యరేడ్డిగారును పట్టుపట్టి ఇటీవల నీసభను పునరుద్ధరించిరి. ప్రథముము నీసభకు 1800 సభ్యులుండెడివారు. ఇకమీద నీపట్టణములోని ఆంధ్రులందరు నీసభయందుజేరి తిరిగి పూర్వపుటొన్నత్యమునకు గొనిరావలయునని నాయుడుగారు సభకులకు విజ్ఞాపన మొనర్చిరి. ఉపన్యాసమును ముగించుచు నాయుడుగారు, ఈయుత్సవమునకయిన వ్యయమును భరించుటకు వాగ్దాన మొనర్చిన మందారం రంగయ్యరేడ్డిగారి యోధార్యమును గొనియాడిరి.

తరువాత, లవకుత నాటకమునందలి, శ్రీరామకళ్యాణ రంగము, ఆంధ్రసభాసభ్యులు ప్రదర్శించి సభ్యులను రంజింపజేసిరి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టు నెల 18-వ తేది సోమవారము

Table with market prices for various goods like rice, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in different units.

జూబులు

శ్రీశనగపాటి పూర్ణయ్య ఆశ్రమము-గుంటూరు

ఈ ఆశ్రమముయొక్క ఉద్దేశ్యము అన్ని జాతులవారికి విద్యగరవుట. దీని ప్రారంభోత్సవము ఈనెల 9 తేదీని జిల్లాజడ్జి ఇ. పి. వాల్మీకి ఆధిపత్యమున జరిగినది. చాలమంది ప్రముఖులుసభకు విచ్చేసిరి. శ్రీయుతపడింపల్లివరసింహారావుగారు విద్యయొక్క ఆదర్శములనుగురించి ఉపన్యసించిరి. బుద్ధిరాజు రామచంద్రరావుగారును ప్రైవియమును గురించి మాట్లాడిరి. విశ్వకర్మశాఖాభివృద్ధిని గురించి పి. సూర్యనారాయణగారును మాట్లాడిరి. అంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను. చందన తాంబూలము లాసంగబడెను.

(ఒక విలేఖరి)

శ్రీమద్రామాయణ కృతినమర్యణము

బ్రహ్మశ్రీ కావ్యతీర్థ జనమంచి శేషుడ్రామగారిచే రచింపబడిన ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణమును శ్రీరామలవాంకి కృతినమర్యణముచేయు మహోత్సవము ఈనెల 23, 24 తేదీలుందు కడపలో జరగనున్నది. వేంకటగిరిసంస్థానాధీశ కుమార రాజావారసు శ్రీరాజా వెలుగోటి సర్వజ్ఞకుమారకృష్ణయ్యచేంద్ర బహద్దరవారు ఈసందర్భమున సభాధ్యక్షత వహించుటకు దయతో నంగీకరించిరి.

విరూరు పిచ్చయ్య.

కే. గుండురావు.

సి. పి. బాబురావు.

ఆహ్వానసంఘ సంయుక్త కార్యదర్శులు.

కొత్తపేటతాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము

21-8-24 తేదీని ర్యాలిగ్రామమున సుందర్ శ్రీరామ వ్యసంహంగారి యింటివద్దను ఉదయం 8 గంటలకు యా కొత్తపేటతాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము సమావేశము జరుగును గన సభ్యులు అందరు తప్పక దయచేసి ప్రార్థింతులు. భోజనయేర్పాట్లు జరుగును.

చర్చాంశములు

- 1. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ సంఘ తీర్మానముప్రకారము ఆగస్టునెలకు యంతెవరకు నూలుపంపని సభ్యులనుగురించి 2. కార్యనిర్వాహకవర్గమును మార్పుట 3. రాబోవు గోదావరీమండలసభనుగురించి 4. అవిడి జాతీయపాఠశాలనుగురించి 5. సంఘమునకు యంతెవరకు రావలసిన పాతబాకీలు రాజోలు కొత్తపేటతాలూకాల ఉమ్మడిబాకీలనుగురించి 6. ఆఫీసుసామానులు 7. ఇతర ముఖ్యవిషయములు.

దేశరాజు నరసింహం,

కార్యదర్శిగాను.

భూరివిరాళము

శారదానికేతనమునకు ప్రొఫెసర్

కోడి రామమూర్తిగారిచే

గుంటూరు

ప్రస్తుతము ఈగుంటూరులో తమ బలపరాక్రమప్రదర్శనములచే ప్రజల రజింప చేయుచున్న శ్రీ కోడి రామమూర్తిగారు మానికేతనమును సందర్శించి బహు సంతసించిరి. వారు 13-8-24 బుధవారమునాడు శారదానికేతనసహాయార్థ మొక ప్రదర్శనము వేసి ఘమారు రెండువందల రూప్యములకు పైగా దానముచేసి తమ బౌదాధ్యమును ప్రకటించిరి. వారు క్రిందటి అయిదురోజులు పీర్ల పండుగవల్ల ప్రదర్శనములు నేయజాలక పోయినను సరకుగొనక మామందు జూపిన దయకు మేము కృతజ్ఞతతో సహాసవందనము లర్పించుచున్నాము. వారికి వారికంపెనికి సర్వశ్రేయడు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములు ప్రసాదించుగాత!

ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ,

సెక్రటరీ.

వృత్తాంతలేఖలు

కావలి

కల్లుగీతకు ఈత, తాటిచెట్లను యియ్యనని వాగ్దానంచేయుట

మాతాలూకాలో పెద్దపెద్ద కల్లుఅంగళ్ల పాటలు యీనెల 26 వ తేదీనాటికి వాయిదావేసిరి. అందులో మా కావలి కల్లు అంగడి పాటలు రాక నిల్చివున్నది. ఈ కల్లు గీతకు చెట్లను యిచ్చుచుండిన మాగ్రామ పెద్దమనుష్యులలో కొంతమంది యిదివరకే అసహాయోద్యమ ప్రారంభించుండియే గీతకిచ్చుట నిల్చినారు. ఎక్కువచెట్లను కలిగివుండిన్ని యికను గీతకు యియ్యననినిశ్చయించుకొనిన మ-రాశి ఆనం తిరుపతి రెడ్డిగారికి మాపురవాసుల పక్షమున నేను అభినందనములను తెలుపుచున్నాను. బాబిరెడ్డిగారును వీరి ననుకరింతురని నమ్ముచున్నాను. (పురవాసి)

బందరు

(ఒక విలేఖరి)

వరదల సహాయనిధి

ఈ మధ్య కొందరుపురప్రముఖులు మాపురమందిరమున పౌరజనసహజేశ మొకటి యేర్పాటుచేసి యాసభయందు కావేరీ వరదలవలన నష్టపడినవారిసహాయార్థమై చందాలను వేయించి వ నూలుపరుచుట కొకకమిటీని నియమించిరి. డాక్టరు అహోబిల రావునాయుడుగారు మొదలగు పలుకుబడిగలపెద్దలు పట్టామం తయ్యతిరిగి ద్రవ్యము సమకూర్చుటపై ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కష్టములపాలైయున్న సోదరదేశీయులకు దయార్థిహృదయులగు పౌరులు శక్తివంచనలేక సాయపడెదరుగాక.

బజారుమంటపము

రాబర్టుస్ పేటచావులో తిలకు మహనీయునిపేరట నొకగోటుకట్టింపవలయునని కొంతకాలము క్రిందట కోపల్లె కృష్ణారావుగారు ప్రయత్నించిరి గాని కొనసాగలేదు. ఇటీవల చావులో చతుశ్రమంటప మొకటి కట్టించిన బాగుండునని కొందరుతలంచిరి.

శరీర వాస్యస్థితచే యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారిపుత్రు ఇచ్చట చికిత్సనందుచున్నారు. శ్రీరావుగారిని చిట్టా సాంబయ్య, చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావుగార్లు మున్నగు కొందరు మిత్రులు మంటపసహాయార్థమై ఒకటి రెండునూటకములను ప్రదర్శింపమని కోరినట్లును, ఉదారహృదయులగు రావుగారందుల కంగీకరించినట్లును, కొద్దికాలములో ముత్తరాజు సుబ్బారాయ మిమోయల్ కల్లుచారియజమాన్యమున శకుంతల, రామదాసు నూటకములను ప్రదర్శించి అందలి యాదాయమునలన తిలకుచావులో నొకమంటపము నిర్మింపనున్నట్లును వినుటకొంతయు సంతస మగుచున్నది.

144 సెక్షను

నెల్లూరుమండల కల్లుయేలములు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

ఈనెల 11 తేదీ ఉదయగిరితాలూకా కల్లుయేలములు ఉదయగిరి గ్రామమున తాలూకా మేజిస్ట్రేటు గారియెదుటజరిగెను. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు శ్రీయుతులు దేశరెడ్డి శేషరెడ్డి, గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగార్లు అచటికివిచ్చేసియుండ, కల్లుయేలముల సమయమున వారు గ్రామమునందు ఉపన్యాసములు భజనలు మున్నగువి జరిపెననియు, దానిపై ప్రభాకాంతికి భంగము కలుగుననియు నూచించుచు, వారిపై 144. సెక్షనుక్రింద నిషేధపుటు త్రువుల ప్రయోగించిరి.

కాంగ్రెసువారు ఉపన్యాసములు, భజనలు చేయకయే యుండిరి. కాని కల్లు బహిష్కారముగూర్చి రైతులను పాచ్చరించుచు కావలి తాలూకాబోర్డు, కాంగ్రెసువారలు ప్రయతించిన కరపత్రములనుమాత్రము విరివిగ ప్రజలకు, పాటదారులకు పంచిపెట్టిరి. పాటదారు లనేకులు విరమించుకొని వెడలిపోయిరి. 20 అంగళ్లకుగాను, 6 అంగళ్లకుత్రామే రు 199/- లకు ఏలము వేయుడినవి. మిగతవాటికి పాటదారులు లేకుండిరి.

ఇప్పటికి అనేక ప్రదేశములయందు యేలములు జరిగినను, 144 సెక్షనుప్రయోగమునకు ఈసత్సరమున కిదియే ప్రధమము.

కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు కార్య

నిర్వాహకవర్గము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

కాకినాడ, ఆగస్టు 15:— కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ యీనెల 10 వ తేదీని శ్రీబులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఈక్రిందితీర్మానములు చేయబడెను.

(1) మార్క్సిస్ట్, మే, జూకా, జూలై అక్టోబరు అనగా జనరల్ అక్టోబరును ఖద్దరు అక్టోబరును అంగీకరించడమైనది. (ఈఅక్టోబరు యీక్రింది 2-వ తీర్మానము ననుసరించి మార్పులు పొందును.)

(2) మధ్యవర్తి యగు బులుసు సాంబమూర్తిగారు దూసి సుబ్బారావుగారి విషయములో ఇచ్చిన తీర్పుప్రకారము కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు రు 225-3-3 రైట్ ఆఫ్ డేసింగ్ నవలెను.

బుర్రా వెంకట సుబ్బయ్యగారికి, వేదాంతం కమలా దేవిగారికి, కంక సత్యనారాయణగారికి, ఇయ్యలసినసాములు యిచ్చుటగాని అందు మింజుమలే ప్రత్తిసప్లయిచేయుటగాని కార్యదర్శికి అధికారము ఇయ్యడమైనది. ఈవిషయములో రాట్లములు, ఏకుంపైరాలనుగరించి యియ్యవలసినసాములు ఇతరులు ఎంత యియ్యవలసినదన్నో యెంత వసూలుచేసికొనవలసినో నిర్ణయించి పనిజరుపుటకు కాకినాడతాలూకాసంఘ కార్యదర్శికి అధికారము ఇయ్యడమయినది.

ఈ తీరరసుందర్భమున ఖద్దరుపాపుబాపకు విక్రయపు డేదాలనుకూడ రైట్ ఆఫ్ చేయుటకుకూడ తీర్మానించడమయినది.

(3) గుణుపూడి కామోజీరావుగారి కాకినాడ కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యత్వమునకు ఇచ్చినరాజీనామాను అంగీకరించుచు వారింతనరకు ఈతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమునకు చేసిన నేవకు సంఘమువారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా వందనముల నర్పించుచున్నారు.

ఇతర చిల్లరతీర్మానములు చేయబడెను.

తిమ్మరువాయువుకు

అమోఘమైన నివారిణి.

నేను గడచిన మూడు సం॥ రములనుండి నాశరీరమునందున్న కీళ్లన్నిటియందును తిమ్మరువాయువుచేగల తీవ్రమైనట్టియు, సహింపరానట్టియు బాధయుండెను. అందుచే నాకు ఆకలి లేకపోవుటయే గాక నిద్రలేకనే అనేక రాత్రులు గడచినవి.

నా బదువుకూడ తగ్గెను. నా ఎముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాళమునలే అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆశకూడ లేకపోయెను. ఇంతటిబాధతో జీవముతో నుండుటకంటె మరణించుట మేలని కొన్ని వేళలందు నాకు తోచుచుండెను. నేను అనేక ఐ. ఎమ్. ఎస్. కరీక్ష నిచ్చిన ఘనవైద్యుల ఎద్దనుండి కూడ చికిత్స చేసికొంటిని. తుదకు తాత్కాలికమైన గుణముకూడ లేకపోయెను. నాలభ్యప్రవశమున ప్రస్తుతము చెన్నపురము జార్జిటౌను, ఆర్మీయియన్ వీధిలో నెం 72 రు యింటిలో నున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేయించుకొనవలెనని నాకు అకస్మాత్తుగా తోచినది. ఆప్రకారము తత్క్షణమేవారివద్ద చికిత్సప్రారంభించితిని. అతీస్వల్ప కాలములోనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధిని వారు అత్యద్భుతముగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడు నేను సూతనముగా మారితిని. మునుపటి ఆరోగ్యము, పుష్టి కలిగినవి. నా బదువుకూడ మిక్కిలిపొచ్చెను.

మిస్. వి. హాలెండు,

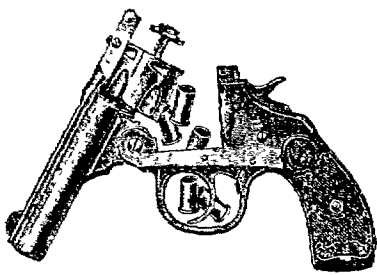
“ఎల్లెన్ బర్గ్” ఆరతున్ కోడ్లు. రాయపురము, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

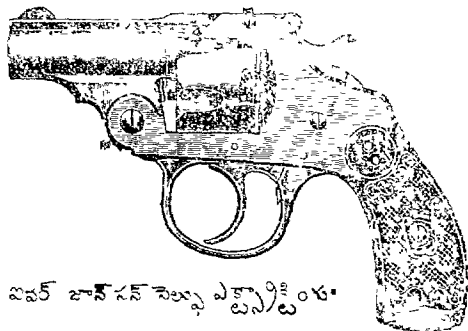
అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు

రివాల్వర్లు ప్రత్యేక ధరల చొప్పున ఇవ్వబడును

హాల్. బి. ఆర్. సెల్ఫ్ ఎక్స్ప్లొజింగ్.

వివర్ బాన్ గన్ సెల్ఫ్ ఎక్స్ప్లొజింగ్.

55 మాత్రమే గలవు. హాల్ గన్ అండ్ రిచ్చర్డ్ సన్ నికల్ స్టేట్ గలది. 5 షట్లు .320 బోరుల లవు.

4" బారల్ గలది సెల్ఫ్ ఎక్స్ప్లొజింగ్ రివాల్వరులు 1 కి ధర రూ 35

45 " " 8" " " " " 1-కి ధర రూ 32-3-0

50 " " 2" " " " " 1-కి ధర రూ 30

40 " " 2" " హామర్ లెస్ " " 1-కి రభ రూ 35

60 " " 7 షట్లుగలది .22 బోరు, 8" బారల్ గలది

హామర్ సెల్ఫ్ రివాల్వరుగలది 1-కి ధర రూ 30

21 " ఎంగు అమెరికన్ నికల్ స్టేట్ గలది 5 షట్లు పాకెట్టు

హామర్ రివాల్వరు .320 బోరుగలది 1-కి ధర రూ 25

50 " వివర్ బాన్ గన్ నికల్ స్టేట్ 5 షట్లు హామర్ రివాల్వరు

.320 బోరు, 2" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30

25 " " 7 షట్లు, హామర్ లెస్ 8" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30

ఆర్డరుతో సహా ట్రై సెన్సును పంపుకొనవలెను.

స్పెన్సరు అండు కో., లిమిటెడ్. మాంట్రోడ్డు, మద్రాసు.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమూల్యమైన మాత్రలు మొత్తం కస్తూరి, కంబుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకారలగు కవచములతో చేర్చి తయారుచేయబడినది. ఆత్మేశ్వరమగు విభ్రాతాని యందులో చేరుటలేదు. కసిబిడ్డలు, బాలుకు, బాలికలు, యశ్వనులు కరుణలు, ముసలివారు శ్రమియొక్కరు దీనిని సాధారణగోగము లన్నిటిని అనుపాసనతో వాడవలెను. బిడ్డలకు, బాలికలకు ఇది సంజీవివలెనది. వేసకు శుభములు లభింపజేసి 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్డులు 1-4-0 పోస్తుండును. ఈ దిగుడు తెలుపబడిన ధోరణములు అది ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినవి అందుకు యెలాటి సంశేపామేలేదు. తప్పుక వాడి చూడుడు.

సారస్వతానందం:—రక్తకృద్ధిని, బుద్ధిశూన్యత, జ్ఞానకక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

బాలసుఖోదయ:—శిశుపిల్లలకు బలమిచ్చుచివ్యము. తిరుగానండును. గుణ మధ్యమృతము 0-12-0.

భావనబీరక రసాయనం:—పిత్రిసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అజీర్తి కటాక్షంవలెపోవును. రూ 1-0-0.

చాతగజకేసరి లేహ్యము:—సర్వవారములకు ఆకలి మందగించుట మలబద్ధము ముంబుగువా 3 పెట్టిపది దిక్షములు 2.

మా బొమ్మలను గుణము ఒకసారి కొనినవారికి తలెరుగును. ఒకవధి మాత్రమే కొనిన వీరకు ఎన్నడును మాత్రమే కొనినవారికి మాత్రమే పాత్రపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ నీలాకామ వైద్యశాల, మైసూరు.

30 సంవత్సరమునుండి జయభేరి !

నెర్వెటల్ ముత్యములు

విద్యనష్టమును, నష్టంకత్యమును పోగొట్టి భాతువునైన నరములకు బలమును కలుగజేయును. శ్రీలక్ష్మణుని, పురుషులకు సంసారసుఖము నిచ్చును. ఎటువంటి విద్యనష్టమునూడ 3 రోజులలో మాపును. కళ్లు, విద్యాధులు, వర్తకులు మొదలైన వారికి మిక్కిలి ఉపయోగము. 80 మాత్రల పెల రూ 1-12-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

రఘునాథఛార్మిసి., తిరువళిక్కేణి, మద్రాసు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గురించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏవయస్సునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కి రూ 1 0-0

ఉత్తరము (వాసి) క్యాలిగ్రాను ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఛార్మిసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

పురుషుని నిర్మలము

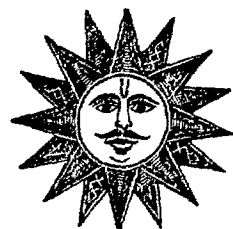
పురుషుని నిర్మలము

విద్యనష్టనీ మాత్రము, తెలుమున్న:— శుక్లనష్టము గలవారికిన్ని, దుర్బలములకున్న, నష్టంకత్యములకున్న, నరపటు త్యము లేక సంసారసుఖమును నష్టపోయిన వారికిన్ని, స్త్రీ పురుషులకు సంజీవి వంటిది. మాత్రలను లోపలికి పుచ్చుకొనవలెను. తెలుమును పైకి పూయవలెను. 25 సంవత్సరములనుంచి ప్రసిద్ధి కెక్కినవి. ముసలివారు యౌవను లగుదురు. 80 మాత్రలు పెల రూ 4-0-0 1 బొమ్మ తెలుము పెల రూ 4-0-0 పోస్టేజి వేరు

విద్యనష్టనీ ఛార్మిసి, తిరువళిక్కేణి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్ద దొరుకును. కొనుపారు సూర్య మార్కును గమనింపుడు.

కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వాయవలయును— 1490

ఎస్. నాగయణ & కంపెనీ, 21, హామం పీఠ, బొంబాయి.